

OBSAH

POUŽITÉ SKRATKY A POJMY	2
ÚVOD	4
I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI	6
1 OZNAČENIE	6
2 SÍDLO.....	6
3 OPRÁVNENÝ ZÁSTUPCA OBSTARÁVATEĽA	6
4 KONTAKTNÁ OSOBA A MIESTO KONZULTÁCIÍ	6
II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O STRATEGICKOM DOKUMENTE	7
1 NÁZOV	7
2 ÚZEMIE	7
3 DOTKNUTÉ OBCE.....	7
4 DOTKNUTÉ ORGÁNY	7
5 SCHVAĽUJÚCI ORGÁN	7
6 OBSAH A HLAVNÉ CIELE STRATEGICKÉHO DOKUMENTU A JEHO VZŤAH K INÝM STRATEGICKÝM DOKUMENTOM	7
6.1 Popis strategického dokumentu	7
6.2 Vzťah POH k iným strategickým dokumentom	9
III. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA ...	11
1 INFORMÁCIE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA VRÁTANE ZDRAVIA A JEHO PRAVDEPODOBNÝ VÝVOJ, AK SA STRATEGICKÝ DOKUMENT NEBUDE REALIZOVAŤ	11
1.1 Kvalita ovzdušia a klimatické faktory	11
1.2 Voda	14
1.3 Pôda.....	15
1.4 Ochrana prírody a krajiny	16
1.5 Kultúrne dedičstvo	17
1.6 Materiálne zdroje (odpady)	17
1.7 Obyvateľstvo a zdravie ľudí	22
2 INFORMÁCIA VO VZŤAHU K ENVIRONMENTÁLNE OBZVLÁŠŤ DÔLEŽITÝM OBLASTIAM, AKÝMI SÚ EURÓPSKA SÚSTAVA CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ (NATURA 2000) A CHRÁNENÉ VODOHOSPODÁRSKE OBLASTI	25
2.1 Natura 2000.....	25
2.2 Národná sieť chránených území podľa zákona č. 543/2002 Z.z.	26
2.3 Chránené oblasti určené na odber pitnej vody.....	28
3 CHARAKTERISTIKA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA VRÁTANE ZDRAVIA V OBLASTIACH, KTORÉ BUDÚ PRAVDEPODOBNE VÝZNAMNE OVPLYVNENÉ	29
4 ENVIRONMENTÁLNE PROBLÉMY VRÁTANE ZDRAVOTNÝCH PROBLÉMOV, KTORÉ SÚ RELEVANTNÉ Z HĽADISKA STRATEGICKÉHO DOKUMENTU	30
5 ENVIRONMENTÁLNE ASPEKTY VRÁTANE ZDRAVOTNÝCH ZISTENÝCH NA MEDZINÁRODNEJ, NÁRODNEJ A INEJ ÚROVNI, KTORÉ SÚ RELEVANTNÉ Z HĽADISKA STRATEGICKÉHO DOKUMENTU, AKO AJ TO, AKO SA ZOHĽADNILI POČAS PRÍPRAVY STRATEGICKÉHO DOKUMENTU	31
5.1 Strategické dokumenty EÚ	31
5.2 Strategické dokumenty a legislatíva na národnej úrovni.....	33

IV. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH STRATEGICKÉHO DOKUMENTU NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA.....	39
1 VPLYVY ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA NA JEDNOTLIVÉ ZLOŽKY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA VRÁTANE ZDRAVIA	39
1.1 Ciele pre vybrané druhy odpadov	39
1.2 Obyvateľstvo a zdravie ľudí	43
1.3 Ovzdušie a faktory ovplyvňujúce zmenu klímy	45
1.4 Pôda a horninové prostredie.....	46
1.5 Voda	47
1.6 Ochrana prírody a krajiny	47
1.7 Kultúrne dedičstvo	48
1.8 Materiálne zdroje a vplyvy súvisiace s ich využitím	48
2 POSÚDENIE OPATRENÍ	49
2.1 OPATRENIA NA ZABEZPEČENIE CIEĽOV POH	50
POSÚDENIE CIEĽOV A NAVRHOVANÝCH OPATRENÍ NA ICH ZABEZPEČENIE	56
3 KUMULATÍVNE A SYNERGICKÉ VPLYVY	60
V. NAVRHOVANÉ OPATRENIA NA PREVENCIU, ELIMINÁCIU, MINIMALIZÁCIU A KOMPENZÁCIU VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE	62
VI. DÔVODY VÝBERU ZVAŽOVANÝCH ALTERNATÍV ZOHĽADŇUJÚCICH CIELE A GEOGRAFICKÝ ROZMER STRATEGICKÉHO DOKUMENTU A POPIS TOHO, AKO BOLO VYKONANÉ VYHODNOTENIE VRÁTANE ŤAŽKOSTÍ S POSKYTOVANÍM POTREBNÝCH INFORMÁCIÍ, AKO NAPR. TECHNICKÉ NEDOSTATKY ALEBO NEURČITOSTI	64
VII. NÁVRH MONITOROVANIA ENVIRONMENTÁLNYCH VPLYVOV VRÁTANE VPLYVOV NA ZDRAVIE	64
VIII. PRAVDEPODOBNE VÝZNAMNÉ CEZHRANIČNÉ ENVIRONMENTÁLNE VPLYVY VRÁTANE VPLYVOV NA ZDRAVIE	65
IX. NETECHNICKÉ ZHRNUTIE POSKYTNUTÝCH INFORMÁCIÍ	65
X. INFORMÁCIA O EKONOMICKEJ NÁROČNOSTI	70
XI. VYHODNOTENIE ŠPECIFICKÝCH POŽIADAVIEK ROZSAHU HODNOTENIA A PRIPOMIENOK DORUČENÝCH K OZNÁMENIU O STRATEGICKOM DOKUMENTE	70
XII. POUŽITÁ LITERATÚRA A ZDROJE	72
XIII. MIESTO A DÁTUM VYPRACOVANIA SPRÁVY O HODNOTENÍ VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	73
XIV. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV	73

POUŽITÉ SKRATKY A POJMY

BRO	Biologicky rozložiteľný odpad
CO	Oxid uhoľnatý
CO ₂	Oxid uhličitý
CH ₄	Metan
CHVÚ	Chránené vtáčie územie
CHKO	Chránená krajinná oblasť
CHVO	Chránená vodohospodárska oblasť
DSO	Drobný stavebný a odpad
EIA	Posudzovanie vplyvov na životné prostredie (Environmental Impact Assessment)
EK	Európska komisia
EP	Európsky parlament
ES	Európske spoločenstvo
ESF	Európsky sociálny fond
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
GHGs	Greenhouse gases
HDP	Hrubý domáci produkt
HP TUR	Horizontálna priorita Trvalo-udržateľný rozvoj
IT	Informačné technológie
KF	Kohézny fond
KO	Komunálny odpad
MCHÚ	Maloplošné chránené územia
MDVRR SR	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
MPŽPRR SR	Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja SR
MS SR	Ministerstvo spravodlivosti SR
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
MV SR	Ministerstvo vnútra SR
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva SR
MZVaEZ SR	Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia SR
NO	Nebezpečné odpady
NO _x	Oxidy dusíka
N ₂ O	Oxid dusičný
NPR	Národný program reforiem SR
NSTUR	Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja
NUTS	Nomenklatúra štatistická územná jednotka
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OP	Operačný program
OÚ	Okresný úrad
PD SR	Partnerská dohoda Slovenskej republiky
PM ₁₀	Suspendované častice s priemerom 10 mikrometrov
PM _{2,5}	Suspendované častice s priemerom 2,5 mikrometra
PO	Prioritná os
POH	Program odpadového hospodárstva
PR	Prírodná rezervácia
RSV	Rámcová smernica o vodách
SAV	Slovenská akadémia vied

SD	Strategický dokument
SAŽP	Slovenská agentúra životného prostredia
SEA	Strategické environmentálne hodnotenie
SHMÚ	Slovenský hydrometeorologický ústav
SR	Slovenská republika
SSR	Spoločný strategický rámec
ŠÚ SR	Štatistický úrad SR
TEN-T	Transeurópska dopravná sieť
TUR	Trvalo udržateľný rozvoj
TZL	Tuhé znečisťujúce látky
ÚSES	Územný systém ekologickej stability
ÚEV	Územia európskeho významu
UN	Organizácia Spojených národov (United Nations)
UNDP	United Nations Development Programme, Rozvojový program OSN
VÚC	Vyšší územný celok
VZN	Všeobecne záväzné nariadenie
ZMOS	Združenie miest a obcí Slovenska
ŽP	Životné prostredie

Vysvetlenie pojmov

Smernicou SEA sa v rámci tejto správy o hodnotení rozumie Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/42/ES z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie

Procesom SEA sa v rámci tejto správy o hodnotení rozumie proces posudzovania vplyvov strategických dokumentov, podľa druhej časti zákona č. 24/2006 Z.z., v znení neskorších predpisov

ÚVOD

Pri posudzovaní vplyvov na životné prostredie strategických dokumentov analogického charakteru ako je Program odpadového hospodárstva mesta Handlová na roky 2011 - 2015 (ďalej len POH) si je potrebné uvedomiť, že potreba vzniku takéhoto materiálu ako aj jeho zdôvodnenia, boli urobené už pri príprave a vypracovaní dokumentov vyššieho rádu. Znamená to, že posúdenia predmetnej problematiky boli urobené už v rámci POH SR alebo v danom prípade v POH Trenčianskeho kraja. V rámci týchto nadradených dokumentov bolo vykonané zdôvodnenie aj posúdenie vplyvov na životné prostredie na príslušnej úrovni.

Nemá preto zmysel podrobne sa znovu venovať podstate, aké boli dôvody na európskej a národnej úrovni pre vznik materiálu a ako bol na tejto nadradenej úrovni posúdený vplyv na životné prostredie. Tieto časti sú preto spracované len v skrátenej forme. Dôraz predkladaného posúdenia bol kladený na prínos aktivít vyplývajúcich z programu na oblasť odpadového hospodárstva mesta Handlová a jeho vzťah k životnému prostrediu.

Spracovatelia posúdenia vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie sa preto sústredili v súlade s odporúčaniami EÚ na posúdenie vecnej stránky dokumentu a jeho environmentálne vplyvy, presne v intenciách príručky "Handbook on SEA for Cohesion Policy 2007 - 2013", vydanej pre uvedené programovacie obdobie vo februári 2006.

V zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) je POH strategickým dokumentom, postup posudzovania ktorého upravuje druhá časť zákona. Zákon zohľadňuje požiadavky Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/42/ES z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie (tzv. smernica SEA).

Cieľom procesu SEA je zahrnúť výsledky posudzovania dopadov strategického dokumentu na životné prostredie a zdravie ľudí do rozhodovacieho procesu na úrovni vlády SR, resp. lokálnych orgánov štátnej správy so zohľadnením stanovísk dotknutých orgánov, organizácií a verejnosti.

Postup strategického environmentálneho posudzovania zohľadnil požiadavky vyššie uvedených dokumentov na národnej a komunitárnej úrovni.

V súlade s uvedenými požiadavkami strategické environmentálne posudzovanie začalo súbežne so spracovaním návrhu strategického dokumentu (SD). V prípravnej fáze boli realizované tieto práce:

- zhromažďovanie podkladov pre posúdenie súčasného stavu životného prostredia a zdravia a problémových miest vo vzťahu k hlavným cieľom POH,
- spracovanie zoznamu a rešerše cieľov strategických dokumentov na národnej a medzinárodnej úrovni, ktoré majú vzťah k cieľom POH,
- stanovenie oblastí, environmentálnych cieľov a indikátorov relevantných vo vzťahu k následnému hodnoteniu cieľov a priorít POH.

Na základe uvedeného bol vypracovaný prvý návrh POH v apríli 2014, ktorý je v súčasnosti predmetom posudzovania na úrovni správy o hodnotení.

Proces oboznamovania sa s POH sa začal pre verejnosť a iné zainteresované subjekty zverejnením Oznámenia o strategickom dokumente, v súlade s požiadavkou § 5 zákona. Oznámenie bolo zverejnené dňa 17.07.2014 na webovom sídle MŽP SR www.enviroportal.sk. Mestský úrad v Handlovej zverejnil informáciu o podaní oznámenia aj prostredníctvom informačného prostriedku – webovej stránky mesta Handlová www.handlova.sk, dňa 23.07.2014.

OÚ, odbor starostlivosti o životné prostredie v Prievidzi súčasne so zverejnením dokumentu oznámilo verejnosti, že stanoviská k Oznámeniu je možné predkladať do 11.08.2014. Na úrad bolo doručených celkovo 8 stanovísk od zainteresovaných subjektov, ktoré boli podkladom pre stanovenie rozsahu hodnotenia.

Nasledovala fáza stanovovania rozsahu hodnotenia, v rámci ktorej boli vyhodnotené všetky pripomienky dotknutých orgánov a verejnosti, ktoré boli doručené k Oznámeniu. Na základe ich vyhodnotenia OÚ v spolupráci s MÚ v Handlovej vypracovalo návrh Rozsahu hodnotenia.

Návrh Rozsahu hodnotenia bol prerokovaný a schválený dňa 14.8.2014. Rozsah hodnotenia bol zverejnený na webovom sídle MŽP SR 14.08.2014 spolu s oznámením, že verejnosť sa môže k Rozsahu hodnotenia vyjadriť do 10 dní, t.z. do 29.08.2014. Zároveň bol zverejnený dňa 19.08.2014 na webovej stránke mesta Handlová www.handlova.sk.

Nasledovalo samotné vypracovanie správy o hodnotení, ktoré v zmysle štruktúry požadovanej prílohou č. 4 zákona zahŕňalo predovšetkým:

- Posúdenie súčasného stavu relevantných oblastí, ich trendov a vývoja v prípade, ak by sa ciele a opatrenia strategického plánu nerealizovali;
- Posúdenie cieľov POH vo vzťahu k iným relevantným strategickým dokumentom na národnej a medzinárodnej úrovni;
- Posúdenie významných účinkov POH na životné prostredie vrátane zdravia;
- Posúdenie kumulatívnych vplyvov strategického dokumentu;
- Posúdenie cezhraničných vplyvov;
- Návrh opatrení na zmiernenie vplyvov;
- Návrh monitorovania implementácie POH.

V rámci jednotlivých tematických okruhov boli rozpracované aj špecifické požiadavky Rozsahu hodnotenia. Spôsob ich zohľadnenia je prehľadne spracovaný v časti XI. správy.

Harmonogram strategického environmentálneho hodnotenia

	Termín
Vypracovanie základnej verzie POH	apríl 2014
Oznámenie o strategickom dokumente	júl 2014
Rozsah hodnotenia strategického dokumentu	august 2014
Predloženie správy o hodnotení a návrhu SD	september 2014
Zverejnenie správy o hodnotení a návrhu SD	september 2014
Verejné prerokovanie správy o hodnotení	september 2014
Vypracovanie odborného posudku	november 2014
Vydanie záverečného stanoviska z posúdenia strategického dokumentu	november 2014

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI

1 OZNAČENIE

Mesto Handlová

2 SÍDLO

Námestie baníkov
972 51 Handlová
Slovenská republika

3 OPRÁVNENÝ ZÁSTUPCA OBSTARÁVATEĽA

Ing. Rudolf Podoba
primátor mesta Handlová

Mesto Handlová
Námestie baníkov
972 51 Handlová
Slovenská republika

tel.: +421 46 519 25 35
e-mail: rudolf.podoba@handlova.sk

4 KONTAKTNÁ OSOBA A MIESTO KONZULTÁCIÍ

Mgr. Alena Hozlárová
Mesto Handlová
Námestie baníkov
972 51 Handlová
Slovenská republika
e-mail: alena.hozlarova@handlova.sk
tel.: +421 5192513
fax: +421 465425614
mobil: +421 905540345

Miesto a čas na konzultácie

Mesto Handlová, Námestie baníkov, 972 51 Handlová

Konzultovať vo veci posudzovaného strategického dokumentu podľa § 63 ods. 1 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“), okrem konzultácií osobitne ustanovených v zákone, ktorými sú verejné prerokovanie a predkladanie písomných stanovísk k správe o hodnotení, je možné počas celého procesu posudzovania strategického dokumentu.

Čas konzultácií sa určí prostredníctvom vyššie uvedených kontaktných osôb a podľa požiadavky a dohody subjektov, ktoré prejavia o konzultácie záujem.

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O STRATEGICKOM DOKUMENTE

1 NÁZOV

Program odpadového hospodárstva mesta Handlová na roky 2011 - 2015 (POH).

2 ÚZEMIE

POH je strategickým dokumentom, ktorého územná pôsobnosť sa vzťahuje na kataster mesta Handlová a obce, ktoré spoločne s mestom využívajú zariadenia na nakladanie s odpadmi.

3 DOTKNUTÉ OBCE

Dotknutými obcami sú mesto Handlová a obce Ráztočno, Jalovec, Chrenovec - Brusno, Lipník, Veľká Čausa a Malá Čausa.

4 DOTKNUTÉ ORGÁNY

Okresný úrad Prievidza, odbor starostlivosti o životné prostredie
Okresný úrad Trenčín, odbor starostlivosti o životné prostredie
Okresný úrad Prievidza, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií
Okresný úrad Prievidza, odbor poľnohospodárstva, lesného hospodárstva, poľovníctva a pozemkových úprav
Okresný úrad Prievidza, odbor civilnej ochrany obyvateľstva a riadenia štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu
Úrad Trenčianskeho samosprávneho kraja
Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Prievidzi
Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru v Prievidzi

5 SCHVAĽUJÚCI ORGÁN

Okresný úrad Prievidza, odbor starostlivosti o životné prostredie

6 OBSAH A HLAVNÉ CIELE STRATEGICKÉHO DOKUMENTU A JEHO VZŤAH K INÝM STRATEGICKÝM DOKUMENTOM

6.1 POPIS STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

Strategický dokument je členený na 7 základných kapitol.

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE PROGRAMU OBCE

Kapitola popisuje základné údaje o obci.

2. CHARAKTERISTIKA SÚČASNÉHO STAVU ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA

V dvoch podkapitolách je popísaná produkcia odpadov v meste Handlová podľa druhov a stav triedeného zberu komunálnych odpadov.

3. VYHODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PROGRAMU

V tejto časti sú vyhodnotené opatrenia uvedené v POH mesta Handlová do roku 2005.

4. ZÁVÄZNÁ ČASŤ PROGRAMU

Mesto Handlová sa vo svojej záväznej časti POH musí zosúladiť so záväznou časťou POH Trenčianskeho kraja. Do záväznej časti sú premietnuté:

- princípy riadenia odpadového hospodárstva
- základné opatrenia na realizáciu cieľov pri minimalizácii vplyvu odpadov na zdravie ľudí a na životné prostredie

V súlade s POH SR na roky 2011 – 2015 a POH Trenčianskeho kraja do roku 2015 sú stanovené ciele pre vybrané prúdy odpadov, z ktorých pre Mesto Handlová budú platiť ciele pre nasledovné prúdy odpadov:

- komunálne odpady a biologicky rozložiteľné komunálne odpady
- biologicky rozložiteľné odpady
- elektroodpad
- odpady z obalov
- opotrebované batérie a akumulátory
- opotrebované pneumatiky
- stavebný odpad a odpad z demolácií
- odpady z plastov
- odpady z papiera
- odpady zo skla

Kapitola sa ďalej zaoberá:

- opatreniami na podporu opätovného použitia a recyklácie komunálnych odpadov
- opatreniami na zníženie skládkovania biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov a na dosiahnutie cieľov pre biologické odpady
- opatreniami na dosiahnutie cieľov pre vybrané prúdy odpadov

Opatrenia na dosiahnutie cieľov odpadového hospodárstva v meste Handlová sú rozpracované v nasledovných okruhoch:

- Predpokladaný vznik KO a DSO s členením na zmesový KO, DSO a na jednotlivé vytriedené zložky KO vrátane biologicky rozložiteľného kuchynského a reštauračného odpadu a odpadu zo záhrad a parkov vrátane odpadu z cintorínov, predpokladaný podiel ich zhodnocovania a zneškodňovania vo východiskovom roku a v cieľovom roku programu
- Ciele a opatrenia na zníženie množstva vzniku KO, opatrenia na zvýšenie podielu triedeného zberu KO a ich následného zhodnotenia a opatrenia na znížovanie množstva biologicky rozložiteľných KO ukladaných na skládky odpadov
- Údaje o systéme zberu KO a DSO a o zabezpečovaní triedeného zberu KO
- Opatrenia na zabezpečenie informovanosti obyvateľov o triedenom zbere KO z obalov a o význame značiek na obaloch, ktoré znamenajú, že obal je možné zhodnotiť.

5. SMERNÁ ČASŤ PROGRAMU

Dva hlavné okruhy tejto kapitoly sú zamerané na:

- Údaje o dostupnosti zariadení na spracovanie KO a o potrebe ich budovania vrátane návrhov aké typy spracovateľských zariadení pre KO je potrebné vybudovať

- Využitie kampaní, ich počet a charakter na zvyšovanie povedomia obyvateľov v oblasti nakladania s KO, o potrebe triedeného zberu KO, o prínose jeho zhodnocovania a o negatívach jeho zneškodňovania

Kapitola 6 obsahuje potvrdenia dokumentu a kapitola 7 prílohovú časť, pozostávajúcu z rozhodnutí správnych orgánov a z protokolov o vykonaných kontrolách vo veci odpadov.

Cieľom programu odpadového hospodárstva na obdobie rokov 2011-2015 je riešiť nakladanie s odpadmi v danom časovom horizonte v meste Handlová.

V súlade s POH SR na roky 2011 – 2015 a POH Trenčianskeho kraja do roku 2015 sú stanovené ciele pre vybrané prúdy odpadov.

6.2 VZŤAH POH K INÝM STRATEGICKÝM DOKUMENTOM

Základné dokumenty, z ktorých vychádza POH mesta Handlová, sú Program odpadového hospodárstva SR na roky 2011 - 2015 (jún 2011), POH Trenčianskeho kraja na roky 2011 - 2015 (máj 2013) a Program predchádzania vzniku odpadu SR na roky 2014 - 2018 (august 2013). Zohľadnené boli aj procesy SEA, ktorými uvedené dokumenty prešli.

Pri návrhu POH a následne pri definovaní environmentálnych cieľov boli zohľadnené aj nasledovné politiky, stratégie, programy a iné dokumenty strategického charakteru:

- Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012 - 2016
- Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky
- Partnerská dohoda Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 - 2020
- Národný program reforiem Slovenskej republiky (2013)
- Národný strategický referenčný rámec 2007 - 2013
- Operačný program životné prostredie 2007 - 2013
- Operačný program Kvalita životného prostredia na obdobie 2014-2020
- Investičná stratégia odpadového hospodárstva v SR
- Národný realizačný plán Štokholmského dohovoru o perzistentných organických látkach (POP's)
- Územný plán regiónu Trenčianskeho samosprávneho kraja
- Územný plán mesta Handlová
- Európa 2020: Stratégia pre inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast (2010)¹
- BIELA KNIHA - Adaptácia na zmenu klímy: Európsky rámec opatrení²
- Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020³
- Orientácia, zásady, priority a hlavné úlohy starostlivosti o životné prostredie SR na roky 2014 - 2020⁴
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja (NSTUR)⁵
- Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky IV (NEHAP IV.)
- Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR (2005)
- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy (návrh 08/2013)
- Národný program reforiem 2013
- Vodný plán Slovenska (2009)
- Stratégia pre redukciu PM10 (2012)
- Koncepcia ochrany prírody a krajiny (2006)

¹KOM(2010) 2020 v konečnom znení

²KOM(2009) 147 v konečnom znení

³KOM(2011) 244 v konečnom znení

⁴schválená uznesením Porady vedenia MŽP SR č. 62 z 28. marca 2013

⁵schválená uznesením vlády SR č. 978/2001

- Národná stratégia ochrany biodiverzity na Slovensku (1997)
- Aktualizovaná národná stratégia ochrany biodiverzity pre roky 2012 - 2020 (návrh)
- Aktualizovaný akčný plán pre implementáciu Národnej stratégie ochrany biodiverzity na Slovensku pre roky 2003 - 2010

III. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA

1 INFORMÁCIE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA VRÁTANE ZDRAVIA A JEHO PRAVDEPODOBNÝ VÝVOJ, AK SA STRATEGICKÝ DOKUMENT NEBUDE REALIZOVAŤ

Táto kapitola obsahuje analýzu súčasného stavu zložiek životného prostredia, trend ich vývoja a pravdepodobný vývoj, ak by sa opatrenia z POH nere realizovali. Stav životného prostredia SR je dlhodobo sledovaný prostredníctvom ukazovateľov zložiek životného prostredia, v rámci čiastkových monitorovacích systémov. Každoročne sú údaje o kvalite zložiek životného prostredia spracované v Správe o stave životného prostredia SR, ktorá je oficiálnym dokumentom deklarujúcim stav kvality životného prostredia SR. K obdobiu spracovania správy o hodnotení bola spracovaná správa o stave životného prostredia reprezentujúca stav v roku 2012.

V súlade s požiadavkami prílohy I f Smernice SEA, správa o hodnotení zahŕňa popis týchto oblastí:

- ovzdušie a klimatické faktory
- voda
- pôda
- fauna, flóra, biodiverzita
- obyvateľstvo a zdravie ľudí
- krajina
- materiálne zdroje
- kultúrne dedičstvo.

Popis súčasného stavu životného prostredia sa snaží zameriavať na tie charakteristiky, ktoré by mohli byť priamo alebo nepriamo ovplyvnené realizáciou POH (pozri časť 4 a 5). Popis jednotlivých aspektov vytvára bázu pre hodnotenie potenciálnych environmentálnych vplyvov realizácie strategického dokumentu.

1.1 KVALITA OVZDUŠIA A KLIMATICKÉ FAKTORY

Kvalita ovzdušia

Oproti roku 1990 Slovensko znížilo celkové emisie o zhruba 41 % a emisnú náročnosť na polovicu, čím sa radí k najlepším v Európe. Toto zníženie dosiahlo najmä prirodzenou zmenou štruktúry hospodárstva a zmenami v palivovom mixe. Po roku 2000 sa rýchlosť poklesu výrazne spomalila.

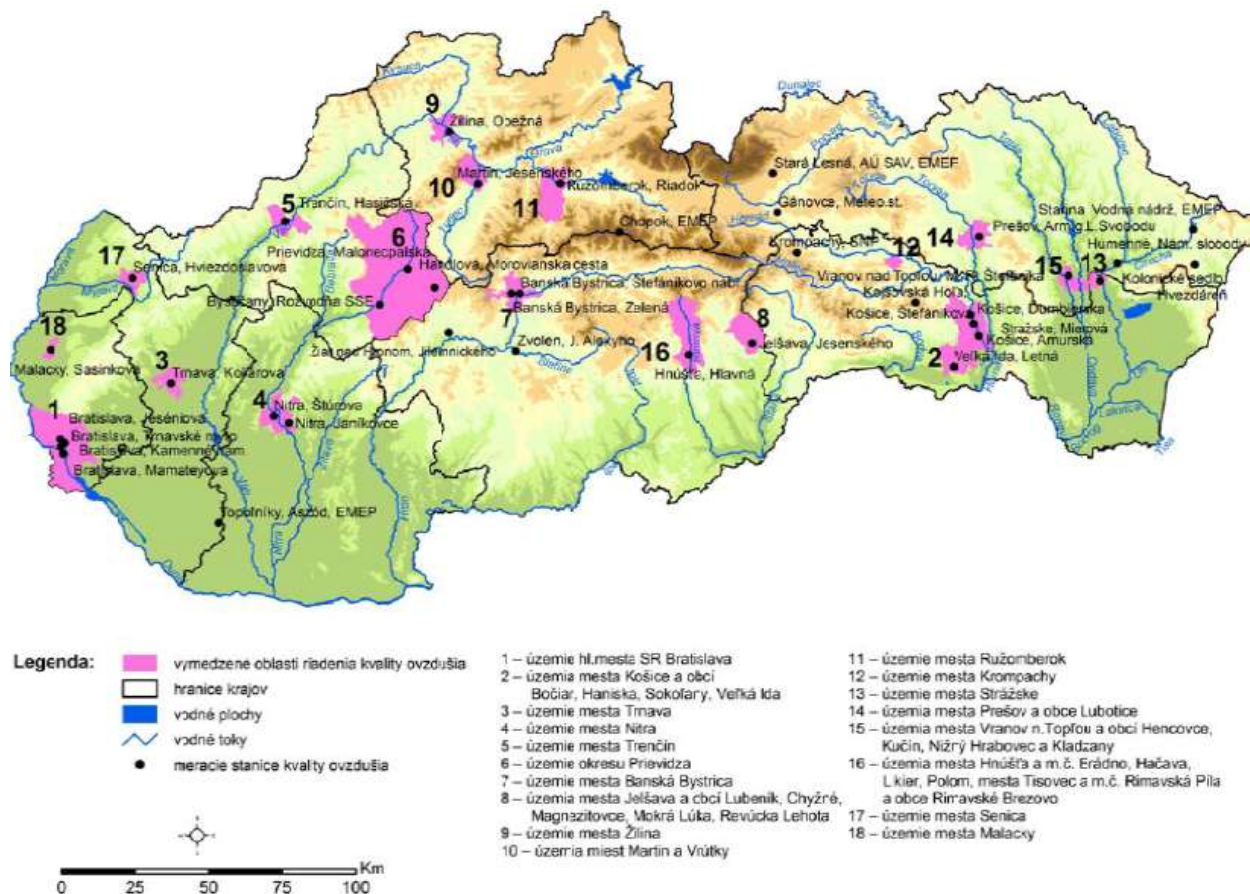
Napriek týmto zlepšeniam dochádza na viacerých monitorovacích staniciach kvality ovzdušia opakovane k prekročeniu limitných hodnôt vybraných znečisťujúcich látok v ovzduší stanovených na zabezpečenie ochrany zdravia ľudí. Na relatívne vysokej úrovni zostávajú aj niektoré charakteristiky koncentrácií prízemného ozónu.

Najzávažnejším problémom posledných rokov sú predovšetkým zvýšené koncentrácie suspendovaných látok PM₁₀ a PM_{2,5}. Zvýšené koncentrácie PM₁₀ a PM_{2,5} v ovzduší negatívne vplyvajú na zdravotný stav obyvateľstva a prispievajú k vzniku ochorení dýchacieho systému a k vzniku alergických ochorení. Vzhľadom k týmto znečisťujúcim látkam sú najcitlivejšími skupinami populácie astmatici, ľudia s kardiovaskulárnymi a chronickými pľúcnyimi ochoreniami, deti a starší ľudia.

Celkovo najvýznamnejším podielom k emisiám PM₁₀ a PM_{2,5} prispievajú malé zdroje (vykurovanie domácností), pričom nárast emisií v tomto sektore odráža zvýšenú spotrebu dreva v dôsledku nárastu cien zemného plynu a uhlia.

Základným východiskom pre hodnotenie kvality ovzdušia na Slovensku sú výsledky meraní koncentrácií znečisťujúcich látok v ovzduší, ktoré realizuje Slovenský hydrometeorologický ústav na staniciach Národnej monitorovacej siete kvality ovzdušia. Na základe výsledkov kvality v rámci správy „Hodnotenie kvality ovzdušia v SR 2011“ (SHMÚ, 2012), v súlade s požiadavkami zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov, SHMÚ na rok 2012 navrhol 18 oblastí riadenia kvality ovzdušia v 8 zónach a v 2 aglomeráciách.

Obr. 1 Oblasti riadenia kvality ovzdušia v roku 2011

Vymedzené oblasti zaberajú rozlohu 2 932 km². Na tomto území v roku 2011 žilo 1 469 072 obyvateľov, čo predstavuje 27 % z celkového počtu obyvateľov SR. Z uvedených 18 oblastí riadenia kvality ovzdušia bolo 14 určených pre PM₁₀, 1 pre PM₁₀ a NO₂ a 4 pre PM₁₀ a PM_{2,5}.

Z obrázku je čitateľné, že územie okresu Prievidza predstavuje plošne najvýznamnejšiu oblasť riadenia kvality ovzdušia na Slovensku. Kvalita ovzdušia bola historicky a čiastočne aj v súčasnosti ovplyvňovaná emisiami z energetiky, založenej na spaľovaní fosílnych palív (hnedé uhlie) a emisiami z chemickej výroby (NCHZ). Teraz s jedná hlavne o energetiku a dopravu. Podľa údajov zo stránky www.air.sk sa vývoj základných emisií vyvíjal pozitívnym spôsobom. Pri tuhých znečisťujúcich látkach (TZL) poklesla produkcia od roku 2000 z 1399 t na 544 t v roku 2013, pri oxidoch dusíka (NO_x) z 5234 t na 3401 t, pri CO z 1087 t na 840 t. V prípade oxidu siričitého bola najvyššia produkcia v roku 2003 s 43674 t s poklesom na 31045 t v roku 2013. Významným prínosom pre región Hornej Nitry je aj zníženie emitovania vinylchloridu zo 193 t v roku 2000 na 30 t v roku 2013.

Významné zmeny nastali u energetických zdrojov v Handlovej, kde podľa Konceptie rozvoja tepelného hospodárstva mesta Handlová (2006) predstavujú najvýznamnejšie zdroje Handlovská energetika, s.r.o. a KMET Handlová, a.s. so svojimi 13-imi plynovými kotolňami. Handlovská

energetika už neprevádzkuje svoje 2 parné kotly na uhlie ani fluidný kotol, namiesto nich využíva tri plynové kotly a jeden kotol na drevnú štiepku.

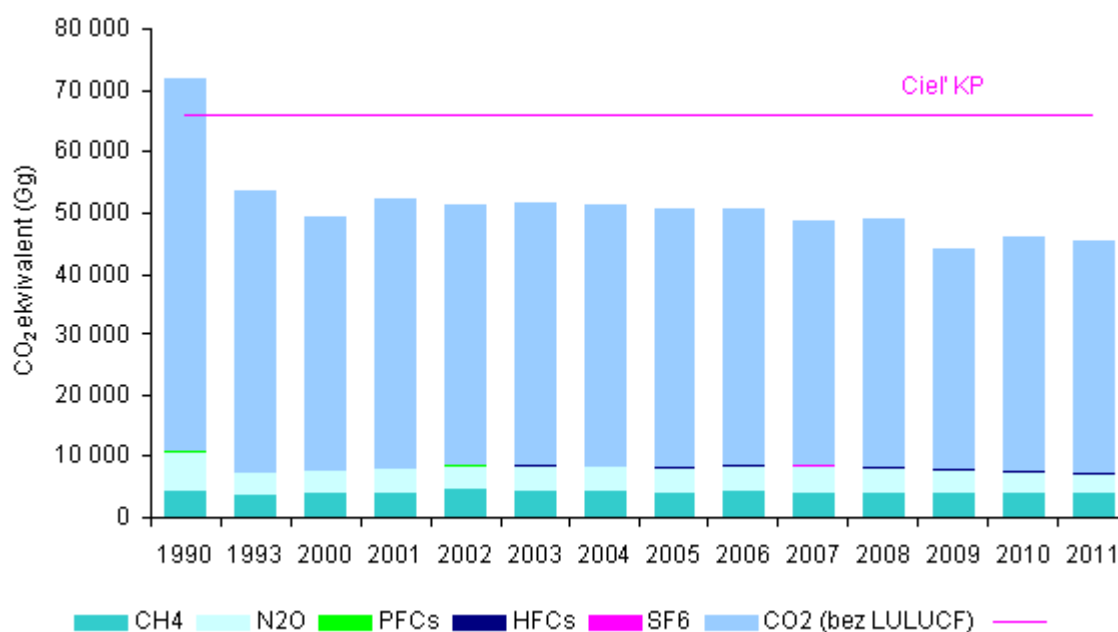
V roku 2005 bolo v Handlovej vypustených do ovzdušia 21,54 t TZL, 184,48 t SO₂, 26,73 t NO_x, 14,74 t CO a 25906 t CO₂.

Zmena klímy

Narastajúce emisie skleníkových plynov (GHGs) v atmosfére zosilňujú skleníkový efekt, čo následne vyvoláva zmenu klímy. Klimatické zmeny a premenlivosť klímy na Slovensku je možné opísať na základe pozorovaní observatória v Hurbanove v období 1871 - 2000. Pri celoslovenských priemeroch úhrnov zrážok bol pozorovaný od začiatku 20. storočia pokles zrážok, čo sa pri rastúcej teplote vzduchu (asi o 1°C) a pri zvyšujúcom sa potenciálnom výpare prejavuje aj na zhoršovaní hydrologickej bilancie (pokles prietokov v riekach - najmä v južnej časti Slovenska, pokles vlhkosti pôdy a pod.). Dôsledkom pôsobenia klimatických zmien je pravdepodobne aj pokles výskytu snehovej pokrývky nielen v nížinách, ale aj v horských oblastiach Slovenska, ako aj všeobecný pokles relatívnej vlhkosti vzduchu pozorovaný v posledných desaťročiach (najviac na jar a v lete na juhozápade Slovenska - až o 5%).

Celkové emisie skleníkových plynov v SR v rokoch 1990-2010 predstavujú konzistentný časový rad s klesajúcim charakterom, po roku 2000 so stabilizáciou trendu. Ten súvisí s oživením výrobnnej sféry, nárastom dopravy (hlavne cestnej) a očakávaným efektom zvyšovania aktuálnych emisií F-plynov, hlavne HFCs a SF₆. Prvé výsledky emisnej inventúry skleníkových plynov za rok 2010 už naznačujú pokles emisií, čo súvisí s recesiou priemyslu v dôsledku hospodárskej krízy a plynovej krízy zo začiatku roka 2008.

Graf 1 Vývoj celkových antropogénnych emisií skleníkových plynov z hľadiska plnenia záväzkov Kjótskeho protokolu

Zdroj: SHMÚ; Spracoval: SAŽP

Celkové emisie skleníkových plynov v SR v roku 2011 reprezentovali 43956,15 Gg CO₂ ekvivalentov (bez započítania sektora LULUCF). To predstavovalo redukciu o 38,76 % v porovnaní s referenčným rokom 1990. V porovnaní s rokom 2010 emisie skleníkových plynov poklesli o 1,3 %.

Najvýznamnejším zdrojom emisií GHGs v Slovenskej republike je energetický sektor (výroba elektrickej energie a tepla zo spaľovania fosílnych palív, termické procesy v priemysle a ostatných

sektoroch, doprava a pod.), ktorý sa v roku 2009 podieľal cca 66,1 % na celkových emisiách skleníkových plynov.

Pravdepodobný vývoj, ak by sa POH nerealizoval

Aktivity podporované v rámci POH nemajú prioritne ambíciu zlepšiť stav kvality ovzdušia, ale realizáciou navrhovaných opatrení, napr. v oblasti obmedzenia ukladania biologicky rozložiteľného odpadu na skládku sa dosiahne stav, ktorý bude časom viesť k znižovaniu produkcie skleníkových plynov. Určite sa tak neudeje do roku 2015, ale naštartovaním uvedeného procesu sa výsledky dostavia v najbližších rokoch.

Celkovo možno ako v SR tak aj v okrese Prievidza, či na komunálnej úrovni mesta Handlová, očakávať zlepšovanie stavu kvality ovzdušia, a to v súvislosti s napĺňaním cieľov Stratégie Európa 2020 v oblasti koncepcie nízkouhlíkového hospodárstva, ktorými je SR zaviazaná. Veľký potenciál na zníženie emisií, vrátane emisií skleníkových plynov, majú veľké priemyselné zdroje, kde sa do roku 2020 očakáva významné zníženie emisií v súvislosti s transpozíciou smernice 2010/75/EU o priemyselných emisiách.

1.2 VODA

Problematika vody má horizontálne prepojenie s viacerými oblasťami životného prostredia a zdravia. Tieto zahŕňajú okrem vodných zdrojov samotných, ochranu ich kvality a kvantity, aj vodu vo vzťahu k biodiverzite a ochrane krajiny, problematiku povodní, využitie vody pre rekreáciu, minerálne a termálne vody a pod. V danom prípade má potenciálne významný vzťah k vodám existujúca skládka odpadov v Handlovej. V rámci POH existuje vzťah aj medzi mierou separácie a zberu vybraných zložiek odpadov a mierou znečisťovania povrchových a podzemných vôd.

Stav povrchových a podzemných vôd

Vodná politika uplatňovaná v súčasnosti v SR vychádza zo smernice 2000/60/ES Európskeho parlamentu a Rady z 23. októbra 2000, ktorou sa ustanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (Rámcová smernica o vode), ktorá bola transponovaná do zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách (vodný zákon).

Vo všeobecnosti možno povedať, že primárnym cieľom RSV je dosiahnutie "dobrého stavu vôd" do roku 2015. Analýzy stavu vodných útvarov, ktoré boli vykonané v roku 2005 ukázali, že 48 % útvarov povrchových vôd a 23 % útvarov podzemných vôd SR je v riziku nedosiahnutia tohto cieľa.

Hodnotenie stavu povrchových vôd v zmysle Rámcovej smernice o vodách pozostáva z hodnotenia ekologického stavu (resp. potenciálu) a chemického stavu.

Hodnotenie ekologického stavu vodných útvarov povrchových vôd za rok 2010 bolo vykonané v 1 648 vodných útvaroch, ktoré boli definované ako prirodzené. Z celkového počtu vodných útvarov v 70,51 % bol stanovený veľmi dobrý a dobrý ekologický stav. Pomerne veľký počet vodných útvarov (418) bolo stanovených v priemernom stave (25,36 %) a zlý a veľmi zlý stav bol v 4,13 % z celkového počtu vodných útvarov (68). Z celkového hodnotenia vyplýva, že najlepšia situácia z pohľadu ekologického stavu je v čiastkových povodiach Bodrog, Hornád, Slaná, Hron a Váh.

Vodný tok Handlovka patrí medzi antropogénne silne znečistené toky. Hodnoty znečistenia sú takmer vo všetkých ukazovateľoch v V. triede kvality (EPIK, 2014). Zdrojmi znečistenia sú jednak Bane Handlová, poľnohospodárska činnosť, mesto Handlová a obce regiónu a ďalší. Na základe dlhodobého pozorovania je Handlovka zaradená do IV. až V. triedy kvality, čo zodpovedá kategórii veľmi silne znečistený tok.

Výsledky monitoringu podzemných vôd podľa citovaného zdroja zatiaľ nepreukazujú ich ovplyvnenie zo skládky.

Vo vzťahu k rámcovej smernici o vodách boli identifikované tieto hlavné vodohospodárske problémy:

- organické znečistenie povrchových vôd,

- znečistenie povrchových vôd živinami, riziko eutrofizácie,
- znečistenie povrchových vôd prioritnými látkami a chemickými látkami relevantnými pre SR,
- hydromorfologické zmeny na vodných útvaroch,
- zhoršený kvantitatívny stav podzemných vôd,
- znečistenie podzemných vôd.

Z uvedeného vyplýva, že obmedzenie "čiernych" skládok vytvorením podmienok pre efektívnejšiu separáciu určite prospeje aj kvalite povrchových i podzemných vôd. Uvedené bude platiť aj pre povodňové stavy, počas ktorých sú splachované drobné skládky prívalovými vodami.

Pravdepodobný vývoj, ak by sa POH nerealizoval

Administratívnym nástrojom na riešenie významných vodohospodárskych problémov sú plány manažmentu povodí a programy opatrení, ktorých cieľom je dosiahnutie požiadaviek vyplývajúcich z RSV. Je možné predpokladať, že ich implementáciou bude v budúcnosti dochádzať k zlepšovaniu stavu vodných útvarov. Nerealizácia strategického dokumentu tento stav významne neovplyvní, aspoň nie do roku 2015. Vplyv nelegálnych skládok, v ktorých sa napr. môžu nachádzať aj batérie (s ktorými sa uvažuje v POH), sa môže eliminovať po niekoľkoročnom zavedení zberu rizikových odpadov.

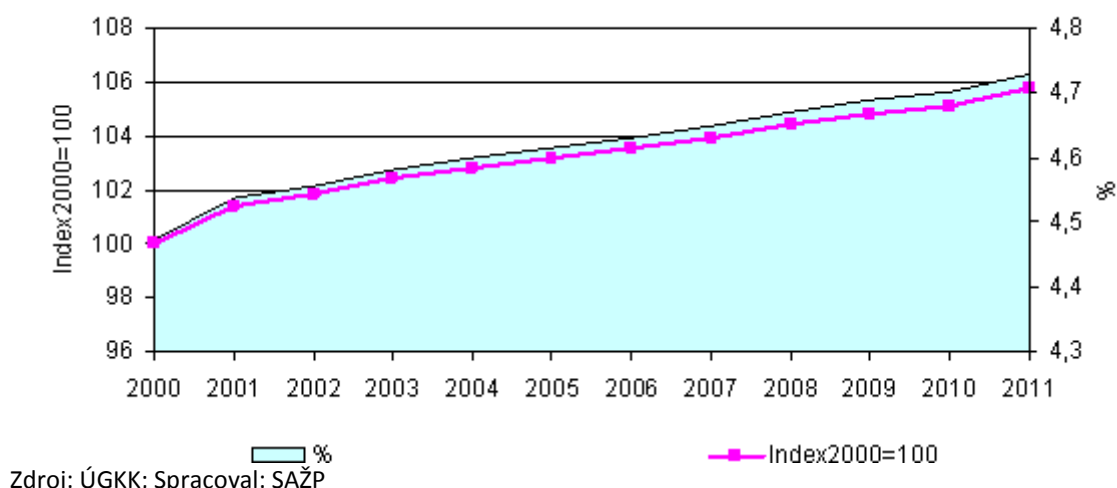
V prípade, ak by sa projekty v rámci POH neuskutočnili, vývoj v riešení protipovodňovej ochrany územia bude prebiehať v súlade s plánmi manažmentu povodňového rizika, ktorá smeruje k čo najväčšej možnej eliminácii rizika na realizáciu opatrení, ktorých cieľom je zníženie pravdepodobnosti záplav územia povodňami a na zníženie potenciálnych nepriaznivých následkov povodní na ľudské zdravie, životné prostredie, kultúrne dedičstvo a hospodársku činnosť. Nerealizácia strategického dokumentu tento stav významne neovplyvní, avšak na druhej strane zvyšovaním environmentálneho povedomia, ktoré by malo byť sprievodným javom implementácie POH, môže prispieť k redukcii príčin povodňového rizika. Jedným z dôvodov zvyšovanie povodňového rizika je totiž aj vytváranie prekážok vo vodnom toku vytváraním nelegálnych skládok.

1.3 PÔDA

V rámci transformácie národného hospodárstva dochádza priebežne k presunu pôdy, hlavne medzi poľnohospodárskym a lesným pôdnym fondom, ale aj medzi ostatnými druhmi pozemkov. Zaznamenávame nárast zastavaných plôch (od roku 1996 o 14,5%), na ktorý vplýva okrem demografických trendov a transformácie hospodárstva aj výstavba priemyselných parkov a stavieb občianskej vybavenosti náročných na plochy.

Od roku 2000 bol zaznamenaný nárast zastavaných plôch o 5,8 %. V súčasnosti je zastavaných 4,7 % výmery SR, t.j. 231 967 ha, pričom najviac takýchto plôch je v Bratislavskom (7,96 %) a Trnavskom kraji (6,95 %).

Graf 2 Vývoj výmery zastavaných plôch v SR (Index 2000=100 %)

Pravdepodobný vývoj, ak by sa POH nerealizoval

Ovplyvnenie pôdy môže byť realizované jej záberom pod navrhované objekty. Vplyv potom závisí od toho, či budú potrebné zábery pôdy alebo nie a či sa bude jednať o trvalý záber alebo dočasný. V každom prípade sa bude jednať o minimálne vplyvy a realizácia POH by sa aj v dlhodobejšom horizonte neprejavila negatívne.

Vyslovene pozitívny vplyv realizácie POH by malo v dlhodobejšom horizonte neznečisťovanie pôdy nelegálnymi skládkami podobne ako v prípade vôd.

Vyššie uvedený trend môžeme očakávať aj naďalej, vzhľadom na ďalšie budovanie technickej infraštruktúry. Realizácia, či nerealizácia POH tieto trendy neovplyvní.

1.4 OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY

Biodiverzita

Celkový stav, trendy a ohrozenia biodiverzity podrobne charakterizuje „Štvrtá národná správa o implementácii Dohovoru o biologickej diverzite v Slovenskej republike“ (2009).

Vysoká biodiverzita je výsledkom špecifických stanovištných podmienok, ale aj vplyvu ľudskej činnosti. Na Slovensku bolo dosiaľ opísaných viac ako 11 270 rastlinných druhov (vrátane rias), V dôsledku intenzívneho využívania prírodných zdrojov sú v súčasnosti mnohé rastlinné druhy vyhynuté, niektoré sa stali vzácnymi, iné sú ohrozené. Regionálne a lokálne červené zoznamy sú významným zdrojom informácií a spresňujú znalosti o ohrození rastlinných taxónov z celonárodného hľadiska. V súčasnosti je v červenom zozname vyšších rastlín zapísaných 1 270 taxónov (v roku 1992 - 1 009), z čoho vyhynutých je 77 druhov (32 druhov v roku 1992) a 220 druhov je klasifikovaných ako endemity. Ohrozenosť nižších rastlín v SR predstavuje v súčasnosti 16,3 %. Ohrozenosť vyšších rastlín je 40,3 %.

Na Slovensku bolo dosiaľ opísaných viac ako 28 800 živočíšnych druhov (vrátane bezstavovcov), pričom stav ich ohrozenosti je čoraz významnejší. Alarmujúci stav je najmä pri stavovcoch, ktoré sú v rôznom stupni ohrozenosti. U všetkých živočíchov spočíva prioritná požiadavka v zabezpečení ochrany ich biotopov, teda dostatočne veľkých a zachovalých území, v ktorých môžu prirodzene prežívať a rozmnožovať sa. Ohrozenosť bezstavovcov v SR predstavuje v súčasnosti okolo 8,4 %. Stavovcov je ohrozených až 59 %.

Len 17 % biotopov a druhov chránených v zmysle národnej a európskej legislatívy je v priaznivom stave. Naproti tomu za nepriaznivý možno považovať stav 65 % biotopov a 52 % sledovaných druhov.

Aktuálnou problematikou ohrozujúcou druhovú diverzitu vegetácie sa za posledné roky stávajú invázne druhy - nepôvodné druhy rastlín, ktoré sa šíria nekontrolovateľne a vytláčajú taxóny domáce. V roku 2011 bola zabezpečovaná ochrana prirodzeného druhového zloženia ekosystémov reguláciou výskytu nepôvodných druhov rastlín. Odstraňovanie nepôvodných invázných a invázne sa správajúcich druhov rastlín bolo realizované na 99 lokalitách v rámci pôsobnosti 20 organizačných jednotiek ŠOP SR. Zásahy boli zrealizované na celkovej výmere 77,03 ha.

Degradácia a strata biodiverzity má závažné environmentálne, ekonomické a sociálne dopady. Súčasné poškodenie a ohrozenie bioty a biodiverzity je sprievodným javom činnosti človeka v krajine.

Územná ochrana

Národná sieť chránených území je definovaná v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny, ktorým sa vyhlasujú chránené územia v 2. až 5. stupni ochrany v 7 kategóriách (národný park, chránená krajinná oblasť, prírodná rezervácia, prírodná pamiatka, chránený areál, chránený krajinný prvok a chránené vtáčie územie).

Popisu chránených území v národnej sústave CHÚ sa podrobnejšie venujeme v rámci kapitoly III.2.2.

V zmysle európskej legislatívy je európska sústava chránených území tvorená územiami európskeho významu a chránenými vtáčími územiami. Územia európskeho významu (ÚEV) podľa smernice o biotopoch slúžia na udržanie alebo zlepšenie priaznivého stavu európsky významných typov biotopov a rastlinných a živočíšnych druhov vyskytujúcich sa v týchto územiach. Aktuálny celkový počet ÚEV je 473 území. Do 6 rokov od zverejnenia rozhodnutia Komisie o prijatí zoznamu navrhnutých ÚEV je SR povinná vyhlásiť všetky územia v niektorej z kategórii chránených území podľa národnej legislatívy. Popisu území Natura 2000 sa podrobnejšie venujeme v rámci kapitoly III.2.1.

Pravdepodobný vývoj, ak by sa POH nerealizoval

Významné ovplyvnenie stavu biodiverzity sa v prípade nerealizácie opatrení POH neočakáva. Súvisí to aj s tým, že v okolí Handlovej sa nenachádzajú ani územia spadajúce pod národnú sieť ochrany prírody ani pod ÚEV.

1.5 KULTÚRNE DEDIČSTVO

Pod pojem kultúrne dedičstvo v tomto dokumente zahrňame kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické náleziská, paleontologické náleziská a významné geologické lokality.

Ochrana, obnova, využívanie a prezentácia pamiatok a pamiatkových území je upravená zákonom č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov. Základ historických sídelných štruktúr v krajine predstavujú nehnuteľné kultúrne pamiatky.

Pravdepodobný vývoj, ak by sa POH nerealizoval

Nerealizácia opatrení POH by nemala takmer žiadny dopad na stav a štruktúru kultúrneho dedičstva.

1.6 MATERIÁLNE ZDROJE (ODPADY)

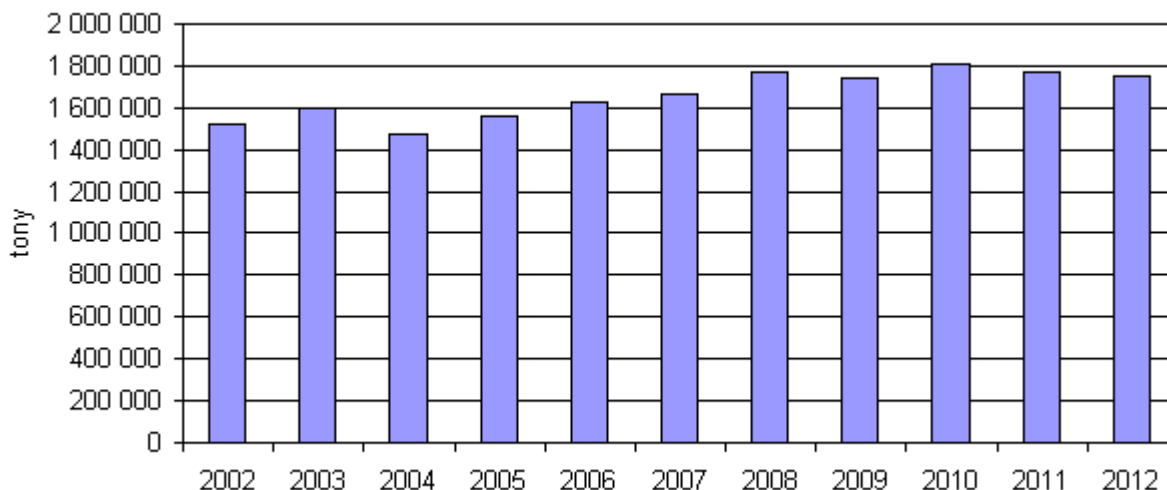
Z materiálnych zdrojov je v rámci programu relevantné zaoberať sa problematikou odpadov, predovšetkým komunálnych. Tvorba odpadov je ukazovateľom, ktorý úzko súvisí s úrovňou ekonomickej činnosti v danej krajine. Je tiež indikátorom modelu spotreby surovín. Bohatšie ekonomiky majú tendenciu produkovať viac odpadov. V mnohých vyspelých krajinách je znižovanie celkového objemu produkovaného odpadu prejavom zmien v spotrebe surovinových zdrojov a zvyšovania recyklácie a opätovného využívania.

Na úvod uvádzame situáciu odpadov na Slovensku na základe vybraných ukazovateľov a v ďalšej časti situáciu v odpadovom hospodárstve v meste Handlová.

Situácia s odpadovým hospodárstvom na Slovensku

V roku 2012 sa v SR vyprodukovalo celkom 1 747 569,05 t komunálneho odpadu, čo predstavuje cca 323 kg komunálneho odpadu na obyvateľa, čo predstavuje oproti roku 2011 medziročný pokles o 1,2 %. Celkový nárast oproti roku 2002 predstavuje v roku 2012 20%. V porovnaní s krajinami EÚ je produkcia komunálneho odpadu na obyvateľa nízka a je pod priemernou úrovňou EÚ-27.

Graf 3 Bilancia vzniku komunálnych odpadov (tony) v SR

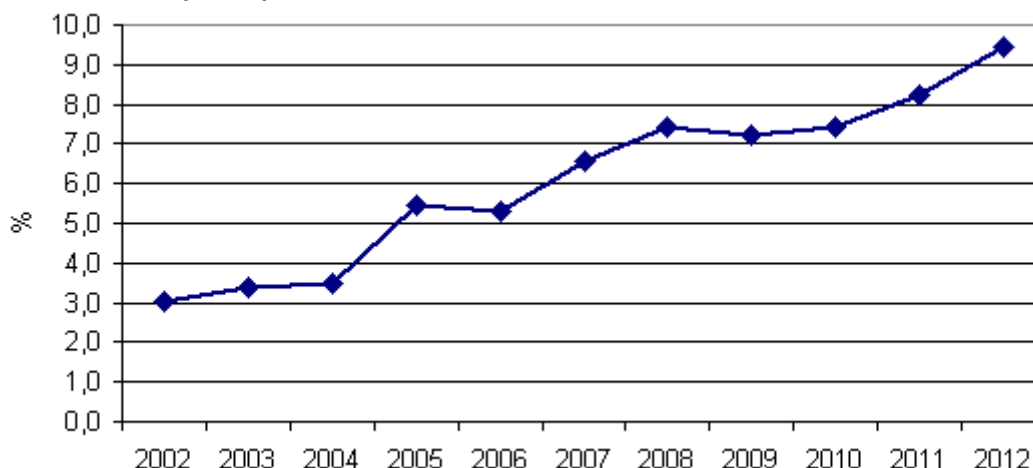

Zdroj: ŠÚ SR, Spracoval: SAŽP

Očakáva sa, že v nasledujúcich rokoch dôjde k zvýšeniu tvorby komunálneho odpadu vzhľadom na zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva, zmene spotrebiteľských návykov a očakávanej zvýšenej spotrebe obyvateľstva. Vplyv nárastu počtu obyvateľov nebude mať výrazný vplyv, pretože podľa prognóz (SAV, 2002) sa jeho nárast nepredpokladá a aj najpriaznivejší scenár predpokladá do roku 2025 pokles počtu obyvateľov v SR a cca 1%. Čo sa však očakáva je vyrovnanie produkcie jednotlivých regiónov SR. V roku 2006 sa v Trnavskom kraji vyprodukovalo 432 kg KO na obyvateľa čo je oproti Košickému kraju (234 kg/obyv.) o 198 kg viac a v porovnaní s Prešovským krajom (231 kg/obyv.) takmer o 201 kg na obyvateľa menej, pričom zároveň oboch krajoch však produkcia KO na obyvateľa medziročne významne stúpla.

Od roku 2002 sa podiel vyseparovaných zložiek komunálnych odpadov k roku 2012 zvýšil o 6,43 %, v roku 2009 zaznamenávame mierny nárast, čo vzhľadom na smerovanie odpadového hospodárstva v SR môžeme považovať za pozitívny trend, aj keď podiel nepredstavuje dostatočný podiel vyseparovaných komunálnych odpadov.

Graf 4 Percento vyseparovaných komunálnych odpadov k celkovému produkovanému množstvu komunálnych odpadov

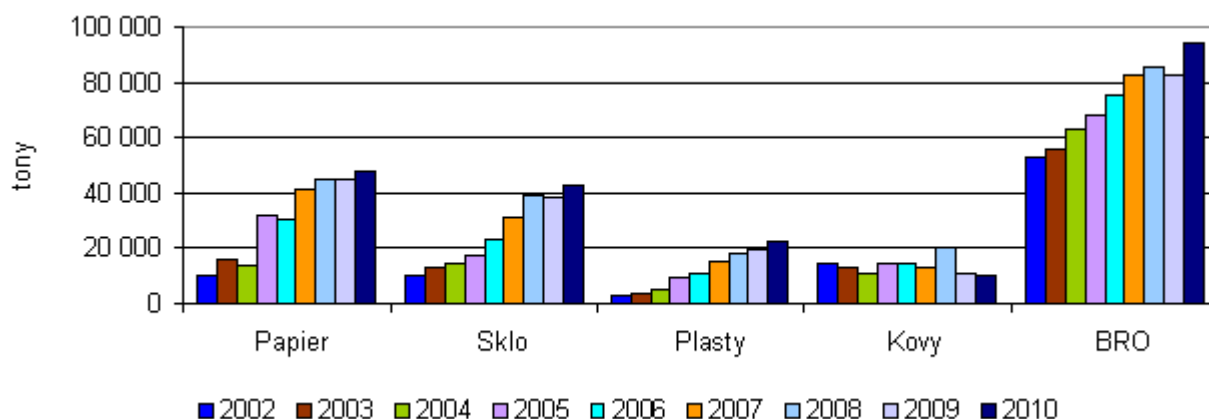

Zdroj: ŠÚ SR; Spracoval: SAŽP

Zo spôsobov nakladania s komunálnymi odpadmi prevažuje skládkovanie (cca 80 %), jeho podiel za posledné roky neklesá, čo nie je v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Podiel komunálneho odpadu, ktorý sa spaľuje, predstavuje 11% (priemer EÚ 20%), zatiaľ čo recyklovaný odpad tvorí len 4%. Slovensko nesplnilo väčšinu cieľov, ktoré si vytýčilo v národnom pláne odpadového hospodárstva pre obdobie rokov 2006-2010.

Výraznejšie zmeny v podiele jednotlivých spôsobov nakladania sú očakávané predovšetkým vo zvýšení podielu kompostovania a tým aj znížení podielu skládkovania. Vplyv na tvorbu odpadov sa očakáva zavedením separovaného zberu, keď od roku 2010 vyplýva pre mestá obce povinnosť zabezpečiť separovanie 5 základných zložiek komunálneho odpadu, ktorými sú papier, plasty, sklo, kovy a biologicky rozložiteľný odpad (BRO). Zároveň možno očakávať nárast odpadov z obalov, predovšetkým plastov.

Graf 5 Vývoj separovaného zberu vybraných 5 zložiek komunálneho odpadu

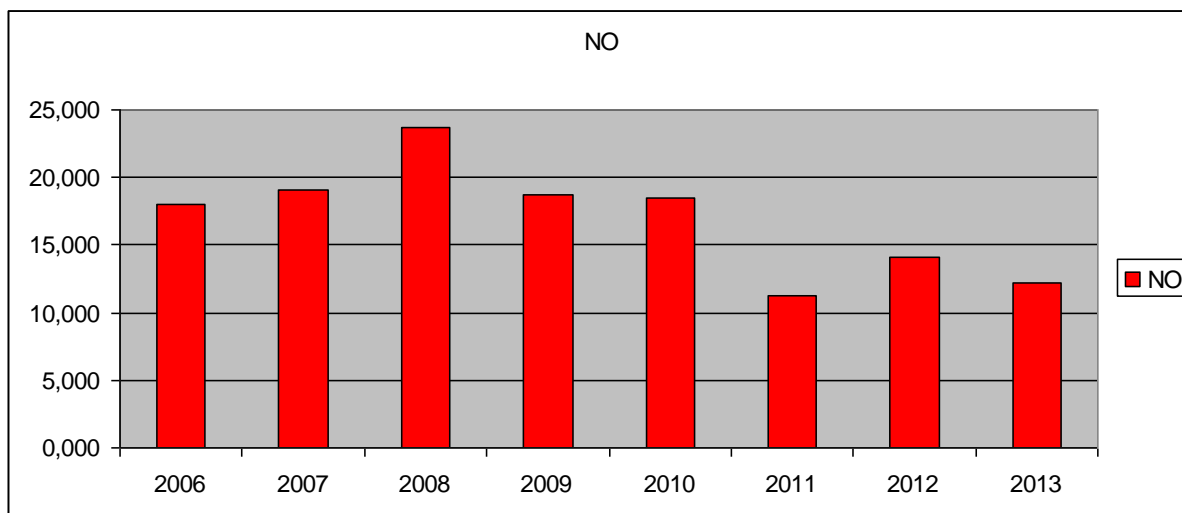

Zdroj: ŠÚ SR, Spracoval: SAŽP

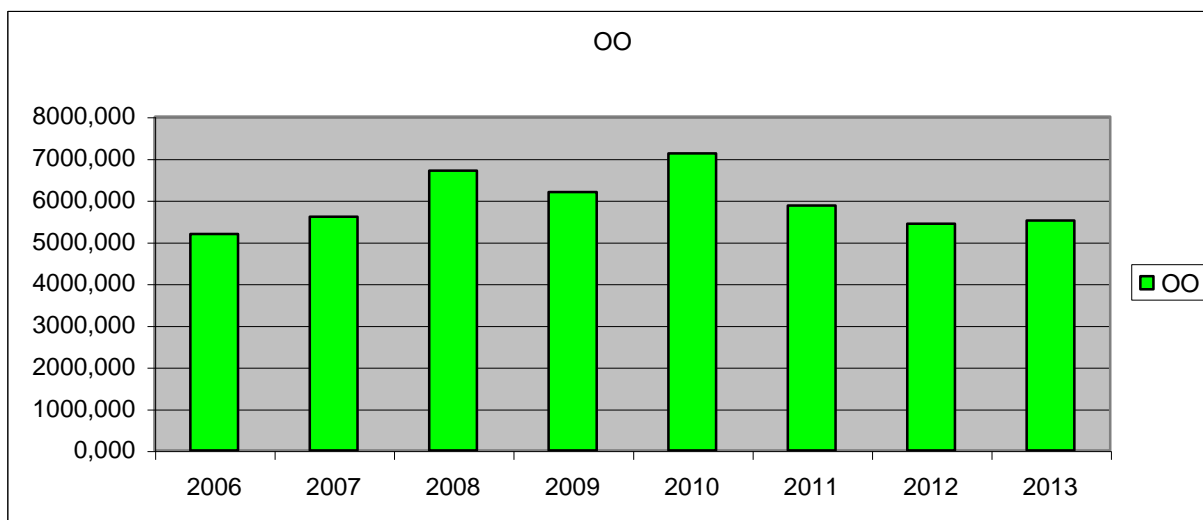
Situácia v odpadovom hospodárstve v meste Handlová

Druh, množstvo a zdroj komunálnych odpadov vzniknutých v obci v predchádzajúcom období s osobitným rozlíšením na zmesový komunálny odpad, drobný stavebný odpad a na vytriedené zložky komunálnych odpadov vrátane biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov

Prehľad tvorby odpadov (ostatných aj nebezpečných) v meste Handlová v tonách za roky 2006-2013 je uvedený v grafoch č.6 a 7.

Graf č.6 Množstvo vyseparovaných NO v tonách v meste Handlová v rokoch 2006 - 2013

Graf č.7 Tvorba ostatných odpadov v tonách v meste Handlová v rokoch 2006 -2013

Triedený zber komunálnych odpadov

Uvádzajú sa údaje o systéme triedeného zberu KO, pre ktoré zložky KO je v obci zavedený separovaný zber a o ich množstve.

Spôsob nakladania s komunálnym odpadom a systém triedenia a zberu vytriedených zložiek z KO je určený a schválený VZN mesta Handlová č. 4/2012 z 13.12.2012.

Odpadové hospodárstvo v meste Handlová je realizované prostredníctvom spoločnosti HATER-HANDLOVÁ, spol. s r.o., ktorá vykonáva pre mesto zber a prepravu komunálneho odpadu a drobného stavebného odpadu na skládku nie nebezpečného odpadu, ktorej prevádzkovateľom je fi

HATER-HANDLOVÁ spol. s r.o. Oproti predchádzajúcemu POH došlo k zmene v tom zmysle, že Technické služby mesta Handlová zanikli a ich činnosť (zber, preprava odpadu a ďalšie nakladanie s odpadmi) prebrala od roku 2004 spoločnosť HATER- HANDLOVÁ, spol. s r.o.

Systém zberu, separácie, zhodnocovania a zneškodňovania komunálnych odpadov v meste Handlová je nasledovný:

- zmesový komunálny odpad je zhromažďovaný v 1100 l zberných kontajneroch umiestnených v priestoroch hromadnej bytovej zástavby, v 110 l nádobách v individuálnej bytovej zástavbe.
- triedený zber zložiek komunálneho odpadu: papier, plasty, kov, sklo do farebne odlišených 1100 l kontajnerov rozmiestnených po meste a formou vrecového zberu v individuálnej bytovej zástavbe.
- veľkoobjemový odpad je 2x ročne zbieraný do kontajnerov o objeme 7 m³ v čase jarného a jesenného čistenia mesta
- odpad z elektrozariadení je možné celoročne odovzdať v zbernom dvore na ul. Potočná 20 a prostredníctvom distribútorov elektrozariadení (spätný odber)
- nebezpečné zložky z komunálneho odpadu je možné celoročne odovzdať v zbernom dvore na ul. Potočná 20
- textilný odpad – v meste je rozmiestnených na základe zmluvy s fi Peter Kucharčík, Žilina 14 kontajnerov na zber obnoseného šatstva.
- drobný stavebný odpad (DSO) do váhy max. 500 kg na 1 občana možno odovzdať bezplatne na skládke nie nebezpečného odpadu na Scheiblingu.

Na ulici Potočná 20 je v prevádzke zberný dvor, ktorý slúži občanom Handlovej, kde môžu počas celého roka dočasne uložiť vybrané druhy odpadov do kontajnerov. Jedná sa o odpady: papier, sklo, plasty, kovy, drevo, pneumatiky, objemný odpad, drobné stavebné odpady, niektoré druhy NO. HATER HANDLOVÁ s.r.o. nebezpečné odpady a elektroodpad uskladňuje vo vlastných zariadeniach na skladovanie a na základe zmluvy zabezpečuje následne odber týchto odpadov a ich zhodnotenie alebo zneškodnenie prostredníctvom oprávnených organizácií.

Odpad z cintorína je zhromažďovaný do veľkoobjemových kontajnerov, ktoré sú vyprázdňované 1 x mesačne. Prevádzku cintorína zabezpečuje spoločnosť Parte s.r.o. Handlová.

Biologicky rozložiteľný odpad

Odpad z údržby mestskej zelene (kosenie trávy) sa pravidelne odváža prostredníctvom spoločnosti HATER-HANDLOVÁ, spol. s r.o. do blízkych poľnohospodárskych podnikov (poľné hnojiská), drevo, konáre z údržby zelene je odovzdávané na energetické zhodnotenie (Handlovská energetika, s.r.o.). Biologicky rozložiteľný odpad zo záhrad rodinných domov si občania kompostujú na vlastnom pozemku (domáce kompostoviská).

Firmy pôsobiace na území mesta platia v súlade so zákonom č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov a VZN mesta Handlová č. 3/2012 o poplatku za odber a zneškodnenie komunálneho odpadu. Ostatné druhy odpadov z podnikateľskej činnosti sú zhodnocované alebo zneškodňované na základe samostatných zmlúv s oprávnenými organizáciami.

Tab.1 Údaje v tonách o triedenom zbere odpadov v rokoch 2006—2010 v meste Handlová

Druh odpadu v t	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Papier a lepenka	105,73	138,29	235,88	154,53	346,69	296,31	281,80	304,96
Plasty	36,68	73,69	101,27	148,7	178,5	214,9	155,54	236,26
Kovy	5,22	23,47	52,16	49,99	68,09	70,99	62,494	21,345
Sklo	68,83	189,08	327,43	252,92	179,08	236,56	158,54	147,55
Kompozitné obaly	4,45	8,1	19,15	23,02	31,01	25,56	-	-
Šatstvo	-	-	-	-	-	-	3,3	10,5
Elektroodpad	16,49	15,48	23,1	14,71	22,19	14,46	7,29	6,19
Batérie a akumulátory	1,4	3,37	2,3	2,15	0,36	0,11	7,29	6,579
Iné druhy NO	0,75	2,24	2,73	5,075	0,5	0,5	0,52	0,567
Biologicky rozlož. odpad	1,3	1,4	1,4	1,2	1,4	1,2	1,2	1,2

Pravdepodobný vývoj, ak by sa POH nerealizoval

Celkové trendy smerovania odpadového hospodárstva samotné POH do roku 2015 zásadným spôsobom neovplyvní. Rozhodujúca bude kontinuita posudzovaného POH a POH pre nasledujúce obdobie a taktiež procesy, ktoré sa v tomto období podarí naštartovať.

1.7 OBYVATEĽSTVO A ZDRAVIE ĽUDÍ

Za viac ako 30 ročné obdobie narástol počet obyvateľov v dotknutom sídle cca o 1 446 obyvateľov. V sídle v posledných rokoch pretrváva pomalý úbytok obyvateľov v dôsledku klesajúcej pôrodnosti a tiež aj z dôvodu zvýšeného vysťahovalectva.

Tab.2 Vývoj počtu obyvateľov

SÍDLO	POČET OBYVATEĽOV					
	1970	1991	2000	2001	2003	2011
Handlová	16 373	17 135	18 124	18 018	17 819	17 809

Zdroj: Bilancia pohybu obyvateľstva. ŠÚ SR Bratislava 1998-2000. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001, 2011. ŠÚ SR, Bratislava 2002. www.statistic.sk.

Pokles obyvateľstva by mal pokračovať aj podľa prognózy vývoja obyvateľstva (Výskumné demografické centrum INFOSTAT), ktorá hovorí o údají 16600 obyvateľov v roku 2025. Tendencie, s ktorými predmetná prognóza pracovala však neplatili už v roku 2011, keď malo žiť v meste len 17512 obyvateľov.

Zdravotný stav obyvateľstva je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov – ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti ako aj životné prostredie (ŽP). Vplyv znečisteného ŽP na zdravie ľudí je dosiaľ málo preskúmaný, odzrkadľuje sa však najmä v ukazovateľoch stredná dĺžka života pri narodení, celková úmrtnosť, dojčenská a novorodenecká úmrtnosť, počet rizikových tehotenstiev a počet narodených s vrodenými a vývojovými vadami, štruktúra príčin smrti, počet alergických, kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, stav hygienickej situácie, šírenie toxikománie, alkoholizmu a fajčenia, stav pracovnej neschopnosti a invalidity, choroby z povolania a profesionálne otravy.

Syntetickým ukazovateľom úrovne životných podmienok obyvateľstva a úmrtnostných pomerov je stredná dĺžka života, t.j. nádej na dožitie. Po roku 1991 pokles celkovej úmrtnosti, ale najmä dojčenskej a novorodeneckej sa prejavil v predĺžení strednej dĺžky života pri narodení.

Priemerná dĺžka pri narodení mierne vzrástla u oboch pohlaví. V rozpätí rokov 2009 - 2013 bola stredná dĺžka života za okres Prievidza o u mužov 73,32 roka a u žien 80,87 roka. Vidieť pomerne vysoký rozdiel medzi výškou dožitia sa u mužov a u žien.

Pre demografický vývoj v SR je charakteristický dlhodobý pokles pôrodnosti aj v oblastiach s doteraz priaznivou natalitou. Platí to aj pre Trenčiansky kraj, okres Prievidza i mestské sídlo Handlová.

K základným charakteristikám zdravotného stavu obyvateľstva, odrážajúcich ekonomické, kultúrne, životné a pracovné podmienky patrí aj úmrtnosť – mortalita. Výška ukazovateľov celkovej úmrtnosti závisí však nielen od uvedených podmienok, ale ju bezprostredne ovplyvňuje veková štruktúra obyvateľov. V meste Handlová v roku 2012 zomrelo 181 obyvateľov a narodilo sa 147 obyvateľov. Úmrtnosť predstavovala 10,25 ‰.

Z porovnania štatistík za dlhšie obdobie je zrejmé, že v štruktúre úmrtnosti podľa príčin smrti nedochádza v posledných rokoch v SR k podstatným zmenám. Päť najčastejších príčin smrti: kardiovaskulárne ochorenia, zhubné nádory, vonkajšie príčiny (poranenia, otravy, vraždy, samovraždy a pod.), choroby dýchacej sústavy a ochorenia tráviacej sústavy, majú za následok 95 percent všetkých úmrtí. Obdobná situácia je aj v Trenčianskom kraji, okrese Prievidza i meste Handlová.

Tab.3 Úmrtnosť obyvateľstva v Trenčianskom kraji a v SR za rok 2012 (podľa vybraných chorôb (na 100 000 obyvateľov)

Príčina úmrtia	Trenčiansky kraj	SR
Choroby obehovej sústavy	523,07	512,53
Nádorové ochorenie	227,22	226,51
Choroby dýchacieho ústrojenstva	58,35	62,30
Choroby tráviacej sústavy	47,41	52,95
Vonkajšie príčiny	53,55	51,13

Zdroj UZIS 2014

Pri porovnaní údajov Trenčianskeho kraja s celoslovenským priemerom vidieť, že mierne nepriaznivejšie výsledky u Trenčianskeho kraja sú pri ukazovateľoch úmrtia v dôsledku chorôb obehovej sústavy, nádorových ochorení a u vonkajších príčin.

Životné prostredie obyvateľov dotknutého sídla negatívne ovplyvňuje najmä doprava, poľnohospodárska činnosť a činnosť tam prítomných podnikov. Hodnotenie zdravotného stavu obyvateľov v priemere za veľké či menšie územné celky je však pomerne zložitá, pretože zdravie nie je iba neprítomnosť choroby, ako sme už vyššie uviedli, zdravotný stav je výslednicou fyzického, psychického a sociálneho zdravia. Podľa viacerých zdrojov má rozhodujúci vplyv životný štýl a správanie, nasledované životným prostredím, genetickými a biologickými faktormi a zdravotníckymi službami.

Vyššia úmrtnosť v sídle v danom roku nemusí byť totožná s rokmi predošlými a ani nasledovnými. Je závislá od mnohých okolností. Keď je v danej lokalite viac ľudí, ktorí sa dožili vyššieho veku môže to naznačovať, že ide v podstate o zdravú populáciu (nakoľko sa dožili takého veku), no na strane druhej vysoký vek nesie so sebou zvýšený výskyt ochorení a úmrtí, čo môže v niektorých rokoch byť zvýšené a budiť dojem, že je v danej lokalite vysoká úmrtnosť. Iná by bola situácia, keď by dochádzalo k vysokému úmrtiu u obyvateľstva v predproduktívnom a produktívnom veku.

Štruktúra priemyslu Hornej Nitry daná surovinou bázou má však nepriaznivý vplyv na kvalitu ovzdušia, vody a pôdy. Súvisí to s ťažbou hnedého uhlia a lignitu, výrobou elektrickej energie a chemických látok. Medzi škodlivé látky, ktoré znečisťujú ŽP v oblasti Hornej Nitry sú prach, oxid siričitý a zlúčeniny arzenu.

Dlhodobé pôsobenie škodlivých emisií v životnom prostredí človeka negatívne vplýva na jeho zdravotný stav. Miera poškodenia zdravia je rôzna v závislosti od určitého komplexu objektívnych a subjektívnych podmienok (vek, pracovná činnosť).

V rámci zdravotného výskumu "Šetrenie zdravotného stavu a potrieb zdravotníckej starostlivosti vybranej časti obyvateľov okresu vystavených účinku emisií v oblasti Novák a Handlovej bolo vyšetrených 24 000 obyvateľov z expozičnej oblasti Nováky, Handlová, Zemianske Kostolany a Bystričany a kontrolnej oblasti Lazany, Poruba, Kanianka.

Hlavné výsledky prieskumu zdravotného stavu obyvateľstva podľa sekvencie a štruktúry práce možno zahrnúť do nasledovných záverov:

1. Komplexné hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva vo veku 6 rokov a starších presvedčivo dokazujú, že znečistené životné prostredie zhoršuje zdravotný stav obyvateľov, čo potvrdzujú nasledovné zistenia:

- a) z celkového počtu vyšetrených obyvateľov bolo 27,7 % zdravých (bez zistenia choroby), pričom počet zdravých obyvateľov v exponovaných oblastiach bol o 7,3 % nižší ako v kontrolnej skupine.

Podiel zdravých obyvateľov pri zistení prekonaných chorôb je v exponovanej oblasti o 19,7 % nižší oproti kontrolnej oblasti. V detskej populácii podiel zdravých detí je v exponovanej oblasti o 25,9 % nižší oproti kontrolnej oblasti.

- b) celková chorobnosť bola u obyvateľov v exponovanej oblasti o 7,3 % vyššia ako u obyvateľov kontrolnej oblasti. Výrazne vysoká chorobnosť sa zistila u detskej populácie v exponovanej oblasti až o 15,2 % vyššia oproti oblasti kontrolnej. Medzi najfrekvencovanejšie choroby patrili u dospelých choroby obehovej sústavy, choroby dýchacej sústavy, choroby krvi a krvotvorných ústrojov.

- c) Celkove pripadlo v priemere 1,38 chorôb na 1 vyšetreného obyvateľa. Tieto počty sú relatívne vysoké najmä v detskej populácii. Počet chorých obyvateľov stúpa od 40 rokov veku.

2. Osobitná pozornosť je venovaná najzávažnejším skupinám chorôb a chorobným stavom ohrozujúcim zdravie obyvateľov. Choroby dýchacej sústavy sú na poprednom mieste z hľadiska frekvencie výskytu a z hľadiska popredného umiestnenia.

Neustále stúpa počet ochorení dýchacích ciest, srdcovocievnych ochorení, nervovej sústavy a zažívacieho ústrojenstva. V okrese je aj vysoký počet rizikovej tehotnosti.

Analýza úmrtnosti v sledovaných oblastiach potvrdila hypotézu kratšieho priemerného dožitia v exponovaných oblastiach ako v oblasti kontrolnej.

Priemerný vek zomrelých v exponovanej oblasti bol 62,3 roka a v kontrolnej oblasti 68,1 roka, čo presahuje rozdiel 5,8 roka. Priemerný vek mužov zomrelých v exponovaných oblastiach bol 59,3 roka a v kontrolnej oblasti 65,5 roka. Priemerný vek zomrelých žien bol v exponovaných oblastiach 65,9 roka a v kontrolovanej oblasti 71,3 roka.

Celkovú kvalitu života v posudzovanej lokalite ovplyvňujú výrazne aj negatívne faktory dopravy - blízkosť ciest pri obydliach, vykurovanie tuhým palivom, skládky odpadov, poľnohospodárska činnosť a iné.

Pravdepodobný vývoj, ak by sa POH nerealizoval

Odpadové hospodárstvo nepatrí medzi nosné zdroje znečisťovania životného prostredia v regióne, a preto sa dá predpokladať, že ani realizácia POH ani jeho nerealizácia neovplyvnia významnejšou mierou zdravotný stav obyvateľstva.

Z posúdenia vyplynulo, že navrhovaný variant je priaznivejší ako nulový variant, aj keď v takom krátkom horizonte roku 2015 sa nič zásadné nevyrieši. Podstatné je, že sa oživia a znovu naštartujú predtým rozbehnuté procesy.

2 INFORMÁCIA VO VZŤAHU K ENVIRONMENTÁLNE OBZVLÁŠŤ DÔLEŽITÝM OBLASTIAM, AKÝMI SÚ EURÓPSKA SÚSTAVA CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ (NATURA 2000) A CHRÁNENÉ VODOHOSPODÁRSKE OBLASTI

2.1 NATURA 2000

V zmysle implementácie princípov európskej politiky pri ochrane biodiverzity a ekosystémov sa na Slovensku uskutočňuje úplná realizácia sústavy chránených území Natura 2000. Z právneho hľadiska ide o proces implementácie dvoch základných smerníc, ktoré tvoria základ ochrany prírody v EÚ - Smernica Rady 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúceho vtáctva v platnom znení (Smernica o vtákoch) a Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín v platnom znení (Smernica o biotopoch). Cieľom európskej sústavy chránených území (Natura 2000) je zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a ochranu prírodných biotopov, zachovať priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu ako prírodného dedičstva.

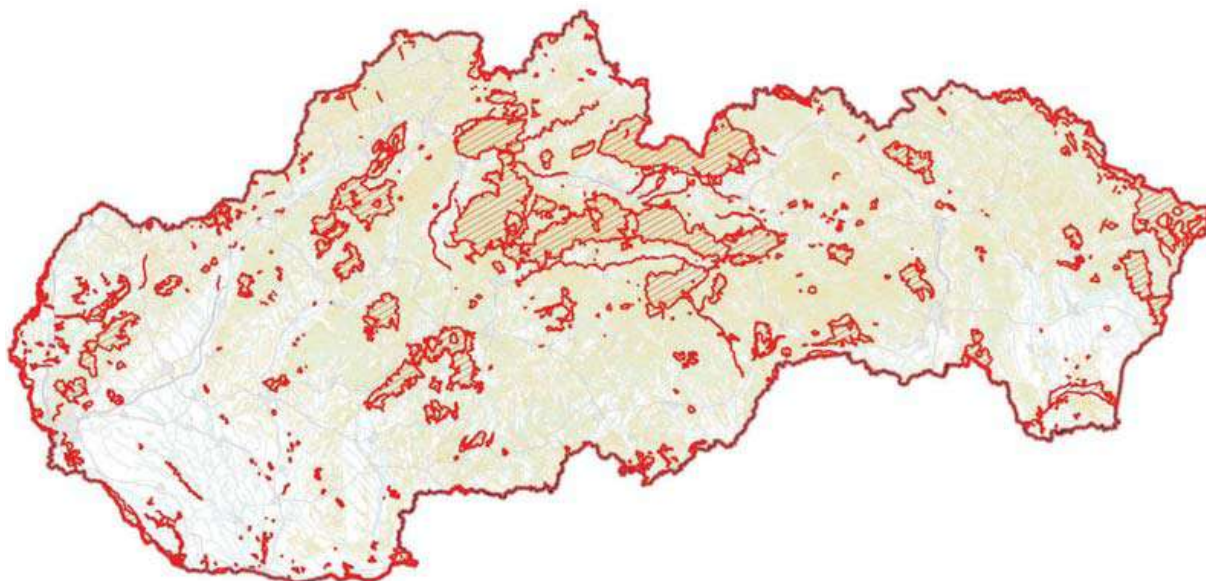
Sústavu Natura 2000 tvoria dva typy území:

- **územia európskeho významu (ÚEV)**, vyhlasované na základe Smernice o biotopoch,
- **chránené vtáčie územia (CHVÚ)**, vyhlasované na základe Smernice o vtákoch.

Územia európskeho významu (ÚEV)

V zmysle Smernice o biotopoch bol na Slovensku spracovaný Národný zoznam území európskeho významu, vydaný Výnosom Ministerstva životného prostredia SR č. 3/2004-5.1, ktorý zahŕňa 382 lokalít. K týmto územiám európskeho významu bolo vytýpovaných ďalších 97 území na doplnenie zoznamu. V októbri 2011 bol uznesením vlády SR č. 577/2011 národný zoznam o uvedených 97 lokalít rozšírený a zároveň bolo vylúčených 6 pôvodných lokalít. Aktuálny celkový počet ÚEV je 473 území s výmerou 584 353 ha. Celkový podiel ÚEV z rozlohy SR dosahuje 11,9 %.

Obr. 2 Aktualizovaný prehľad území európskeho významu v SR

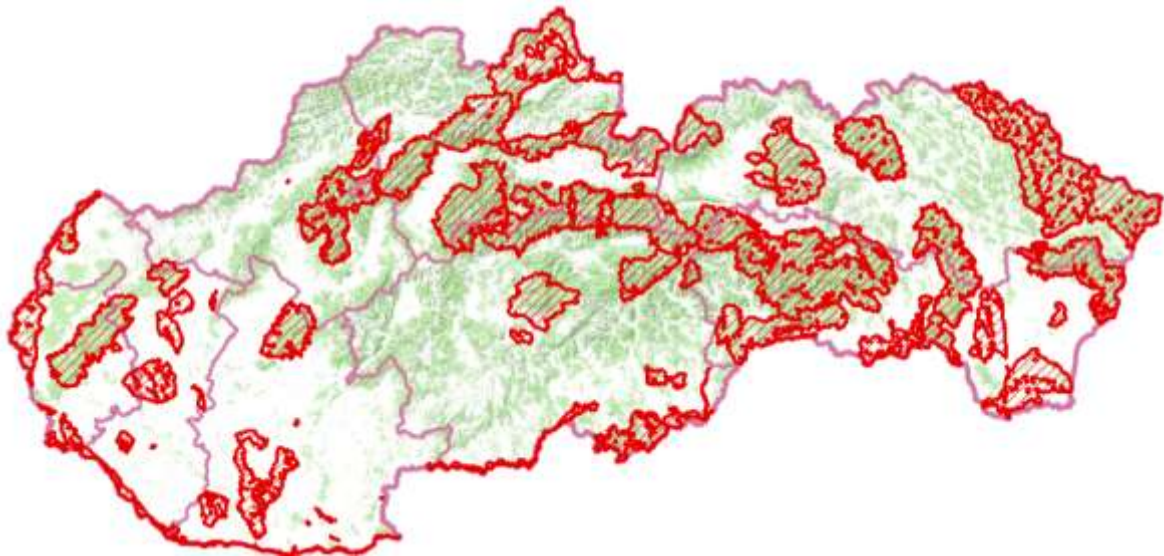
Zdroj: SAŽP

Chránené vtáčie územia (CHVÚ)

CHVÚ sa vyhlasujú za účelom zabezpečenia prežitia a rozmnožovania niektorých druhov vtákov. Sú to biotopy druhov vtákov európskeho významu a biotopy sťahovavých druhov vtákov, najmä oblasti ich hniezdenia, preperovania, zimovania, ako aj miesta odpočinku na ich migračných trasách.

Národný zoznam chránených vtáčích území schválený Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 636 z 9. júla 2003 obsahoval 38 území. Na základe požiadaviek Európskej komisie bol zoznam v roku 2010 doplnený o 5 území a zároveň z neho boli vylúčené 2 územia. Aktualizovaný zoznam zmenený Uznesením vlády SR č. 345 zo dňa 25. mája 2010 obsahuje celkom 41 území. K 1. januáru 2013 je vyhlásených už všetkých 41 CHVÚ. Ich výmera spolu činí 1 282 811,0186 ha, čo je 26,16 % podiel z rozlohy SR.

Obr. 3 Aktualizovaný prehľad chránených vtáčích území v SR

Zdroj: <http://geo.enviroportal.sk/vu/>

Do k.ú. mesta Handlová nezasahujú žiadne prvky európskej sústavy chránených území NATURA 2000 – územia európskeho významu alebo chránené vtáčie územia. Z území európskeho významu sa najbližšie nachádza SKUEV0273 Vtáčnik vo vzdialenosti cca 9,5 km juhozápadne od okraja mesta a cca 8,5 km juhozápadne od skládky odpadov Handlová. SKUEV0128 Rokoš sa nachádza vo vzdialenosti cca 19,2 km západne od okraja mesta a cca 18,6 km západne od skládky odpadov Handlová. SKCHVU028 Strážovské vrchy sa nachádza vo vzdialenosti cca 18,8 km západne od okraja mesta a cca 18,2 km západne od skládky odpadov Handlová. SKCHVU033 Veľká Fatra sa nachádza vo vzdialenosti cca 16,7 km severovýchodne od okraja mesta a cca 19,8 km severovýchodne od skládky odpadov Handlová.

2.2 NÁRODNÁ SIEŤ CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PODĽA ZÁKONA Č. 543/2002 Z.Z.

Na Slovensku sú najcennejšie časti prírody zaradené v niektorej z kategórií chránených území v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny. Pre územnú ochranu stanovuje zákon o ochrane prírody a krajiny päť stupňov ochrany. Platí, že najvyšší stupeň je najprísnejším stupňom ochrany. Pre každú kategóriu chráneného územia je stanovený príslušný stupeň ochrany a zároveň zákon definuje tie činnosti, ktorých vykonávanie je v príslušnom stupni ochrany zakázané.

Tab.4 Prehľad chránených území v SR (stav k 31.12.2012)

Kategória	Počet	Výmera chráneného územia (ha)	Výmera ochranného pásma (ha)	% z rozlohy SR (aj s OP)
Chránené krajinné oblasti	14	522 582	-	10,66
Národné parky	9	317 890	270 128	11,99
Spolu	23	840 471	270 128	22,65
Chránené krajinné prvky	1	3	-	0,00
Chránené areály	173	11 023	2 425	0,27
Prírodné rezervácie	392	14 246	301	0,30
Národné prírodné rezervácie	219	84 189	2 239	1,76
Prírodné pamiatky	218	1 586	207	0,04
Prírodné pamiatky – verejnosti voľne prístupné jaskyne	35	0	31	0,00
Prírodné pamiatky – ostatné vyhlásené jaskyne	7	0	261	0,01
Národné prírodné pamiatky (bez jaskýň a vodopádov)	11	59	27	0,00
Národné prírodné pamiatky – jaskyne	44	0	3 055	0,06
Národné prírodné pamiatky – prírodné vodopády	5	0	0	0,00
Spolu MCHÚ - počet	1 105	-	-	-
Spolu MCHÚ – rozloha	119 650 (MCHÚ + OP)	111 105	8 545	2,44

Zdroj: ŠOP SR

Obr. 4 Prehľad veľkoplošných chránených území v SR

V rámci katastrálneho územia mesta Handlová sa nenachádza žiadne veľkoplošné chránené územie (v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších zmien a doplnkov). Z maloplošných chránených území do k.ú. zasahuje PR Biely kameň, ktoré sa nachádza vo vzdialenosti cca 4,7 km juhozápadne od okraja mesta a cca 3,8 km juhozápadne od skládky odpadov Handlová. PR Biely kameň predstavuje dominantný bralnatý vrchol v SSV ukončení hl. hrebeňa pohoria Vtáčnik. Jeho význam spočíva v dominantnosti objektu aj v ukážke rozpadu lávových prúdov a zriedkavého výskytu rýolitových telies vo vulkanických komplexoch pohoria Vtáčnik. Na území platí 5. st. ochrany.

Z veľkoplošných chránených území sa najbližšie nachádza CHKO Ponitrie vo vzdialenosti cca 9,3 km juhozápadne od okraja mesta a cca 8,2 km juhozápadne od skládky odpadov Handlová. Ďalším veľkoplošným chráneným územím je NP Veľká Fatra vzdialené cca 17,2 km severovýchodne od okraja mesta a cca 20,7 km severovýchodne od skládky odpadov. CHKO Strážovské vrchy je vzdialené cca 25,8 km severozápadne od okraja mesta a cca 26,3 km severovýchodne od skládky odpadov.

Okrem uvedeného maloplošného chráneného územia PR Biely kameň platí na celom k.ú. 1. stupeň územnej ochrany prírody a krajiny (v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení).

2.3 CHRÁNENÉ OBLASTI URČENÉ NA ODBER PITNEJ VODY

Vodárenské zdroje a ich ochranné pásma

V zmysle § 7 vodného zákona sú predmetom ochrany vodárenské zdroje, ktorými sú útvary povrchových a podzemných vôd využívané na odbery vôd pre pitnú vodu alebo využiteľné na zásobovanie obyvateľstva pre viac ako 50 osôb, alebo umožňujúce odber vody na takýto účel v priemere väčšom ako 10 m³ za deň. Na ich ochranu sú v SR určené tri druhy ochrany, a to:

- ochranné pásma vodárenských zdrojov;
- povodia vodárenských tokov;
- chránené vodohospodárske oblasti (ďalej ako CHVO).

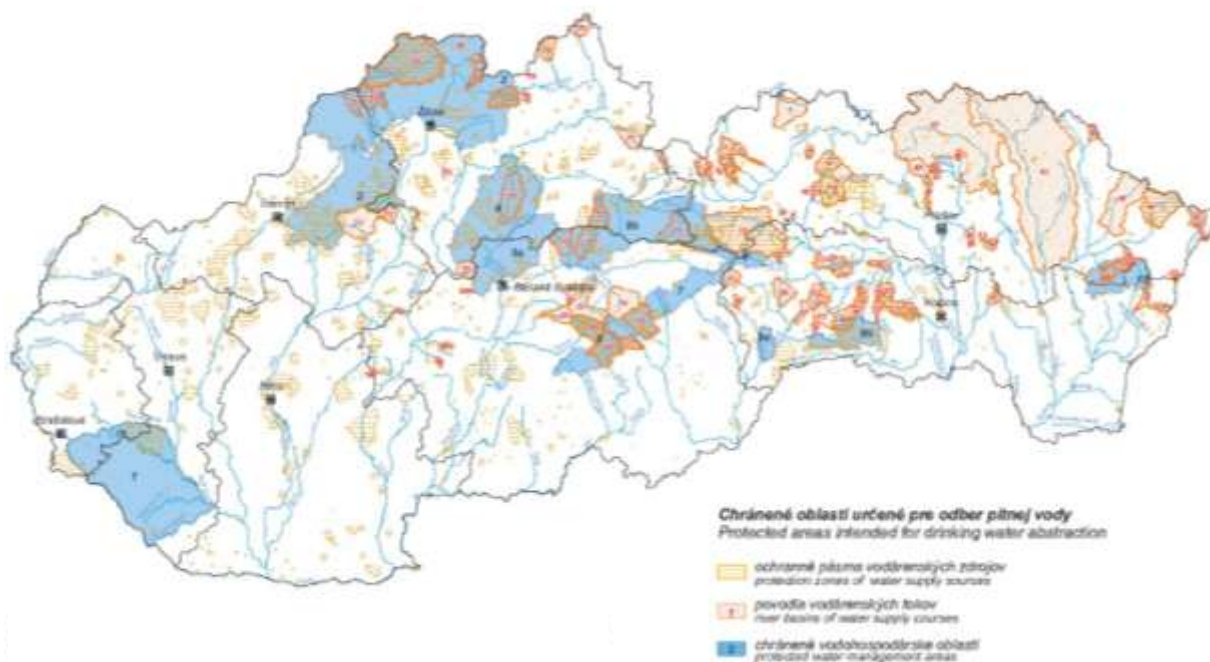
Chránené vodohospodárske oblasti

V SR je vyhlásených 10 CHVO, ktoré sú vymedzené v zmysle § 31 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov. Ich zoznam je uvedený v nariadení vlády SR č. 46/1978 Zb. o chránenej oblasti prirodzenej akumulácie vôd na Žitnom ostrove v znení neskorších predpisov a v nariadení vlády SR č. 13/1987 o niektorých chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd.

CHVO sú územia, v ktorých sa v dôsledku priaznivých prírodných podmienok vytvárajú prirodzené akumulácie podzemných a povrchových vôd.

Z nižšie uvedeného obrázku vidieť, že do regiónu Handlovej nezasahuje žiadna vodohospodárska zaujímavá oblasť.

Obr. 5 Ochrana vôd - chránené oblasti určené pre odber pitnej vody

Zdroj: SAŽP

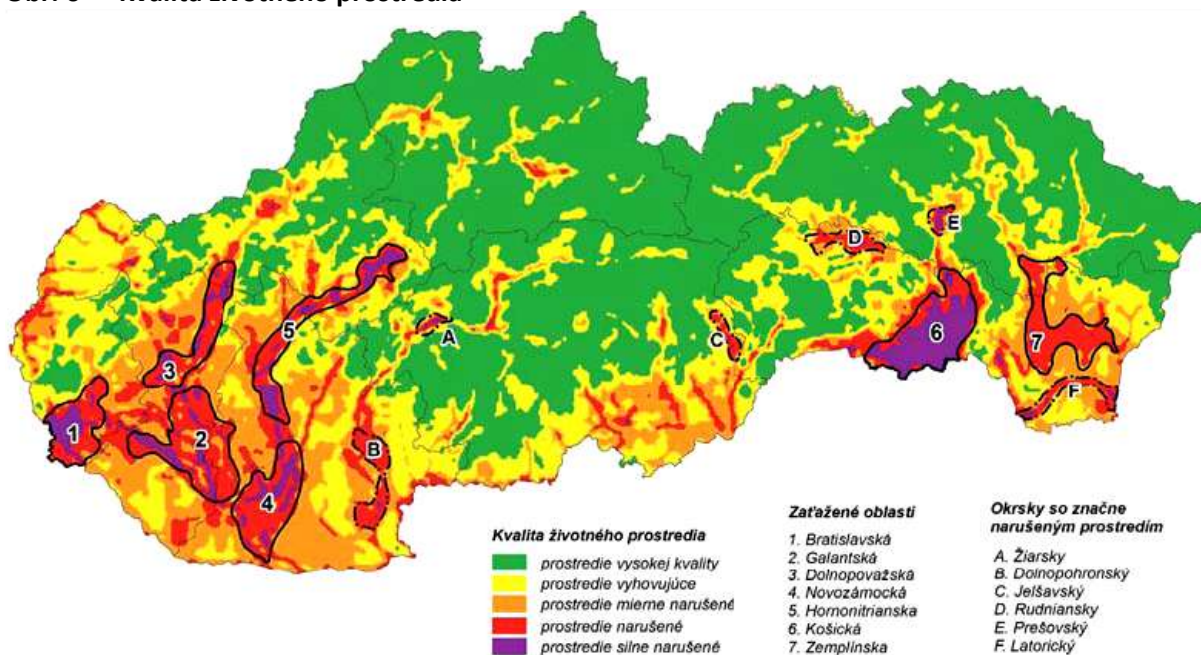
3 CHARAKTERISTIKA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA VRÁTANE ZDRAVIA V OBLASTIACH, KTORÉ BUDÚ PRAVDEPODOBNE VÝZNAMNE OVPLYVNENÉ

Návrhom strategického dokumentu bude ovplyvnené len katastrálne územie mesta Handlová a nepriamo cez prevádzkovateľa handlovskej skládky nie nebezpečných odpadov aj katastre obcí spadajúcich pod jej zvozovú oblasť. Jedná sa o tzv. mikroregión handlovskej doliny, kde patria obce Ráztočno, Jalovec, Chrenovec - Brusno, Lipník, Veľká Čausa a Malá Čausa. Spoločnosť HATER Handlová zabezpečuje od 1.7.2006 aj zber separovaných zložiek odpadu - plasty, papier, tetrapakové obaly, sklo a kovy.

Ako vyplýva aj z nižšie uvedených obrázkov patrí Handlová do regiónu Hornej Nitry, ktorý patrí z hľadiska kvality životného prostredia medzi najviac znečistené regióny Slovenska.

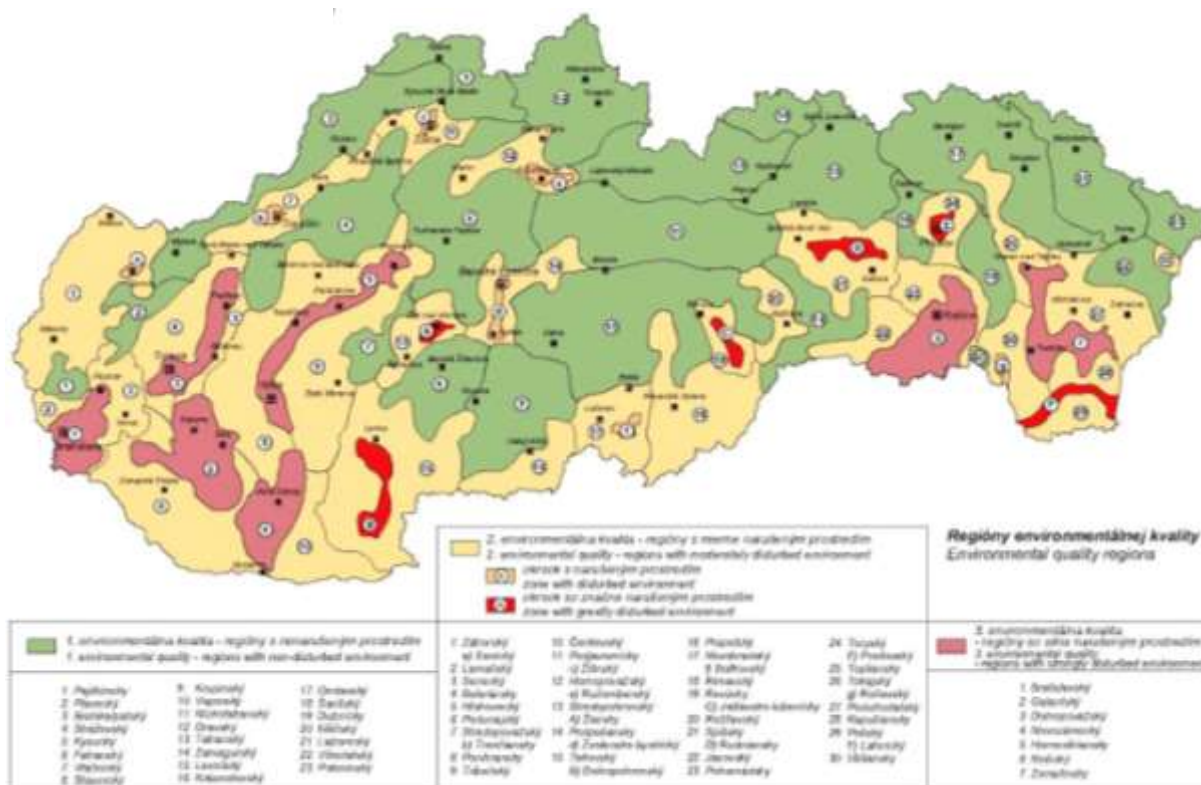
Celkový charakter environmentálnej kvality územia SR na základe analýzy stavu zaťaženia zložiek životného prostredia a pôsobenia jednotlivých rizikových faktorov v regiónoch Slovenskej republiky vyjadruje „Environmentálna regionalizácia SR“, ktorú spracovala SAŽP v roku 2010. Syntetickými materiálmi sú regionalizácia SR a vyjadrenie stupňa environmentálnej kvality územia, ktoré prezentujeme v nasledovných obrázkoch.

Obr. 6 Kvalita životného prostredia

Zdroj: SAŽP

Obr. 7 Regióny environmentálnej kvality

Zdroj: SAŽP

Zdravotný stav obyvateľstva je dokumentovaný v kapitole III.1.7.

4 ENVIRONMENTÁLNE PROBLÉMY VRÁTANE ZDRAVOTNÝCH PROBLÉMOV, KTORÉ SÚ RELEVANTNÉ Z HĽADISKA STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

Z analýzy vyplynuli tieto kľúčové problémy, ktoré sú relevantné z hľadiska vzťahu POH a životného prostredia.

Najvýznamnejší problém celého regiónu Hornej Nitry je znečistenie ovzdušia a jeho dopady na zdravotný stav obyvateľstva a na biotickú zložku životného prostredia. Preto je tu veľmi dôležité udržať klesajúci trend v produkcii emisií s tým, že sa v maximálnej miere obmedzia emisie z odpadového hospodárstva.

Aktivity podporované v rámci POH nemajú prioritne ambíciu zlepšiť stav kvality ovzdušia, ale realizáciou navrhovaných opatrení napr. v oblasti obmedzenia ukladania biologicky rozložiteľného odpadu na skládku sa dosiahne stav, ktorý bude časom viesť k znižovaniu produkcie skleníkových plynov. Určite sa tak neudeje do roku 2015, ale naštartovaním uvedeného procesu sa výsledky dostavia v najbližších rokoch.

Celkovo možno ako v SR tak aj v okrese Prievidza, či na komunálnej úrovni mesta Handlová, očakávať zlepšovanie stavu kvality ovzdušia, a to v súvislosti s napĺňaním cieľov Stratégie Európa 2020 v oblasti koncepcie nízkouhlíkového hospodárstva, ktorými je SR zaviazaná. Veľký potenciál na zníženie emisií, vrátane emisií skleníkových plynov, majú veľké priemyselné zdroje, kde sa do roku 2020 očakáva významné zníženie emisií v súvislosti s transpozíciou smernice 2010/75/EU o priemyselných emisiách.

Druhé dôležité zistenie je, že vodný tok Handlovka patrí medzi antropogénne silne znečistené toky. Zdrojmi znečistenia sú jednak Bane Handlová, poľnohospodárska činnosť, mesto Handlová a obce

regiónu a ďalší. Na základe dlhodobého pozorovania je Handlovka zaradená do IV. až V. triedy kvality, čo zodpovedá kategórii veľmi silne znečistený tok.

Vo vzťahu k rámcovej smernici o vodách boli identifikované tieto hlavné vodohospodárske problémy:

- organické znečistenie povrchových vôd,
- znečistenie povrchových vôd živinami, riziko eutrofizácie,
- znečistenie povrchových vôd prioritnými látkami a chemickými látkami relevantnými pre SR,
- hydromorfologické zmeny na vodných útvaroch,
- zhoršený kvantitatívny stav podzemných vôd,
- znečistenie podzemných vôd.

Z uvedeného vyplýva, že na znečistení sa podieľajú aj tzv. "nelegálne skládky", ktoré preukázateľne existujú v povodí Handlovky a ovplyvňujú nielen kvalitu povrchových ale i podzemných vôd a pôdy (horninového prostredia). Uvedené bude platiť aj pre povodňové stavy, počas ktorých sú splachované drobné skládky prívalovými vodami.

Vyššie uvedené environmentálne problémy je možné, ako je aj vyššie naznačené, vztiahnuť k oblasti odpadového hospodárstva. Ako vplýva z vykonanej analýzy momentálne je najväčšou slabinou odpadového hospodárstva v regióne Handlovej smerovanie 100 % nevyseparovaného odpadu na skládku a absencia separácie biologicky rozložiteľného odpadu.

Jeden z nezanedbateľných aspektov je, že mesto Handlová má tendenciu sa postupne vyľudňovať, a aj keď sa zatiaľ darí pokles spomaľovať až stabilizovať, treba brať pre budúcnosť do úvahy aj tento fakt. Pokiaľ by sa nepodarilo mestu motivovať mladých ľudí, aby zostali v meste, bude potrebné orientovať aj trendy v odpadovom hospodárstve na staršie vekové skupiny.

Významným faktorom v území Handlovského regiónu je ťažobná činnosť a s tým spojená nestabilita horninového prostredia. Uvedené je potrebné brať do úvahy hlavne pri umiestňovaní nových stavieb (napr. Stabilizačný násyp Handlová).

Najvýznamnejšie environmentálne problémy boli námetom pre stanovenie environmentálnych cieľov, ktoré boli konfrontované s cieľmi strategického dokumentu.

5 ENVIRONMENTÁLNE ASPEKTY VRÁTANE ZDRAVOTNÝCH ZISTENÝCH NA MEDZINÁRODNEJ, NÁRODNEJ A INEJ ÚROVNI, KTORÉ SÚ RELEVANTNÉ Z HĽADISKA STRATEGICKÉHO DOKUMENTU, AKO AJ TO, AKO SA ZOHĽADNILI POČAS PRÍPRAVY STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

5.1 STRATEGICKÉ DOKUMENTY EÚ

Z medzinárodných dokumentov vytvárajú v súčasnosti rámec politiky EÚ predovšetkým tieto dokumenty:

Európa 2020: Stratégia pre inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast (2010)⁶

Táto stratégia bola prijatá v roku 2010 s cieľom vymaniť sa z krízy a pripraviť hospodárstvo Európskej únie na nasledujúce desaťročie. Stratégia predstavila kľúčové ciele na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu, z ktorých je pre odvetvie hospodárstva a dopravy rozhodujúcim tzv. cieľ „20/20/20“, týkajúci sa predovšetkým dopadov zmeny klímy:

- znížiť emisie skleníkových plynov o minimálne 20 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990;
- zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov energie na konečnej spotrebe energie o 20 % a zvýšiť energetickú účinnosť o 20 %.

⁶KOM(2010) 2020 v konečnom znení

Z cieľov vyplývajú pre členské štáty v oblasti dopravy tieto úlohy:

- vyvinúť inteligentné, dokonalejšie a plne prepojené infraštruktúry v oblasti dopravy a energetiky a využívať v plnej miere informačné a komunikačné technológie,
- zabezpečiť v rámci základnej siete EÚ koordinované vykonávanie projektov v oblasti infraštruktúry, ktoré významne prispievajú k efektívnosti celého systému dopravy EÚ,
- zamerať sa na mestský rozmer dopravy, ktorý výrazne prispieva k dopravnému preťaženiu a produkcii emisií.

V rámci stratégie bolo prijatých sedem hlavných iniciatív, ktoré majú podporovať pokrok v každej prioritnej oblasti. Hlavnou iniciatívou je „**Európa efektívne využívajúca zdroje**“⁷, ktorej cieľom je vytvoriť rámec pre politiky na podporu posunu smerom k nízkouhlíkovému a zdrojovo efektívnemu hospodárstvu. Tento posun pomôže:

- zvýšiť hospodársku výkonnosť a zároveň znížiť využívanie zdrojov;
- identifikovať a vytvoriť nové príležitosti pre hospodársky rast a väčšiu mieru inovácií a zvýšiť konkurencieschopnosť EÚ;
- zabezpečiť bezpečnosť dodávok základných zdrojov;
- bojovať proti zmene klímy a obmedzovať dôsledky využívania zdrojov na životné prostredie.

BIELA KNIHA - Adaptácia na zmenu klímy: Európsky rámec opatrení⁸

Táto biela kniha stanovuje rámec na zmiernenie možných dôsledkov zmeny klímy na EÚ. Pri riešení otázok zmeny klímy je potrebné reagovať dvoma spôsobmi. V prvom rade je potrebné znížiť naše emisie skleníkových plynov (zmierňovacie opatrenia) a okrem toho je potrebné prijať opatrenia na zvládnutie nevyhnutných následkov (adaptačné opatrenia).

V súvislosti s požiadavkami na zvýšenie odolnosti existujúcej dopravnej infraštruktúry je potrebná spoločná a koordinovaná koncepcia, na základe ktorej bude možné posúdiť, do akej miery je kritická infraštruktúra ohrozená extrémnymi výkyvmi počasia. Projekty v oblasti infraštruktúry, ktoré sú financované z prostriedkov EÚ, by mali zohľadňovať aspekt odolnosti voči zmene klímy.

Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020⁹

S rozvojom dopravnej infraštruktúry bezprostredne súvisí hlavný cieľ stratégie:

- Zastaviť zhoršovanie stavu všetkých druhov a biotopov, na ktoré sa vzťahujú právne predpisy EÚ o prírode a dosiahnuť výrazné a merateľné zlepšenie ich stavu do roku 2020, aby v porovnaní so súčasnými posúdeniami: (i) o 100 % viac posúdení biotopov a o 50 % viac posúdení druhov v rámci smernice o biotopoch vykazovalo zlepšený stav ochrany; a (ii) o 50% viac posúdení druhov v rámci smernice o vtákoch vykazovalo bezpečný alebo zlepšený stav.

⁷KOM(2011) 21 v konečnom znení

⁸KOM(2009) 147 v konečnom znení

⁹KOM(2011) 244 v konečnom znení

5.2 STRATEGICKÉ DOKUMENTY A LEGISLATÍVA NA NÁRODNEJ ÚROVNI

Operačný program Kvalita životného prostredia (2014 - 2020)

OP vytvára predpoklady pre financovanie aktivít v odpadovom hospodárstve rovnakého typu ako sú uvedené v posudzovanom POH. Priestor pre financovanie je vytvorený v zmysle nasledujúceho zaradenia.

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Tematický cieľ 6 Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov

Investičná priorita	Špecifický cieľ	Hlavné typy aktivít
a) Investovanie do sektora odpadového hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec týchto požiadaviek	Zabezpečiť nakladanie s odpadmi v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva a za účelom plnenia požiadaviek environmentálneho acquis	Príprava na opätovné použitie a zhodnocovanie so zameraním na recykláciu nie nebezpečných odpadov vrátane podpory systémov triedeného zberu komunálnych odpadov a podpory predchádzania vzniku biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov
		Príprava na opätovné použitie a recyklácia nebezpečných odpadov
		Vybudovanie a zavedenie jednotného environmentálneho monitorovacieho a informačného systému v odpadovom hospodárstve
		Podpora nástrojov informačného charakteru so zameraním na predchádzanie vzniku odpadov, na podporu triedeného zberu odpadov a zhodnocovania odpadov

Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky (1993) ¹⁰

Stratégiu určuje nasledovných 5 odvetvovo orientovaných priorít:

- I. ochrana ovzdušia pred znečisťujúcimi látkami a globálna environmentálna bezpečnosť;
- II. zabezpečenie dostatku pitnej vody a zníženie znečistenia ostatných vôd pod prípustnú mieru;
- III. ochrana pôdy pred degradáciou a zabezpečenie nezávadnosti potravín a ostatných výrobkov;
- IV. minimalizácia vzniku, využívanie a správne zneškodňovanie odpadov;
- V. zachovanie biologickej rôznorodosti, ochrana a racionálne využívanie prírodných zdrojov a optimalizácia priestorovej štruktúry a využívania krajiny.

Orientácia, zásady, priority a hlavné úlohy starostlivosti o životné prostredie SR na roky 2014 - 2020 ¹¹

Podľa novej koncepcie štátnej environmentálnej politiky SR sa starostlivosť o životné prostredie bude orientovať v ďalších rokoch najmä na:

1. zníženie negatívneho dopadu znečisteného a poškodeného životného prostredia na vek a zdravie obyvateľstva, na udržanie, ochranu a tvorbu jeho bezpečných, vhodných a využiteľných

¹⁰ schválená uznesením NR SR č.339/1993 a uzneseniami vlády SR č.619/1993, 894/1993 a 531/1994

¹¹ schválená uznesením Porady vedenia MŽP SR č. 62 z 28. marca 2013

environmentálnych podmienok pre život, vrátane zabezpečenia dostatku čistej vody a adaptácie na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy;

2. zabránenie ďalšieho vzniku nepriaznivých zmien ekosystémov, devastačných procesov a javov v krajine, spôsobujúcich zánik hodnôt prírodného a kultúrneho dedičstva, degradáciu biologickej a krajinskej rozmanitosti, ekologickú nestabilitu, zníženú produktivnosť, využiteľnosť a obývatelnosť území;

3. odstraňovanie škôd a obmedzenie negatívnych vplyvov environmentálnych záťaží a rizikových chemických, fyzikálnych a biologických faktorov s predchádzaním ich ďalšieho vzniku (prevenciu);

4. zvyšovanie podielu znečisťovateľov a poškodzovateľov životného prostredia na zlepšovaní jeho stavu a zainteresovanosti podnikateľských subjektov na výrobe a službách, zameraných na starostlivosť o životné prostredie a vytváraní „zelenej spoločnosti“;

5. utváranie ďalších podmienok na transformáciu hospodárstva z vysoko energeticky a surovinovo náročnej štruktúry na štruktúru s úsporou a racionálnejším využitím energie a surovín, s vyšším podielom spracovania a finalizácie, s uplatňovaním environmentálne vhodných postupov a technológií, so zavedením dopravy, spĺňajúcej environmentálne požiadavky, s bezpečným skladovaním materiálov, predĺžením ich životnosti a ich opätovným využívaním, s výraznejším uplatnením „zelených povolání“ a zhodnotením práce a schopnosti ľudí pri prechode na „zelenú ekonomiku“;

6. širšie uplatnenie energie z netradičných a obnoviteľných zdrojov (slnečnej, veternej, geotermálnej), šetrné efektívne využívanie prírodných a ostatných zdrojov, ekologizáciu poľnohospodárstva, revitalizáciu zdevastovaných území, regiónov a okrskov so silne narušeným prostredím a poškodených lesov a lesných pozemkov so zohľadnením aj ich mimoprodukčných funkcií, ozelenenie a optimálne usporiadanie a využívanie krajiny pri harmonizácii rozvojových zámerov všetkých troch pilierov trvalo udržateľného rozvoja a postupné zabezpečovanie „zeleného rastu“;

7. zvýšenie environmentálneho vedomia obyvateľstva s dôrazom na podnikateľskú sféru a mládež, jeho informovanosti o stave životného prostredia v SR, ako aj o možnostiach, príprave a realizácii opatrení na jeho zlepšovanie;

8. dotvorenie a uplatňovanie systému právnych a ekonomických nástrojov environmentálnej politiky, prehĺbenie medzinárodnej spolupráce pri riešení environmentálnych problémov a v procese zabezpečovania trvalo udržateľného rozvoja, osobitne na plnenie záväzkov, vyplývajúcich z medzinárodného environmentálneho práva a z členstva v medzinárodných organizáciách, najmä OSN, OECD a EÚ.

Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja (NSTUR)¹²

Uplatňovanie trvalo udržateľného rozvoja v SR definuje § 6 zákona č. 17/1992 Zb., kde je uvedené, že sa jedná o taký *“rozvoj, ktorý súčasným i budúcim generáciám zachováva možnosť uspokojovať ich základné životné potreby a pritom neznižuje rozmanitosť prírody a zachováva prirodzené funkcie ekosystémov”*.

NSTUR zahŕňa hlavné dimenzie trvalo udržateľného rozvoja - environmentálnu, sociálnu, ekonomickú, inštitucionálnu, pri sledovaní relevantných kapitol Agendy 21 a ukazovateľov TUR a zohľadnení špecifík SR. Základnou orientáciou SR by malo byť dlhodobé, cieľavedomé a komplexné smerovanie k vytváraniu spoločnosti založenej na princípoch TUR a ich praktickom uplatňovaní. K dosiahnutiu tejto orientácie je potrebné vo všetkých sférach spoločnosti vychádzať z princípov a kritérií TUR a orientovať sa na **dlhodobé priority** (integrované ciele) TUR SR identifikované v NSTUR, medzi ktoré patrí aj vysoká kvalita životného prostredia, ochrana a racionálne využívanie prírodných

¹² schválená uznesením vlády SR č. 978/2001

zdrojov - efektívna ochrana životného prostredia, šetrné využívanie prírodných zdrojov, odstránenie environmentálnych záťaží a poškodenia prostredia, limitovanie ekonomického rozvoja v súlade s prírodnými podmienkami a potenciálmi, dosiahnutie a udržanie kvalitného životného prostredia s dôrazom na ohrozené oblasti.

Strategické ciele TUR, ktoré je potrebné v rámci smerovania aj k uvedenej dlhodobej priorite dosiahnuť vo vzťahu k životnému prostrediu, sú:

1. Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva a zdravotnej starostlivosti, skvalitnenie životného štýlu
2. Rozvoj integrovaného modelu pôdohospodárstva
3. Reštrukturalizácia, modernizácia a ozdravenie výrobného sektora
4. Zlepšenie dopravnej a technickej infraštruktúry, rozvoj cestovného ruchu
5. Reštrukturalizácia a modernizácia bankového sektora
6. Zníženie energetickej a surovinovej náročnosti a zvýšenie efektívnosti hospodárstva SR
7. Zníženie podielu využívania neobnoviteľných prírodných zdrojov pri racionálnom využívaní obnoviteľných zdrojov
8. Zníženie environmentálneho zaťaženia prostredia
9. Zmiernenie dôsledkov globálnej zmeny klímy, narušenia ozónovej vrstvy a prírodných katastrof
10. Zlepšenie kvality životného prostredia v regiónoch.

Realizácia cieľov POH priamo súvisí so strategickými cieľmi TUR č. 1, 7, 8, 9 a 10.

Cesty a prostriedky na podporu priorít a dosiahnutia strategických cieľov TUR SR navrhujú činnosti, ktorými by mala spoločnosť prispieť k splneniu jednotlivých strategických cieľov. Pre ich monitorovanie bol zvolený súbor ukazovateľov TUR, ktorý komplexne a objektívne odráža stav v dosahovaní vytýčených strategických cieľov.

Hodnotenie jednotlivých stratégií, koncepcií, programov, a aktivít vo vzťahu k TUR možno realizovať na základe 16 princípov (na riadenie činnosti ľudí) a 40 kritérií (na posudzovanie uplatnenia princípov), ktoré stanovuje NSTUR:

Tab.5 Princípy a kritériá TUR

Por. č.	Princíp	Kritériá
1	Princíp podpory rozvoja ľudských zdrojov	<ul style="list-style-type: none"> • zabezpečenie ochrany zdravia ľudí • zabezpečenie optimálneho rozvoja ľudských zdrojov (vo všetkých životných prospešných oblastiach)
2	Ekologický princíp	<ul style="list-style-type: none"> • zachovanie a podpora biodiverzity, vitality a odolnosti ekosystémov, • optimalizácia priestorového usporiadania a funkčného využívania krajiny a zabezpečenie jej územného systému ekologickej stability, • zachovanie a podpora život zabezpečujúcich systémov, • zachovanie vysokej kvality zložiek životného prostredia – minimalizácia negatívnych vplyvov na životné prostredie, • minimalizácia využívania neobnoviteľných zdrojov a prednostné využívanie obnoviteľných zdrojov, avšak v medziach ich reprodukčných schopností
3	Princíp autoregulačného a sebahodnotného vývoja	<ul style="list-style-type: none"> • odhaľovanie a využívanie prírodných a antropicky simulovaných autoregulačných a sebahodnotných prírodných mechanizmov, • podpora uzavretých cyklov výroby a spotreby
4.	Efektívnostný princíp	<ul style="list-style-type: none"> • zachovanie optimálnych látkovo-energetických cyklov, • minimalizácia surovinných a energetických vstupov, • redukcia množstva výstupov a minimalizácia strát, • zavádzanie a podpora nástrojov environmentálnej ekonomiky

Por. č.	Princíp	Kritériá
5.	Princíp rozumnej dostatočnosti	<ul style="list-style-type: none"> rozumné a šetrné využívanie zdrojov a ich ochrana, podpora vhodných foriem samozásobovania
6.	Princíp preventívnej opatrnosti a predvídavosti	<ul style="list-style-type: none"> uprednostňovanie preventívnych opatrení pred odstraňovaním nežiaducich následkov činností, rešpektovanie možných rizík
7.	Princíp rešpektovania potrieb a práv budúcich generácií	<ul style="list-style-type: none"> zachovanie možností využívania existujúcich zdrojov aj pre budúce generácie, zachovanie rovnakých práv budúcich generácií;
8.	Princíp vnútrogeneračnej, medzigeneračnej a globálnej rovnosti práv obyvateľov Zeme	<ul style="list-style-type: none"> zabezpečenie ľudských práv vo všetkých smeroch a systémoch, zabezpečenie národnostnej, rasovej a inej rovnosti, zabezpečenie práv ostatných živých bytostí
9.	Princíp kultúrnej a spoločenskej integrity	<ul style="list-style-type: none"> preferovanie rozvoja na báze vnútorného rozvojového potenciálu namiesto mechanicky importovaného rozvoja, zachovanie a obnova pozitívnych hodnôt krajiny, sociálnej a kultúrnej identity, podpora miestneho koloritu, ľudovej kultúry a duchovnej atmosféry, oživenie tradičných aktivít s citlivým využitím moderných technológií, podpora spontánnych foriem pomoci, resp. svojpomoci
10.	Princíp nenásilia	<ul style="list-style-type: none"> uplatňovanie mierových a konsenzuálnych metód riadenia, nepoužívanie akýchkoľvek foriem násilia
11.	Princíp emancipácie a participácie	<ul style="list-style-type: none"> presadzovanie primeranej miery decentralizácie a uplatňovania príslušníkov daného spoločenstva, tvorba pracovných príležitostí a umožnenie prístupu k verejným statkom a službám, účasť obyvateľov obcí na rozhodovaní a posilnenie verejnej kontroly
12.	Princíp solidarity	<ul style="list-style-type: none"> uplatňovanie tolerancie a porozumenia, podpora vzájomnej pomoci a spoluzodpovednosti
13.	Princíp subsidiarity	<ul style="list-style-type: none"> prenášanie kompetencií na najnižšiu možnú hierarchickú úroveň ich realizácie a približovanie ich výkonu k občanovi
14.	Princíp prijateľných chýb	<ul style="list-style-type: none"> uprednostňovanie prístupov umožňujúcich návrat k východiskovému stavu - minimalizácia nevratných zmien s ťažko predvídateľnými dôsledkami, bezodkladné zverejňovanie chýb a omylov, ako aj ich bezprostredné odstraňovanie, resp. zmierňovanie
15.	Princíp optimalizácie	<ul style="list-style-type: none"> cieľené riadenie a zosúladovanie všetkých činností so smerom k rovnováhe, odstraňovanie nežiaducich následkov, zdrojov nestability a rizík, hľadanie a podpora verejnoprospešných činností s viacsmernými kladnými vplyvmi
16.	Princíp sociálne, eticky a environmentálne priaznivého hospodárenia, rozhodovania, riadenia a správania	<ul style="list-style-type: none"> uplatňovanie všetkých vyššie uvedených 15 princípov v synergickom pôsobení politických, právnych, ekonomických, organizačných, výchovno-vzdelávacích a iných nástrojov.

Realizácia cieľov POH priamo alebo nepriamo podporuje princípy TUR č. 1, 2, 4, 5, 6, 7, 11, 13 a 16.

Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky IV (NEHAP IV.)

Vo vzťahu k POH je z NEHAP IV prioritný Regionálny prioritný cieľ I:

„Zameranie sa na prevenciu a podstatné zníženie chorobnosti a úmrtnosti v dôsledku porúch trávacieho ústrojenstva a ostatných zdravotných dopadov tak, aby sa zabezpečilo prijatie primeraných opatrení na zlepšenie prístupu k bezpečnej a cenovo prístupnej vode a primeranej hygieny pre všetky deti (CEHAPE, WHO)“.

Hlavným zámerom Regionálneho prioritného cieľa I. je chrániť ľudské zdravie pred nepriaznivými účinkami kontaminovanej vody. Snahou je zabezpečiť prístup k nezávadnej zdravotne bezpečnej pitnej vode, k sanitácii, a tiež sledovanie kvality vôd na kúpanie.

Voda a trvalo udržateľné hospodárenie s vodou sú základnými predpokladmi pre ekonomický a sociálny rozvoj a pre zabezpečenie dostatočného množstva potravín pre rastúci počet obyvateľov. Ochrana tohto životne dôležitého zdroja pred znečistením a nadmerným využívaním je otázkou najmä ekonomického charakteru a kľúčovým faktorom spolupráce na všetkých úrovniach.

Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR (2005)

Plán je rámcový dokument na usmernenie prípravy, plánovania a realizácie verejných vodovodov a verejných kanalizácií na území SR. Cieľom Plánu rozvoja verejných vodovodov je zabezpečenie bezproblémového zásobovania obyvateľov SR kvalitnou pitnou vodou bez negatívnych dopadov na životné prostredie, výstavba verejných vodovodov v obciach bez vodovodu a zvýšenie počtu obyvateľov zásobovaných z verejných vodovodov. Tento plán je v súlade so základnými strategickými dokumentmi (napr. Návrh Koncepcie vodohospodárskej politiky SR do roku 2015, Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja, Národný environmentálny akčný program II a zásad III (NEAP II a zásady III), Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky Slovenskej republiky).

Pre oblasť odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd majú zásadný význam ustanovenia zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon), ktoré sú transpozíciou požiadaviek smernice Rady 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd.

Dlhodobé ciele (2004 - 2015):

- Zvyšovať podiel obyvateľov zásobovaných nezávadnou pitnou vodou hlavne v krajoch, ktoré v súčasnosti nedosahujú ani celoslovenskú úroveň (Prešovský, Košický, Banskobystrický kraj)
- Dokončenie rozostavaných vodovodov
- Výstavba nových vodovodov
- Realizácia opatrení na odstránenie nedostatkov v problémových vodovodoch (kvalita a kvantita)
- Do roku 2015 zvýšiť počet zásobovaných obyvateľov o cca 613 tis. obyvateľov, čím by sa podiel obyvateľov zvýšil zo súčasných 84,9 % na viac ako 90 %.

Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy (návrh 08/2013)

Stratégia je pripravovaná na základe iniciatívy Ministerstva životného prostredia SR v nadväznosti na aktuálny vývoj témy dôsledkov zmeny klímy v širšom medzinárodnom kontexte. Dôvodom je najmä naliehavá potreba zlepšiť a zefektívniť adaptačné procesy v odozve na stále intenzívnejšie prejavy a dôsledky zmeny klímy.

V sociálnej oblasti sú relevantné predovšetkým dopady zmeny klímy na zdravotný stav. Klimatické zmeny prostredníctvom jednotlivých zmien v životnom prostredí majú na ľudské zdravie priamy aj nepriamy vplyv. Priamy dopad na zdravie majú konkrétne klimatické faktory, ako napríklad teplota. Extrémne horúčavy spôsobujú u ľudí dehydratáciu, tepelný stres, kŕče a môžu vážne zhoršovať prejavy kardiovaskulárnych a iných ochorení. Nepriamy zdravotný dopad je spôsobený následne zmenami v prostredí, ako napríklad úrazy, zvýšená chorobnosť alebo úmrtnosť na kardiovaskulárne ochorenia, gastrointestinálne ochorenia, ochorenia respiračnej sústavy ako aj rôzne psychické

problémy z dôvodu dlhotrvajúceho sucha, nadmerných dažďov, búrok, nedostatku vody alebo jej kontaminácie.

Pri tvorbe environmentálnych cieľov a posudzovaní v rámci SEA boli zohľadnené nasledovné ďalšie národné strategické dokumenty:

- Národný program reforiem 2013
- Vodný plán Slovenska (2009) ¹³
- Stratégia pre redukciu PM10 (2012) ¹⁴
- Koncepcia ochrany prírody a krajiny (2006) ¹⁵
- Národná stratégia ochrany biodiverzity na Slovensku (1997) ¹⁶
- Aktualizovaná národná stratégia ochrany biodiverzity pre roky 2012 - 2020 (návrh)
- Aktualizovaný akčný plán pre implementáciu Národnej stratégie ochrany biodiverzity na Slovensku pre roky 2003 - 2010 ¹⁷

¹³ záväzná časť Vodného plánu schválená nariadením vlády SR č. 279/2011 Z. z.

¹⁴ schválená uznesením vlády SR č. 77/2013

¹⁵ schválená uznesením vlády SR č. 471/2006

¹⁶ schválená uznesením vlády SR č. 231/1997

¹⁷ schválený uznesením vlády SR č. 1209/2002

IV. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH STRATEGICKÉHO DOKUMENTU NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

1 VPLYVY ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA NA JEDNOTLIVÉ ZLOŽKY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA VRÁTANE ZDRAVIA

Táto časť sa venuje všeobecnému popisu potenciálnych negatívnych vplyvov odpadového hospodárstva na jednotlivé zložky životného prostredia. **Posudzované sú špecifické oblasti odpadového hospodárstva, ktoré priamo súvisia s cieľmi zadanými pre vybrané druhy odpadov v návrhu POH mesta Handlová.** Rozsah popisu bol prispôbený tak, aby bol konzistentný s kritériami uvedenými v prílohe II smernice SEA a aby zahŕňal všetky oblasti požadované smernicou: obyvateľstvo, zdravie ľudí, ovzdušie, klimatické faktory, pôdu, vodu, biodiverzitu, biotu, materiálne zdroje, krajinu a kultúrne dedičstvo.

Cieľom tejto analýzy bolo zidentifikovať významné vplyvy, ktoré sú relevantné pre posudzovanie na úrovni strategického dokumentu, na základe ich komplexného vyhodnotenia. Súčasťou hodnotenia sú matice, v ktorých je prehľadne identifikovaný charakter vplyvu podľa kritérií:

- obdobie trvania - výstavba, prevádzka
- primárny, sekundárny
- doba trvania - dočasný, trvalý
- kumulatívny
- synergickosť
- zmierniteľnosť opatreniami - zmierniteľný dostupnými prostriedkami alebo obtiažne zmierniteľný
- významnosť vplyvu - významný alebo menej významný (významnosť bola stanovená aj podľa toho, či je vplyv zmierniteľný alebo minimalizovateľný).

Takéto vyhodnotenie možno považovať aj za vyhodnotenie nulového stavu a teda za rozpracovanie a doplnenie kapitoly III.1.

Na konci všetkých čiastkových analýz sú sformulované kľúčové otázky, ktoré sú charakteristické pre každú z oblastí a na základe ktorých boli koncipované environmentálne ciele pre strategické posúdenie. Prostredníctvom takto navrhnutých environmentálnych cieľov budú v ďalšej časti tejto kapitoly komplexne posúdené strategické environmentálne vplyvy v súvislosti s opatreniami na dosiahnutie cieľov odpadového hospodárstva, ktoré sú navrhované v POH.

1.1 CIELE PRE VYBRANÉ DRUHY ODPADOV

Súčasťou záväznej časti programu, ktorý je zosúladený so záväznou časťou POH Trenčianskeho kraja, sú princípy riadenia odpadového hospodárstva, základné (všeobecné) opatrenia na realizáciu cieľov, ciele pre vybrané druhy odpadov a opatrenia, ktorými sa zabezpečí plnenie cieľov.

Princípy riadenia odpadového hospodárstva

- Predchádzanie vzniku odpadov a obmedzovanie ich tvorby
- Zhodnocovanie odpadov recykláciou, opätovným použitím alebo inými procesmi umožňujúcimi získavanie druhotných surovín, ak nie je možná alebo účelná prevencia vzniku odpadov.
- Využívanie odpadov ako zdroja energie, ak nie je možná prevencia vzniku odpadov alebo ich materiálové zhodnotenie.

- Zneškodňovanie odpadov spôsobom neohrožujúcim zdravie ľudí a nepoškodzujúcim životné prostredie nad mieru ustanovenú osobitnými predpismi, ak nie je možná prevencia vzniku odpadov, ich materiálové alebo energetické zhodnotenie.

Ďalšie princípy stratégie odpadového hospodárstva v EÚ a SR, ktoré je možné uplatniť v riadení odpadového hospodárstva na úrovni mesta sú:

- Prevencia vzniku odpadov
- Znižovanie nebezpečných vlastností odpadov, a ak toto nie je možné, potom materiálové zhodnocovanie odpadov, energetické zhodnocovanie odpadov a bezpečné zneškodňovanie odpadov
- Najlepšie dostupné technológie nevyžadujúce nadmerné náklady (BATNEEC)
- Maximálna možná redukcia emisií všetkých druhov, šetrenie surovínových zdrojov
- Blízkosť zariadení na nakladanie s odpadmi, odpad by mal byť zneškodnený tak blízko ku zdroju, ako je to optimálne možné

Základné opatrenia na realizáciu cieľov pri minimalizácii vplyvu odpadov na zdravie ľudí a na životné prostredie

- Podporovať zavádzanie nových technológií, ktoré sú založené na báze málo odpadových alebo čistejších technológií; pri schvaľovaní prevádzok nových technológií na zhodnocovanie alebo zneškodňovanie odpadov zohľadňovať požiadavky najlepších dostupných technológií v zmysle európskej legislatívy; zohľadňovať požiadavky komplexnosti spracovania odpadu od počiatku do maximálneho štádia zhodnotenia odpadu
- Podporovať používanie materiálov získaných recykláciou odpadov
- Podporovať inovatívne technológie, ktoré umožnia využiť činnosti zhodnotenia odpadov niektorou z činností R2-R12 tak, aby sa na výstupe tejto činnosti zvýšil podiel výstupu ako suroviny a nie ako odpadu
- Podporovať pri výrobe výrobkov náhradu materiálov obsahujúcich nebezpečné látky za menej nebezpečné, ak je to technicky a ekonomicky možné
- Podporovať umiestňovanie stavebných materiálov vyrobených s materiálovým alebo energetickým využitím odpadov na trhu
- Podporovať nástroje environmentálnej politiky ako environmentálne manažérstvo, zelené verejné obstarávanie, programy čistej produkcie a pod.
- Pri návrhoch na výstavbu nových skládok odpadov posúdiť potrebu takejto výstavby
- Podporovať výrobu alternatívnych palív vyrobených z odpadu v rámci podpory a využívania obnoviteľných zdrojov energie vtedy, pokiaľ nie je environmentálne vhodné ich materiálové zhodnotenie
- Podporovať technológie, ktoré umožnia energeticky zhodnotiť odpady, pokiaľ nie je environmentálne vhodná alebo efektívna ich recyklácia alebo príprava na opätovné použitie v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva, spaľovať komunálne odpady v zariadeniach s energetickým využitím
- Podporovať stabilnú výrobu elektrickej energie zo zariadení na energetické zhodnocovanie odpadov a stabilný odber tepla vznikajúceho v procese energetického zhodnocovania odpadov

Ciele pre vybrané druhy odpadov

Ciele pre komunálne odpady

1. Do roku 2015 zvýšiť použitie a recykláciu odpadu z domácností ako papier, kovy, plasty a sklo a podľa možností z iných zdrojov, pokiaľ tieto zdroje obsahujú podobný odpad ako odpad z domácností, najmenej na 35% hmotnosti vzniknutých odpadov

2. Do roku 2015 znížiť množstvo skládkovaných biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov na 45% z celkovej hmotnosti biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov vzniknutých v roku 1995
3. Do roku 2020 znížiť množstvo skládkovaných biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov na 35% z celkovej hmotnosti biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov vzniknutých v roku 1995

Ciele pre biologické odpady

1. Zaviesť separovaný zber biologických odpadov s cieľom vykonávať kompostovanie alebo anaeróbne spracovanie odpadu; v prípade odpadov z potravín zabezpečiť zhodnotenie 90% vzniknutých odpadov a z toho 80% využiť na výrobu bioplynu a 20% na výrobu kompostu;

Ciele pre elektroodpad

1. Ročne vyzbierať najmenej 4 kg elektroodpadov z domácností na obyvateľa, zabezpečiť ich zhodnotenie prostredníctvom oprávnených organizácií

Ciele pre použité batérie a akumulátory

1. Dosiahnuť minimálne limity pre zber prenosných batérií a akumulátorov 45% do 26. septembra 2016; pre automobilové a priemyselné batérie a akumulátory 96% až 98%; dosiahnuť minimálnu recyklačnú účinnosť.
Pre všetky vyzbierané druhy batérií a akumulátorov zabezpečiť ich spracovanie u autorizovaných spracovateľov

Ciele pre opotrebované pneumatiky

1. Žiadne skládkovanie opotrebovaných pneumatík

Cieľ zhodnocovania opotrebovaných pneumatík pre rok 2015:

Činnosť	Limit činnosti % hmotnosti vzniknutého odpadu
Zhodnocovanie materiálové (recyklácia)	50%
Zhodnocovanie energetické	do 45%
Iný spôsob nakladania (s výnimkou skládkovania)	do 5%

Ciele pre stavebný a odpad z demolácií

1. Do konca roka 2015 zvýšiť prípravu na opätovné použitie, recykláciu a zhodnotenie stavebného odpadu (s výnimkou odpadu 17 05 04 zemina a kamenivo kategórie O) najmenej na 35% hmotnosti vzniknutého odpadu

Ciele pre odpadov z obalov

- ročne zabezpečiť nasledovné miery zhodnotenia a recyklácie odpadov z obalov:

Obalový materiál ¹⁾	Záväzné limity pre rozsah zhodnocovania odpadov z obalov vo vzťahu k celkovej hmotnosti odpadov z obalov (%)		Záväzné limity pre rozsah recyklácie odpadov z obalov vo vzťahu k celkovej hmotnosti odpadov z obalov (%)	
Rok	2011	2012 a nasledujúce roky	2011	2012 a nasledujúce roky
Papier	65	68	58	60
Sklo	50	60	50	60
Plasty	45	48	40	45
Kovy	50	55	50	55
Drevo	25	35	15	25
Spolu	56	60²⁾	50	55³⁾

Poznámky:

¹⁾ Za obaly z jedného materiálu sa považujú obaly, v ktorých jeden obalový materiál tvorí aspoň 70% hmotnosti obalu

²⁾ Vzťahuje sa na zabezpečenie celkového zhodnotenia alebo spálenia v spaľovniach s energetickým zhodnocovaním najmenej 60% hmotnosti odpadov z obalov k celkovej hmotnosti obalov uvedených na trh alebo použitých na balenie alebo plnenie výrobkov do obalov najneskôr do 31.decembra 2012

³⁾ Vzťahuje sa na zabezpečenie celkovej recyklácie najmenej 55% hmotnosti odpadov z obalov k celkovej hmotnosti obalov uvedených na trh alebo použitých na balenie alebo plnenie výrobkov do obalov najneskôr do 31.decembra 2012

Opatrenia na zabezpečenie plnenia vyššie citovaných cieľov vyplývajú priamo z nadriadených programov ako aj z vlastných návrhov zástupcov mesta a spracovateľa POH.

Opatrenia na podporu opätovného použitia a recyklácie komunálnych odpadov

Za účelom dosiahnutia recyklácie a opätovného využitia KO je potrebné zaviesť systém separovaného zberu tak, aby sa plnili potrebné kvalitatívne normy pre jednotlivé oblasti recyklácie.

Do roku 2015 je potrebné udržiavať, podporovať, rozširovať v celom meste separovaný zber minimálne pre papier, kovy, plasty, sklo. Zároveň do roku 2015 sa musí zvýšiť príprava na opätovné použitie a recykláciu odpadu z domácností ako papier, kovy, plasty a sklo a podľa možnosti z iných zdrojov, pokiaľ tieto zdroje obsahujú podobný odpad ako odpad z domácností, najmenej na celkovo 33% podľa hmotnosti.

Na dosiahnutie cieľov pre nakladanie s komunálnymi odpadmi je potrebné realizovať nasledovné opatrenia:

- informovať občanov zo strany mesta o nových systémoch nakladania s odpadmi v zmysle novej hierarchie odpadového hospodárstva
- zaviesť účinný separovaný zber kuchynského, reštauračného odpadu a biologicky rozložiteľných odpadov z verejnej a súkromnej zelene a záhrad
- separačné systémy technicko-organizačne optimalizovať v závislosti od druhu bytovej výstavby a zloženia komunálneho odpadu.

Opatrenia na zníženie skládkovania biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov a na dosiahnutie cieľov pre biologické odpady

Uznesením č. 904/2010 schválila vláda SR dokument Stratégia obmedzovania ukladania biologicky rozložiteľných odpadov na skládky odpadov. Tento dokument bol vypracovaný na základe požiadavky smernice Rady 1999/31/ES z 26. apríla 1999 o skládkach odpadov v oblasti znižovania skládkovania biologicky rozložiteľných odpadov.

Cieľom tejto stratégie je realizácia obmedzenia množstva biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov ukladaných na skládky odpadov najmä recykláciou, kompostovaním, výrobou bioplynu alebo využitím ako zdroj druhotných surovín a energie.

Na dosiahnutie cieľov pre zníženie skládkovania biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov je potrebné realizovať nasledovné opatrenia:

- zaviesť systém evidencie a kontroly nakladania s biologicky rozložiteľnými komunálnymi odpadmi na komunálnej úrovni
- podporovať projekty na materiálové zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov a biologických odpadov
- podpora budovania bioplynových staníc, ktoré budú vyrábať bioplyn z odpadov alebo prevažne z odpadov
- biologicky rozložiteľné odpady a kaly z čistenia komunálnych vôd v obciach nad 15 000 obyvateľov smerovať k zhodnocovaniu anaeróbnymi metódami s cieľom výroby plynu

Opatrenia na dosiahnutie cieľov pre vybrané prúdy odpadov

- v spolupráci s výrobcami zlepšiť a zvýšiť úroveň oddeleného zberu elektroodpadu v meste
- zabezpečiť efektívny oddelený zber prenosných použitých batérií a akumulátorov
- zapojiť do zberu použitých batérií a akumulátorov výrobcov a dovozcov, vrátane predajných miest
- zlepšiť systém zberu opotrebovaných pneumatík u výrobcov a dovozcov pneumatík a v komunálnej sfére
- nekontaminovanú pôdu a iný prirodzene sa vyskytujúci materiál vykopaný počas stavebných prác nepovažovať za odpad, ak sa materiál použije na účely výstavby v prirodzenom stave
- podporovať výstavbu a prevádzku zariadení na zhodnocovanie stavebných odpadov a odpadov z demolačných prác
- podporovať, aby sa pri stavebných prácach využíval upravený stavebný odpad a odpad z demolačných prác, stavebné materiály a výrobky, pri ktorých výrobe bol zhodnotený odpad (materiálovo alebo energeticky) za podmienky, že spĺňajú funkčné a technické požiadavky, prípadne stavebné výrobky, pripravené zo stavebných odpadov a odpadov z demolačných prác
- informovanie verejnosti o miestach na odovzdávanie starých vozidiel

Na dosiahnutie cieľov v programe odpadového hospodárstva mesta Handlová sú **navrhnuté systémové opatrenia, ktoré sú z praktických dôvodov citované v úvode kapitoly IV.2**

1.2 OBYVATEĽSTVO A ZDRAVIE ĽUDÍ

Problematiku odpadového hospodárstva môžeme vo vzťahu k obyvateľstvu a jeho zdravotnému stavu vnímať niekoľkými spôsobmi.

Jeden je cez psychiku človeka, ktorý sa cíti komfortne keď má postarané o odber odpadu, keď nemusí cítiť potrebu a nutnosť zabezpečovať si zneškodnenie odpadu sám. V tejto rovine si je dôležité uvedomiť si, že pokiaľ by sa mal človeka sám starať o to ako sa zbaviť odpadu z domácnosti alebo rodinného domu, tak by to často dopadalo tak, že by vznikali neustále nové a nové nelegálne skládky. Preto môžeme vidieť z pohľadu tejto roviny pozitívny dopad na človeka, na jeho psychiku a pohodu v prípade, keď vie ako sa má ako zbaviť odpadu a vie kde s ním má ísť. K pohode človeka stačí aj keď sú kontajnery pre domom pravidelne odvážané a pachom a vzhľadom (vizuálny aspekt) neznehodnocujú svoje okolie. Opačná situácia vedie k tomu, že človek poškodzuje prírodné prostredie a nepriamo, cez znečistené ovzdušie (pálenie odpadov), vodu a pôdu (odložením odpadu) spätne aj seba samého. Navyše stresuje sám seba i svoje okolie.

Druhý spôsob je cez manipuláciu s vybraným, hlavne nebezpečným odpadom, ktorý môže človeka ohroziť na zdraví, napr. rozbitie žiarivky, popálenie sa akumulátorovou kyselinou, nehovoriac o viacerých ďalších možnostiach ako prísť k úrazu. V tomto prípade môžeme hovoriť o vplyve na bezpečnosť obyvateľstva.

Asi najväčší význam však budú mať vplyvy generované zariadeniami, ktoré nakladajú s odpadmi vo všetkých fázach, počnúc jeho nakládkou, odvozom (vplyvy z dopravy), vykládkou, jeho spracovaním alebo uložením atď. Tu už pôsobia klasické vplyvy, s ktorými sa obyvateľstvo žijúce v mestách a obciach potýka. K tomu sa môže pridať zápach či premnoženie hlodavcov, vtáctva pri skládkach a v neposlednom rade aj pohľadová expozícia.

Doprava vplýva negatívne na zdravotný stav obyvateľstva predovšetkým tvorbou emisií znečisťujúcich látok, hluku a dopravnou nehodovosťou.

Hluk z dopravy je najvýznamnejším rizikovým faktorom ovplyvňujúcim kvalitu života a zdravia ľudí. Hlukovými vplyvmi z dopravy sú postihnuté najmä územia tesne ležiace pri exponovaných dopravných trasách. Podľa poznatkov zdravotníctva hluková hladina 65 dB(A) predstavuje hranicu, od ktorej začína byť negatívne ovplyvňovaný vegetatívny nervový systém. Za najväčšieho producenta hluku je považovaná cestná doprava, nasleduje železničná doprava.

Kritériom pre posudzovanie účinkov hluku v SR je nariadenie vlády SR č. 549/2007 Z.z., ktoré vo vonkajšom priestore v obytnom území kategórie územia III - v okolí diaľnic, ciest I. a II. triedy, miestnych komunikácií s hromadnou dopravou, železničných dráh, letísk a v mestských centrách stanovuje tieto najvyššie prípustné ekvivalentné hladiny hluku:

Tab.6 Prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku vo vonkajšom prostredí (kat. územia III)

Časový interval	Hluk z dopravy $L_{Aeq, p}$ (dB)		
	Pozemná a vodná	Železničná	Letecká
Deň (06:00 - 18:00)	60	60	60
Večer (18:00 - 22:00)	60	60	60
Noc (22:00 - 06:00)	50	55	50

Významným vplyvom dopravy na zdravie ľudí je znečistenie ovzdušia emisiami. Výfukové plyny motorových vozidiel obsahujú stovky chemických látok v rôznych koncentráciách a s rôznymi účinkami na zdravie. Za najvýznamnejšie znečisťujúce látky vo vzťahu k zdraviu ľudí sa považujú oxidy dusíka, tuhé znečisťujúce látky a polycyklické aromatické uhľovodíky (PAH), z ktorých niektoré majú karcinogénny účinok (napr. benzo(a)pyrén). Karcinogénny účinok majú aj emisie polychlórovaných dibenzofuránov (PCDF) a polychlórovaných dibenzodioxínov (PCDD), ktoré sú nebezpečné už v stopových koncentráciách.

Medzi najzávažnejšie znečisťujúce látky z dopravy, s preukázateľnými negatívnymi účinkami na zdravie ľudí, patria emisie pevných prachových častíc suspendovaných v ovzduší, ktoré vznikajú pri prevádzke motorových vozidiel (spaľovanie pohonných hmôt, obrusovanie pneumatík, brzdového a spojového obloženia, povrchu vozoviek a pod.). Ich nebezpečnosť nespočíva iba v ich mechanických vlastnostiach, ale aj v obsahu rizikových organických a anorganických látok (polyaromatické uhľovodíky, ťažké kovy, dusičnany, amónne ióny a pod.). V súčasnosti sa z celkového množstva tuhých znečisťujúcich látok venuje veľká pozornosť hlavne časticiam s veľkosťou pod 10 μm (PM_{10}), ktoré môžu prenikať do dýchacieho traktu (inhalovateľná frakcia).

Problematickou skupinou znečisťujúcich látok sú aj oxidy dusíka. Viac ako 90% oxidov dusíka je emitovaných vo forme oxidu dusného (N_2O). Vo vzduchu sa však tento plyn rýchlo mení na oxid dusičitý (NO_2). Emisie N_2O ničia ozónovú vrstvu a predstavujú tiež tzv. skleníkový plyn spôsobujúci klimatické zmeny. Cestná doprava sa podieľa celosvetovo až 51% na emisiách oxidov dusíka. Oxid dusičitý NO_2 pôsobí ako dráždivý plyn. Je asi z 80-90% pohlcovaný dýchacími cestami. Oxidy dusíka spôsobujú mierne až ťažké zápal priedušiek alebo pľúc.

Limitné koncentrácie znečisťujúcich látok v ovzduší stanovuje vyhláška MPŽPRR SR č. 360/2010 Z.z. o kvalite ovzdušia.

Tab.7 Limitné hodnoty na ochranu zdravia ľudí podľa vyhlášky MPŽPRR SR č. 360/2010 Z.z.

Znečisťujúca látka	Priemerované obdobie	Limitná hodnota	Medza tolerancie
NO_2	1 hod	200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ sa nesmie prekročiť viac ako 18-krát za kalendárny rok	žiadna
	kalendárny rok	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	žiadna
CO	8 hod	10 000 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	60 %

Znečisťujúca látka	Priemerované obdobie	Limitná hodnota	Medza tolerancie
Častice PM ₁₀	24 hod	50 µg/m ³ sa nesmie prekročiť viac ako 35-krát za kalendárny rok	50 %
	kalendárny rok	40 µg/m ³	20 %
SO ₂	1 hodina	350 µg/m ³ sa nesmie prekročiť viac ako 24-krát za kalendárny rok	150 µg/m ³ , t. j. 43 %
	1 deň	125 µg/m ³ sa nesmie prekročiť viac ako 3-krát za kalendárny rok	žiadna
Benzén	kalendárny rok	5 µg/m ³	žiadna
Olovo	kalendárny rok	0,5 µg/m ³	100 %

Sumárne vyhodnotenie vplyvov na obyvateľstvo a zdravie ľudí

Vplyv	Výstavba	Prevádzka	Primárny	Sekundárny	Dočasný	Trvalý	Kumulatívny	Synergický	Zmierniteľný	Zmierniteľný ťažko	Významný	Menej významný
Vplyv na komfort bývania	X	X	X	X		X	X	X		X	X	
Generovanie hluku pri preprave a spracovaní odpadov		X	X		X					X		X
Emisie z prepravy a spracovania (spaľovania) odpadov		X	X		X					X		X
Emisie a pach zo skládky odpadov	X	X		X	X					X	X	
Vizuálne vplyvy	X	X	X			X				X		X
Vplyv na bezpečnosť obyvateľstva				X	X			X	X			X

Kľúčové otázky pre strategické posudzovanie

- podporuje POH komfort bývania?
- podporuje POH ochranu pred hlukom?
- podporuje POH znižovanie imisnej a pachovej záťaže v obytných územiach?

1.3 OVZDUŠIE A FAKTORY OVPLYVŇUJÚCE ZMENU KLÍMY

Okrem vplyvu znečistenia na ľudské zdravie má produkcia skládkových plynov, plynov tvorených pri kompostovaní ako aj exhalátov motorových vozidiel významný podiel aj globálnych dôsledkoch znečistenia ovzdušia, akými sú acidifikácia a zmena klímy v dôsledku produkcie skleníkových plynov (predovšetkým CO₂, CH₄, N₂O).

V SR bol za obdobie 1881 - 2009 zaznamenaný trend rastu priemernej ročnej teploty vzduchu o 1,6 °C a pokles ročných úhrnov atmosférických zrážok v priemere o 3,4 % (na juhu SR bol pokles aj viac ako 10 %, na severe a severovýchode ojedinele je rast do 3 %). Zaznamenaný bol aj výrazný pokles relatívnej vlhkosti vzduchu (do 5 %) a pokles snehovej pokrývky takmer na celom území SR (vo vyšších horských polohách mierny nárast). Aj charakteristiky potenciálneho a aktuálneho výparu, vlhkosti pôdy, globálneho žiarenia a radiačnej bilancie potvrdzujú, že najmä juh SR sa postupne vysušuje (rastie potenciálna evapotranspirácia a klesá vlhkosť pôdy), no v charakteristikách slnečného žiarenia nenastali podstatné zmeny (okrem prechodného zníženia v období rokov 1965 - 1985). Výrazne narastá premenlivosť klímy, najmä zrážkových úhrnov.

Za posledných 15 rokov došlo k významnejšiemu rastu výskytu extrémnych denných úhrnov zrážok, čo malo za následok zvýšenie rizika lokálnych povodní v rôznych oblastiach SR. Na druhej strane,

v období rokov 1989 - 2009 sa oveľa častejšie ako predtým vyskytovalo lokálne alebo celoplošné sucho, ktoré bolo zapríčinené predovšetkým dlhými obdobiami relatívne teplého počasia s malými úhrnmi zrážok v niektorej časti vegetačného obdobia.

Pre účely posudzovania sa vychádza z predpokladu realizácie všetkých uvažovaných zariadení (rozšírenie skládky, kompostáreň, bioplynová stanica).

Sumárne vyhodnotenie vplyvov na ovzdušie a faktory ovplyvňujúce zmenu klímy

Vplyv	Výstavba	Prevádzka	Primárny	Sekundárny	Dočasný	Trvalý	Kumulatívny	Synergický	Zmierniteľný	Zmierniteľný ťažko	Významný	Menej významný
Znečisťovanie ovzdušia exhalátmi	X	X	X	X		X	X			X	X	
Zmena klímy v dôsledku produkcie skleníkových plynov		X		X		X	X			X	X	

Kľúčové otázky pre strategické posudzovanie

- podporuje POH znížovanie tvorby emisií?
- zohľadňuje POH potrebu znížovania tvorby emisií skleníkových vplyvov?

1.4 PÔDA A HORNINOVÉ PROSTREDIE

Prioritným **vplyvom na pôdu** pri realizácii projektov odpadového hospodárstva je trvalý záber poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov a počas výstavby aj dočasný záber pôdy pri budovaní prístupových ciest, manipulačných pásov, stavebných dvorov, depóniách humusu a pod. Pri očakávaných aktivitách odpadového hospodárstva sa nebude jednať o významnejšie zábery pôdy.

Počas prevádzky stavieb odpadového hospodárstva sa nepredpokladajú významné vplyvy na kvalitu pôdy. Výnimkou sú prípady potenciálnej kontaminácie pôd v dôsledku havárie, spojenej s únikom pohonných hmôt alebo prepravovaných chemických látok.

Realizácia projektov bude mať s výnimkou rozšírenia skládky minimálny priamy **vplyv na horninové prostredie a reliéf**.

Sumárne vyhodnotenie vplyvov na pôdy a horninové prostredie

Vplyv	Výstavba	Prevádzka	Primárny	Sekundárny	Dočasný	Trvalý	Kumulatívny	Synergický	Zmierniteľný	Zmierniteľný ťažko	Významný	Menej významný
Trvalý záber poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov	X		X			X				X		X
Dočasný záber poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov	X		X		X				X			X
Potenciálna kontaminácia a iná degradácia pôdy pri výstavbe	X		X		X				X			X
Kontaminácia pôd počas prevádzky		X		X		X				X		X

Kľúčové otázky pre strategické posudzovanie

- je pri realizácii investičných priorít POH dostatočne zabezpečená ochrana pôdy?

1.5 VODA

Realizácia projektov môže vo všeobecnosti ovplyvniť kvalitu a režim povrchových vôd a podzemných vôd a odtokové pomery. Z kvalitatívneho hľadiska je to predovšetkým možnosť kontaminácie vôd ropnými látkami počas výstavby pri poruchách a haváriách stavebných mechanizmov a dopravnej techniky. Kritickými miestami sú križovania povrchových tokov, ich úpravy a preložky.

Legislatívnou bázou ochrany vôd je zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách v znení neskorších predpisov. Osobitný dôraz je potrebné klásť na ustanovenia zákona, ktorými sa implementuje Smernica 2000/60/ES Európskeho parlamentu a Rady z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (tzv. Rámcová smernica o vodách - RSV).

Sumárne vyhodnotenie vplyvov na povrchové a podzemné vody

Vplyv	Výstavba	Prevádzka	Primárny	Sekundárny	Dočasný	Trvalý	Kumulatívny	Synergický	Zmierniteľný	Zmierniteľný ťažko	Významný	Menej významný
Znečisťovanie povrchových vôd odvádzaním zrážkových vôd zo spevnených plôch		X	X		X		X		X			X
Potenciálne havarijné znečistenie povrchových a podzemných vôd	X	X		X	X				X		X	

Kľúčové otázky pre strategické posudzovanie

- môže realizácia POH spôsobiť významné znečistenie povrchových a podzemných vôd?

1.6 OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY

Aktivity spojené s POH neovplyvnia biodiverzitu, chránené územia a krajinu. Do úvahy prichádzajú len vplyvy sekundárne pôsobiace počas výstavby aj počas prevádzky (usmrcovanie živočíchov, fragmentácia biotopov, obmedzenie migrácie, znečistenie výfukovými plynmi, hlukom, svetlom, zmena vodného režimu), alebo vplyvy terciárne pôsobiace počas prevádzky (prenikanie nových často invázných druhov do okolia).

K degradácii biotopov dochádza aj šírením nepôvodných a invázných druhov pozdĺž komunikácií, čo je ovplyvnené tromi mechanizmami: zmenou podmienok stanovišť, uľahčením invázie cudzích druhov po predchádzajúcom vytlačení pôvodných druhov a umožnením ľahšieho pohybu rozširovania prostredníctvom živočíchov alebo človeka. Dochádza k zmenám druhového zloženia na pozemkoch v blízkom okolí budovaných komunikácií, k výsadbe nepôvodných druhov, odolných voči exhalátom, ale s výrazným inváznym potenciálom.

Sumárne vyhodnotenie vplyvov na biodiverzitu, ochranu prírody a krajinu

Vplyv	Výstavba	Prevádzka	Primárny	Sekundárny	Dočasný	Trvalý	Kumulatívny	Synergický	Zmierniteľný	Zmierniteľný ťažko	Významný	Menej významný
Ovplyvnenie celistvosti krajiny	X			X	X	X				X		X
Ovplyvnenie biodiverzity vplyvom pôsobenia	X	X		X		X				X	X	

Vplyv	Výstavba	Prevádzka	Primárny	Sekundárny	Dočasný	Trvalý	Kumulatívny	Synergický	Zmierniteľný	Zmierniteľný ťažko	Významný	Menej významný
stresových faktorov a invazívnymi druhmi												
Ovplyvnenie scenérie krajiny		X		X		X			X			X

Kľúčové otázky pre strategické posudzovanie

- dochádza k významnému ovplyvneniu výzoru krajiny?

1.7 KULTÚRNE DEDIČSTVO

Kritérium zahŕňa vplyvy výstavby zariadení odpadového hospodárstva a následnej prevádzky na hmotné kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické náleziská, paleontologické náleziská a významné geologické lokality. Nie sú v ňom zahrnuté ďalšie kategórie hmotného dedičstva, ako napr. knižný fond, archívny fond alebo kultúrne dedičstvo nehmotnej povahy, ktorých ovplyvnenie realizáciou POH sa nepredpokladá.

Kultúrne pamiatky však môžu byť výstavbou priamo ohrozené. V tejto kategórii ohrozenia sú predovšetkým archeologické lokality, hlavne s neodkrytými archeologickými nálezmi.

Preto je potrebné, aby etapách prípravy boli oslovené príslušné orgány pamiatkovej ochrany. Podmienkou pre vydanie územného rozhodnutia a stavebného povolenia pre jednotlivé stavby je vydanie záväzného stanoviska krajského pamiatkového úradu podľa § 30 ods. 4 pamiatkového zákona v nadväznosti na § 41 ods. 4 pamiatkového zákona.

Vplyvy na kultúrne dedičstvo vyhodnocujeme ako menej významné, nakoľko ich je možné zmierniť dôsledným dodržiavaním požiadaviek zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov a stavebného zákona.

Sumárne vyhodnotenie vplyvov na kultúrne dedičstvo

Vplyv	Výstavba	Prevádzka	Primárny	Sekundárny	Dočasný	Trvalý	Kumulatívny	Synergický	Zmierniteľný	Zmierniteľný ťažko	Významný	Menej významný
Ovplyvnenie kultúrneho dedičstva výstavbou	X		X		X				X			X

Kľúčové otázky pre strategické posudzovanie

- môže realizácia POH významne ovplyvniť kultúrne dedičstvo?

1.8 MATERIÁLNE ZDROJE A VPLYVY SÚVISIACE S ICH VYUŽITÍM

V rámci celého programu sa prelínajú trendy maximálneho zhodnocovania vyseparovaných odpadov, separovanie čo najbližšie pri zdroji. Týmto scenármi sa logicky šetria energetické zdroje. Z hľadiska efektívneho využívania zdrojov je dôležitá otázka maximálne možného využitia materiálov získaných pri výstavbe. Jedná sa jednak o primárne materiály z výkopov a jednak o stavebné odpady, napr. z asanácií budov alebo objektov technickej infraštruktúry. Efektívne využívanie získaných materiálov

môže znížiť aj dopad na iné zložky životného prostredia, kde v opačnom prípade dochádza k vytváraniu depónií, s negatívnym vplyvom na reliéf, záber pôdy a likvidáciu biotopov.

Sumárne vyhodnotenie vplyvov na prírodné zdroje

Vplyv	Výstavba	Prevádzka	Prímarný	Sekundárny	Dočasný	Trvalý	Kumulatívny	Synergický	Zmierniteľný	Zmierniteľný ťažko	Významný	Menej významný
Spotreba energetických zdrojov		X	X			X	X			X	X	
Spotreba neobnoviteľných zdrojov surovín	X		X		X				X			X
Neefektívne využívanie odpadov ako zdrojov surovín	X			X	X				X			X

Kľúčové otázky pre strategické posudzovanie

- podporuje POH znižovanie nárokov na energetické zdroje?
- podporuje POH efektívne využívanie zdrojov surovín a odpadov?

2 POSÚDENIE OPATRENÍ

Na základe analýzy súčasných environmentálnych problémov a potenciálnych vplyvov súvisiacich s implementáciou POH a príslušných právnych predpisov vzťahujúcich sa na jednotlivé zložky životného prostredia a zdravie, boli pre jednotlivé oblasti sformulované nasledovné environmentálne ciele.

Tab.8 Environmentálne ciele POH

Oblasť	Cieľ
Obyvateľstvo a zdravie	Zabezpečiť zdravé životné podmienky obyvateľov
	Podporovať zdravie znížením psychických stresov
Ovzdušie a klimatické faktory	Znižovať produkciu emisií
	Znižovať produkciu emisií skleníkových plynov
Pôda a horninové prostredie	Minimalizovať zábery poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov
	Predchádzať rizikám z titulu nestability horninového prostredia
Voda	Nezhoršovať ekologický a chemický stav vôd
	Znižovať rizika pri povodňových stavoch
Krajina	Udržať ekologickú stabilitu krajiny
	Zachovať integritu krajiny a jej scenerickú hodnotu
Materiálne zdroje	Zvýšiť efektívnosť využívania energetických zdrojov
	Racionálne využívať prírodné zdroje
	Predchádzať vzniku odpadov, zlepšiť podmienky nakladanie s odpadmi

Uvedené ciele boli konfrontované s cieľmi a opatreniami na zabezpečenie cieľov definovaných v POH. Pre hodnotenie boli použitá táto klasifikačná stupnica:

- 2 významný negatívny vplyv
- 2⁺ významný negatívny vplyv, zmierniteľný opatreniami na úroveň nevýznamného vplyvu
- 1 mierne negatívny vplyv
- 0 nulový alebo zanedbateľný vplyv
- +1 mierne pozitívny vplyv
- +2 významný pozitívny vplyv
- ? pre vyhodnotenie nie sú dostatočné informácie

V prípade, ak je pri vyhodnotení cieľa identifikovaný aj negatívny aj pozitívny dopad, sú v tabuľke uvedené dve hodnoty, napr. +2/-1, pričom ako prvý je zapísaný významnejší alebo rozhodujúci vplyv.

Jednotlivé oblasti boli navrhnuté tak, aby boli konzistentné s kritériami uvedenými v prílohe II smernice SEA a aby zahŕňali všetky oblasti požadované smernicou. V rámci prvého kola hodnotenia neboli identifikované žiadne priame, nepriame ani potenciálne vplyvy POH, ktoré by mohli významne **ovplyvniť ciele ochrany prírody a kultúrneho dedičstva**. Tieto dve oblasti boli preto z matice hodnotenia vypustené.

Súčasťou posúdenia sú aj projekty uvedené v smernej časti POH. Hodnotenie projektov je z hľadiska strategického environmentálneho posudzovania neštandardné, nakoľko tieto už nepredstavujú politiku, plán, stratégiu, či program, ale konkrétne projekty s definovaným umiestnením v území a preto podliehajú posudzovaniu v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (kodifikované znenie) - tzv. smernica EIA, ktorá bola transponovaná do zákona č. 24/2006 Z.z. Podľa analýzy projektov väčšina z nich už procesom EIA v minulosti prešla.

Kategorickou zásadou, ktorú bolo nutné pri posudzovaní uplatniť bolo, že **SEA nemá v žiadnom prípade suplovať proces EIA**. Tejto zásade bola podriadená najmä hĺbka hodnotenia jednotlivých projektov, pričom v zmysle filozofie SEA boli jednotlivé oblasti hodnotené na základe stanovených environmentálnych cieľov. Zmyslom hodnotenia bolo predovšetkým **upozornenie na možný nesúlad projektu s environmentálnymi cieľmi** stanovenými pre jednotlivé oblasti.

2.1 OPATRENIA NA ZABEZPEČENIE CIEĽOV POH

Na dosiahnutie cieľov v programe odpadového hospodárstva mesta Handlová sú v **záväznej časti** navrhnuté nižšie uvedené systémové opatrenia.

2.1.1 Predpokladaný vznik KO a DSO s členením na zmesový KO, DSO a na jednotlivé vytriedené zložky KO vrátane biologicky rozložiteľného kuchynského a reštauračného odpadu a odpadu zo záhrad a parkov vrátane odpadu z cintorínov, predpokladaný podiel ich zhodnocovania a zneškodňovania vo východiskovom roku a v cieľovom roku programu – údaje sú uvedené v tabuľkách č. 9 a 10

2.1.2 Ciele a opatrenia na zníženie množstva vzniku KO, opatrenia na zvýšenie podielu triedeného zberu KO a ich následného zhodnotenia a opatrenia na znižovanie množstva biologicky rozložiteľných KO ukladaných na skládky odpadov

- budovanie dostatočných kontajnerových kapacít
- obnova existujúcich zberných a separačných miest zameraných na zvyšovanie kapacity a zlepšenie technického vybavenia
- podporovať komunitné kompostovanie a individuálne kompostovanie v rodinných domoch (napr. podpora malých komunitných kompostovísk do 10 t/rok v miestnych častiach mesta, prípadne pri škole)
- naďalej sa uchádzať o finančný príspevok z Eurofondov na stavbu: „Regionálne centrum zhodnocovania biologicky rozložiteľných odpadov Handlová“ (na stavbu bolo vydané MŽP SR Bratislava záverečné stanovisko z procesu EIA č.j. 9315/2008-3.4./hp z 27.10.2011).
- zvýšiť percento zhodnocovania biologicky rozložiteľného odpadu z údržby mestskej zelene prostredníctvom oprávnených organizácií na 65% z celkovej tvorby.

- pri investičných akciách v meste podporovať, aby sa pri stavebných prácach využíval upravený stavebný odpad a odpad z demolačných prác, stavebné materiály a výrobky, pri ktorých výrobe bol zhodnotený odpad (materiálovo alebo energeticky) za podmienky, že spĺňajú funkčné a technické požiadavky, prípadne stavebné výrobky, pripravené zo stavebných odpadov a odpadov z demolačných prác (napr. túto požiadavku uplatňovať vo vyjadreniach mesta k stavebným činnostiam resp. uplatňovať ju pri vydávaní stavebných povolení)
- hľadať možnosti iného spôsobu zhodnotenia odpadového papiera a plastov, ktoré nemôžu byť materiálovo zhodnotené. Tento vyseparovaný odpad neukladať na skládku odpadov.

2.1.3 Údaje o systéme zberu KO a DSO a o zabezpečovaní triedeného zberu KO

Systém zberu, separácie a zneškodňovania komunálnych odpadov v meste Handlová je nasledovný:

- zmesový komunálny odpad je zhromažďovaný v 1100 l zberných kontajneroch umiestnených v priestoroch hromadnej bytovej zástavby, v 110 l nádobách v individuálnej bytovej zástavbe.
- triedený zber zložiek komunálneho odpadu: papier, plasty, kov, sklo prebieha do farebne odlíšených 1100 l kontajnerov rozmiestnených po obci a formou vrecového zberu v individuálnej bytovej zástavbe.
- veľkoobjemový odpad je 2x ročne zbieraný do kontajnerov o objeme 7 m³ v čase jarného a jesenného čistenia mesta
- odpad z elektrozariadení je možné celoročne odovzdať v zbernom dvore na ul. Potočná 20 a prostredníctvom distribútorov elektrozariadení (spätný odber)
- nebezpečné zložky z komunálneho odpadu je možné celoročne odovzdať v zbernom dvore na ul. Potočná 20
- textilný odpad – je možné umiestniť do 14 kontajnerov na zber obnoseného šatstva, ktoré sú rozmiestnené v meste na základe zmluvy s fi Peter Kucharčík, Žilina
- drobný stavebný odpad (DSO) do váhy max. 500 kg na 1 občana možno odovzdať bezplatne na skládke nie nebezpečných odpadov na Scheiblingu.
- biologicky rozložiteľný odpad z mestskej zelene je energeticky zhodnocovaný v spolupráci s Handlovskou energetikou a materiálovo je zhodnocovaný v spolupráci s blízkymi poľnohospodárskymi družstvami. Biologicky rozložiteľný odpad z individuálnej bytovej zástavby je kompostovaný na vlastných kompostoviskách v záhradách rodinných domov. Subjekty spadajúce pod mesto (ZŠ, MŠ, Senior centrum...) zabezpečujú odber a následné zhodnotenie biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu (odpadové oleje, kuchynský odpad) prostredníctvom oprávnených organizácií.

Na ulici Potočná 20 je dlhodobou prevádzkou zberný dvor, ktorý slúži občanom Handlovej počas celého roka dočasne uložiť vybrané druhy odpadov do kontajnerov. Jedná sa o odpady: papier, sklo, plasty, kovy, pneumatiky, objemný odpad, drobné stavebné odpady, niektoré druhy NO, ktoré sú po odbere ukladané do skladu NO a skladu elektroodpadu. Vyseparované druhy odpadov prevádzkovateľ zberného dvora následne na základe zmluvy odovzdáva na zhodnotenie alebo zneškodnenie oprávneným organizáciám.

2.1.4 Opatrenia na zabezpečenie informovanosti obyvateľov o triedenom zbere KO z obalov a o význame značiek na obaloch, ktoré znamenajú, že obal je možné zhodnotiť

- v pravidelných intervaloch (2-3x ročne) informovať občanov zo strany obce o nových systémoch nakladania s odpadmi v zmysle novej hierarchie odpadového hospodárstva, o spôsobe triedenia a separácie odpadu z KO v meste, informovať o výsledkoch triedenia a následného zhodnocovania odpadu (miestne noviny, regionálna televízia, webová stránka obce, informačná kampaň v školách...)

- vzdelávanie verejnosti (informovanie formou letákov, kurzov, prednášok o výhodách a prínosoch domáceho kompostovania, o správnych postupoch pri kompostovaní, o správnom využívaní kompostu),

V **smernej časti** POH mesta Handlová sú popísané existujúce funkčné zariadenia odpadového hospodárstva - skládka odpadov Handlová a zberný dvor odpadov.

Skládka odpadov Handlová

Typ zariadenia:	Skládka na nie nebezpečný odpad
Názov a sídlo prevádzkovateľa:	HATER – HANDLOVÁ s.r.o.
IČO prevádzkovateľa:	31 633 765
Adresa prevádzky:	Potočná 20, Handlová
Kontaktná osoba:	Ing. Blažej Litva - riaditeľ firmy HATER-HANDLOVÁ spol. s r.o.
Katastrálne územie a lokalita:	Handlová
Rok začatia prevádzky:	26.8.1996
Druhy zneškodňovaného odpadu:	odpady kategórie „O“ – ostatné, uvedené v platnom integrovanom povolení SIŽP IŽP Banská Bystrica a sú uvedené v časti 7.3 POH
Vydané povolenia:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Integrované povolenie na vykonávanie činnosti v prevádzke „Skládka odpadov TKO a PTO Handlová“ a povolenie na uskutočnenie stavby „Uzatvorenie a rekultivácia I. etapy skládky“, vydala SIŽP IŽP IPKZ Banská Bystrica pod č. 3512/418/OIPK/ 470600105/2005/Ka dňa 12.12.2005, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 19.12.2005, 2. Rozhodnutie o zmene (zmena Z1) integrovaného povolenia na stavbu „Skládka odpadov TKO a PTO Handlová“, vydala SIŽP IŽP IPKZ Banská Bystrica pod č.927/139/OIPK/ 470600105/Z1/2006/Ka dna 22.05.2006, 3. Rozhodnutie o predĺžení platnosti stavebného povolenia na stavbu „Skládka TKO a PTO Handlová, Uzatvorenie, rekultivácia a monitorovací systém“, vydala SIŽP IŽP IPKZ Banská Bystrica pod č. 2532-41060/2007/Kri/470600105/S dna 13.12.2007, 4. Rozhodnutie o zmene (zmena Z2) integrovaného povolenia na stavbu „Skládka odpadov TKO a PTO Handlová“, ktorým sa zároveň mení názov prevádzky na „Skládka odpadov Handlová“, vydala SIŽP IŽP IPKZ Banská Bystrica pod č.4867-19242/2011/Kas/ 470600105 /Z2 dna 29.06.2011
Celková kapacita zariadenia:	640 700 m ³ (uvedená v POH mesta do roku 2005 a projektovej dokumentácii pre územné rozhodnutie na skládku, číslo UR: ŽP 77/91- SP z 17.7.1991)
Množstvo uloženého odpadu k 1.1.2014:	300 383 m ³
Zostávajúca kapacita:	340 317 m ³ (územne je vyčlenená plocha na pozemkoch HATER a mesta Handlová)
Priemerné množstvo zneškodňovaného odpadu v tonách za rok:	17 –18 000 t/rok

Zberný dvor odpadov

Typ zariadenia:	Zberný dvor odpadov
Názov a sídlo prevádzkovateľa:	HATER – HANDLOVÁ s.r.o.
IČO prevádzkovateľa:	31 633 765
Adresa prevádzky:	Potočná 20 Handlová
Kontaktná osoba:	Ing. Blažej Litva - riaditeľ firmy HATER-HANDLOVÁ s.r.o.
Katastrálne územie a lokalita:	Handlová
Rok začatia prevádzky:	2002
Druhy zneškodňovaného odpadu:	Odpady podľa súhlasu na zber odpadov č.j. OŽP 1104/2002/OH z 9.4.2002, ktorý bol predĺžený a zmenený ďalšími povoleniami.
Vydané povolenia:	Súhlas na zber odpadov č.j. OŽP 1104/2002/OH z 9.4.2002, ktorý bol predĺžený a zmenený ďalšími povoleniami.
Celková kapacita zariadenia:	Určená v súhlase č.j. OŽP 1104/2002/OH z 9.4.2002 a súhlase OUŽP-2010/01322 z 21.7.2010

Zberný dvor odpadov - Zoznam odpadov

Kat.č.	Názov odpadu	Množstvo v t/rok
03 01 05	piliny, hobliny , triesky, odrezky, odpadové rezivo alebo drevotries. dosky iné ako uvedené v 030104	700,0
15 01 03	obaly z dreva	170,0
16 01 03	opotrebované pneumatiky	3,5
16 01 17	železné kovy	50,0
17 01 07	zmesi betónu, tehál, obkladačiek, dlaždíc a keramiky iné ako uvedené v 170106	500,0
17 02 01	drevo	100,0
19 12 07	drevo iné ako uvedené v 171206	1,0
19 12 12	iné odpady vrátane zmiešaných materiálov z mech.sprac. odpadu iné ako uvedené v 191211	170,0
20 01 01	papier a lepenka	2,5
20 01 02	sklo	20,0
20 01 38	drevo iné ako uvedené v 200137	1,0
20 01 39	plasty	5,0
20 02 01	biologicky rozložiteľný odpad	100,0
20 03 01	zmesový komunálny odpad	100,0
20 03 07	objemný odpad	250,0

Do smernej časti boli súčasne doplnené plánované aktivity v oblasti odpadového hospodárstva, ktoré neboli v čase spracovania krajského POH známe. Jedná sa o nasledovné zámery:

1. Projekčne a technicky pripraviť rozšírenie kapacity skládky nie nebezpečných odpadov o II. a III. etapu o celkovej kapacite 248 700 m³. Pripravovaná investičná akcia toho času prechádza procesom posudzovania vplyvov na životné prostredie v zmysle zákona 24/2006 Z.z. Jedná sa o rozšírenie kapacity existujúcej skládky odpadov na pozemkoch Slovenských elektrární, SPF, mesta Handlová a HATER Handlová, s.r.o. o ploche 23 919 m².
2. V prípade získania finančných prostriedkov z eurofondov, zaoberať sa výstavbou regionálneho centra na zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov, ktoré má proces posudzovania vplyvov na životné prostredie ukončený (Záverečné stanovisko bolo vydané MŽP SR č.j. 9315/2008 –3.4/hp).

3. Podporovať umiestnenie a výstavbu zariadení na materiálové a energetické zhodnocovanie predovšetkým zložiek komunálnych odpadov na území mesta Handlová ako napr: tepelná úprava a spracovanie plastov, výroba alternatívneho paliva, resp. iné nové metódy zhodnocovania.

Smerná časť sa venuje aj využitiu kampaní na zvyšovanie povedomia obyvateľov v oblasti nakladania s odpadmi. K uvedenému by malo napomôcť aj vysvetľovanie označení na obaloch - grafické značky doplnené písomnými a číselnými údajmi. V zmysle uvedeného bude mesto Handlová v spolupráci so spoločnosťou HATER - HANDLOVÁ spol. s r.o.:

- 2x ročne v miestnych novinách informovať obyvateľov o výsledkoch separovaného zberu, jeho efektívnosti, prínosoch, nových aktivitách týkajúcich sa triedeného zberu odpadov, o termínovanom zbere odpadov (jarné a jesenné čistenie mesta...),
- na webovej stránke mesta naďalej prevádzkovať rubriku: „Kam s odpadom“, ktorá podáva verejnosti potrebné aktuálne informácie o problematike, smerovaní odpadového hospodárstva v meste,
- pripravovať odborné materiály týkajúce sa významu separácie odpadov pre zariadenia spadajúce pod obec (MŠ, ZŠ..).

Posúdenie cieľov a navrhovaných opatrení na ich zabezpečenie

Špecifický cieľ POH	Ovzdušie a klíma.	Voda	Pôda	Krajina	Materiál. zdroje	Obyvat. a zdravie	Opatrenia / Vyhodnotenie
Do roku 2015 zvýšiť použitie a recykláciu odpadu z domácností ako papier, kovy, plasty a sklo a podľa možností z iných zdrojov, pokiaľ tieto zdroje obsahujú podobný odpad ako odpad z domácností, najmenej na 35% hmotnosti vzniknutých odpadov	+2	+1	+1	+1	+2	+2	<p>Cieľ bude realizovaný cez tieto opatrenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ informovať občanov zo strany mesta o nových systémoch nakladania s odpadmi v zmysle novej hierarchie odpadového hospodárstva ✓ zaviesť účinný separovaný zber kuchynského, reštauračného odpadu a biologicky rozložiteľných odpadov z verejnej a súkromnej zelene a záhrad ✓ separačné systémy technicko-organizačne optimalizovať v závislosti od druhu bytovej výstavby a zloženia komunálneho odpadu. ✓ budovanie dostatočných kontajnerových kapacít ✓ obnova existujúcich zberných a separačných miest zameraných na zvyšovanie kapacity a zlepšenie technického vybavenia ✓ hľadať možnosti iného spôsobu zhodnotenia odpadového papiera a plastov, ktoré nemôžu byť materiálovo zhodnotené. Tento vyseparovaný odpad neukladať na skládku odpadov. ✓ v pravidelných intervaloch (2-3x ročne) informovať občanov zo strany obce o nových systémoch nakladania s odpadmi v zmysle novej hierarchie odpadového hospodárstva, o spôsobe triedenia a separácie odpadu z KO v meste, informovať o výsledkoch triedenia a následného zhodnocovania odpadu (miestne noviny, regionálna televízia, webová stránka obce, informačná kampaň v školách...) ✓ na webovej stránke mesta naďalej prevádzkovať rubriku: „Kam s odpadom“, ktorá podáva verejnosti potrebné aktuálne informácie o problematike, smerovaní odpadového hospodárstva v meste, ✓ pripravovať odborné materiály týkajúce sa významu separácie odpadov pre zariadenia

Program odpadového hospodárstva mesta Handlová na roky 2011 - 2015
Správa o hodnotení strategického dokumentu

Špecifický cieľ POH	Ovzdušie a klíma.	Voda	Pôda	Krajina	Materiál. zdroje	Obyvat. a zdravie	Opatrenia / Vyhodnotenie
							<p>spadajúce pod obec (MŠ, ZŠ..).</p> <p>V súvislosti s implementáciou cieľa sa priame vplyvy na zložky ŽP neočakávajú; pozitíva možno očakávať nepriamo v súvislosti so zmenšením objemu odpadu ukladaného na skládke, znížením pravdepodobnosti vzniku nelegálnych skládok, so zvyšovaním psychickej pohody obyvateľstva a jeho environmentálneho povedomia, predovšetkým v oblasti ochrany ovzdušia, materiálového zhodnotenia a využívania druhotných surovín a nakladania s odpadmi.</p>
Do roku 2015 znížiť množstvo skládkovaných biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov na 45% a do roku 2020 na 35 % z celkovej hmotnosti biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov vzniknutých v roku 1995	+2/ -1	0	0	0	+2	+1	<p>Cieľ bude realizovaný cez tieto opatrenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ podporovať komunitné kompostovanie a individuálne kompostovanie v rodinných domoch (napr: podpora malých komunitných kompostovísk do 10 t/rok v miestnych častiach mesta, prípadne pri škole) ✓ naďalej sa uchádzať o finančný príspevok z Eurofondov na stavbu: „Regionálne centrum zhodnocovania biologicky rozložiteľných odpadov Handlová“ (na stavbu bolo vydané MŽP SR Bratislava záverečné stanovisko z procesu EIA č.j. 9315/2008-3.4./hp z 27.10.2011). ✓ zvýšiť percento zhodnocovania biologicky rozložiteľného odpadu z údržby mestskej zelene prostredníctvom oprávnených organizácií na 65% z celkovej tvorby. ✓ vzdelávanie verejnosti (informovanie formou letákov, kurzov, prednášok o výhodách a prínosoch domáceho kompostovania, o správnych postupoch pri kompostovaní, o správnom využívaní kompostu), <p>V súvislosti s implementáciou cieľa sa priame vplyvy na zložky ŽP očakávajú len pri ovzduší, kde sú uvedené dve hodnoty. Pri ovzduší budú mať vysoko pozitívne dopady na tvorbu skládkových plynov ale na druhej strane sa zvýši zaťaženie ovzdušia v okolí prístupových komunikácií ku kompostárni a v prípade jej nerealizácie bude pretrvávajúť stav so spaľovaním zelene pri RD.</p>
Zaviesť separovaný zber biologických odpadov s cieľom vykonávať kompostovanie alebo anaeróbne spracovanie odpadu; v prípade odpadov z potravín zabezpečiť zhodnotenie 90% vzniknutých odpadov a z toho 80% využiť na výrobu bioplynu a 20% na výrobu kompostu;	+2/ -1	0	0	0	+2	0/ ?	<p>Cieľ bude realizovaný cez tieto opatrenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zaviesť systém evidencie a kontroly nakladania s biologicky rozložiteľnými komunálnymi odpadmi na komunálnej úrovni ✓ podporovať projekty na materiálové zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov a biologických odpadov ✓ podpora budovania bioplynových staníc, ktoré budú vyrábať bioplyn z odpadov alebo prevažne z odpadov ✓ biologicky rozložiteľné odpady a kaly z čistenia komunálnych vôd v obciach nad 15 000 obyvateľov smerovať k zhodnocovaniu anaeróbnymi metódami s cieľom výroby plynu <p>Z hľadiska vplyvov na ovzdušie má cieľ významný prínos (+2), ale je spojený s lokálnym znečistením ovzdušia na mieste bioplynovej stanice a kompostárne.</p>

Špecifický cieľ POH	Ovzdušie a klíma.	Voda	Pôda	Krajina	Materiál. zdroje	Obyvat. a zdravie	Opatrenia / Vyhodnotenie
							Umiestnenie bioplynovej stanice nie je známe, a preto nie je možné odhadnúť vplyv na obyvateľstvo (len v prípade kompostárne).
Ročne vyzbierať najmenej 4kg elektroodpadov z domácností na obyvateľa, zabezpečiť ich zhodnotenie prostredníctvom oprávnených organizácií	+1	+1	+1	+1	+2	+1	Cieľ bude realizovaný cez tieto opatrenia: ✓ v spolupráci s výrobcami zlepšiť a zvýšiť úroveň oddeleného zberu elektroodpadu v meste V súvislosti s implementáciou cieľa sa priame vplyvy na zložky ŽP neočakávajú, ale dochádza k významnému naplneniu environmentálnych cieľov v oblasti materiálnych zdrojov. Nepriamo to bude mať pozitívny dopad na všetky zložky žp.
Dosiahnuť minimálne limity pre zber prenosných batérií a akumulátorov 45% do 26. septembra 2016; pre automobilové a priemyselné batérie a akumulátory 96% až 98% dosiahnuť minimálnu recyklačnú účinnosť. Pre všetky vyzbierané druhy batérií a akumulátorov zabezpečiť ich spracovanie u autorizovaných spracovateľov	0	+1	+1	0	+2	0	Cieľ bude realizovaný cez tieto opatrenia: ✓ zabezpečiť efektívny oddelený zber prenosných použitých batérií a akumulátorov V súvislosti s implementáciou cieľa sa priame vplyvy na zložky ŽP neočakávajú. Nepriamo sa môže predísť vyhodneniu batérií do voľného terénu.
Žiadne skládkovanie opotrebovaných pneumatík	+1	0	0	+1	+1	0	Ciele budú realizované cez tieto opatrenia: ✓ zlepšiť systém zberu opotrebovaných pneumatík u výrobcov a dovozcov pneumatík a v komunálnej sfére ✓ informovanie verejnosti o miestach na odovzdávanie starých vozidiel V súvislosti s implementáciou cieľa sa priame vplyvy na zložky ŽP neočakávajú. Nepriamo sa môže predísť vyhodneniu pneumatík do voľnej krajiny.
Do konca roka 2015 zvýšiť prípravu na opätovné použitie, recykláciu a zhodnotenie stavebného odpadu (s výnimkou odpadu 17 05 04 zemina a kamenivo kategórie O) najmenej na 35% hmotnosti vzniknutého odpadu	-1	0	0	+1	+2	?	Cieľ bude realizovaný cez tieto opatrenia: ✓ nekontaminovanú pôdu a iný prirodzene sa vyskytujúci materiál vykopaný počas stavebných prác nepovažovať za odpad, ak sa materiál použije na účely výstavby v prirodzenom stave ✓ podporovať výstavbu a prevádzku zariadení na zhodnocovanie stavebných odpadov a odpadov z demolačných prác ✓ podporovať, aby sa pri stavebných prácach využíval upravený stavebný odpad a odpad z demolačných prác, stavebné materiály a výrobky, pri ktorých výrobe bol zhodnotený odpad (materiálovo alebo energeticky) za podmienky, že spĺňajú funkčné a technické požiadavky, prípadne stavebné výrobky, pripravené zo stavebných odpadov a odpadov z demolačných prác ✓ pri investičných akciách v meste podporovať, aby sa pri stavebných prácach využíval upravený stavebný odpad a odpad z demolačných prác, stavebné materiály a výrobky, pri ktorých výrobe

Špecifický cieľ POH	Ovzdušie a klíma.	Voda	Pôda	Krajina	Materiál. zdroje	Obyvat. a zdravie	Opatrenia / Vyhodnotenie
							<p>bol zhodnotený odpad (materiálovo alebo energeticky) za podmienky, že spĺňajú funkčné a technické požiadavky, prípadne stavebné výrobky, pripravené zo stavebných odpadov a odpadov z demolačných prác (napr: túto požiadavku uplatňovať vo vyjadreniach mesta k stavebným činnostiam resp. uplatňovať ju pri vydávaní stavebných povolení)</p> <p>V súvislosti s implementáciou cieľa sa priame vplyvy na zložky ŽP očakávajú v prípade recyklovania na ovzdušie (drvenie materiálu). Keďže nie je známe situovanie recyklačnej linky, nie je možné odhadnúť aký budú mať imisie a hluk vplyv na obyvateľstvo. Nepriamo sa môže predísť ukladaniu stavebného odpadu do voľného terénu.</p>
Ročne zabezpečiť zvýšenie miery zhodnotenia a recyklácie odpadov z obalov podľa POH	+1/-1	0	0	+1	+1	0	<p>Cieľ bude realizovaný cez tieto opatrenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Do vyššie osvetových aktivít - kampaní zahrnúť aj vysvetľovanie označení na plastových obaloch a o možnostiach nakladania s nimi. ✓ opatrenia uvedené pri prvom ciele <p>V súvislosti s implementáciou cieľa sa priame vplyvy na zložky ŽP neočakávajú. Nepriamo sa môžu niektoré typy obalov, ktorých sa občan nevie zbaviť cez KO, vyhodiť do krajiny, prípadne páliť. Preto je možné vytvorením podmienok pre ich zber hodnotiť cieľ pozitívne. Pri vybudovaní zariadenia na spracovanie plastov je potrebné uvažovať s negatívnym, aj keď nie významným ovplyvnením ovzdušia.</p>
Projekčne a technicky pripraviť rozšírenie kapacity existujúcej skládky nie nebezpečných odpadov o II. a III. etapu o celkovej kapacite 248 700 m ³ . Pripravovaná investičná akcia toho času prechádza procesom posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona 24/2006 Z.z. Jedná sa o rozšírenie kapacity existujúcej skládky odpadov na pozemkoch SE, SPF, mesta Handlová a HATER- Handlová, s.r.o. o ploche 23 919 m ² .	-1	-1	-1	-1	-2 ⁺	0	<p>Nakoľko mesto nemá reálnu alternatívu k skládke odpadov, zostáva táto jediným riešením na nakladanie s KO pre najbližšie obdobie. Vždy je to lepšie riešenie ako budovať novú skládku. Realizácia rozšírenia skládky musí byť kompenzovaná maximálnym naplnením prvého cieľa súvisiaceho s vytvorením optimálnych podmienok pre separáciu odpadov.</p> <p>Budovanie skládky je v nesúlade s environmentálnymi cieľmi stanovenými pre dané oblasti. Nejedná sa však o významný nesúlad.</p>
V prípade získania finančných prostriedkov z eurofondov, zaoberať sa výstavbou regionálneho centra na zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov, ktoré má proces	-1	0	0	0	+2	0	<p>Situovanie centra v blízkosti skládky a na ostatných pôdach je v celku pozitívne riešenie a nie je v nesúlade so stanovenými environmentálnymi cieľmi. Je potrebné očakávať lokálny vplyv na ovzdušie, vrátane pachového znečistenia. Pri vymedzení vhodných dopravných koridorov sa neočakáva ani ovplyvnenie obyvateľstva dopravou suroviny a výrobku.</p>

Špecifický cieľ POH	Ovzdušie a klíma.	Voda	Pôda	Krajina	Materiál. zdroje	Obyvat. a zdravie	Opatrenia / Vyhodnotenie
posudzovania vplyvov na životné prostredie ukončený (Záverečné stanovisko bolo vydané MŽP SR č.j. 9315/2008 – 3.4/hp).							
Podporovať umiestnenie a výstavbu zariadení na materiálové a energetické zhodnocovanie zložiek komunálnych odpadov na území mesta Handlová, ako napr. tepelná úprava a spracovanie plastov, výroba alternatívneho paliva, resp. iné nové metódy zhodnocovania.	-1	0	0/ -1	0	+2	?	Každé zariadenie podobného charakteru bude mať aspoň minimálny vplyv na ovzdušie, či už cez emisie alebo pachové zložky. Maximálna zhoda s environmentálnymi cieľmi pre materiálové zdroje. Umiestnenie navrhovaného zariadenia nie je známe, a preto nie je možné odhadnúť vplyv na obyvateľstvo.

Sumárne vyhodnotenie

Z vlastnej podstaty strategického dokumentu vyplýva, že má vylepšovať situáciu v odpadovom hospodárstve mesta Handlová a príslušných obciach. A keďže odpadové hospodárstvo spadá pod u nás zavedený pojem "životné prostredie" je logické, žeby mal vylepšovať aj situáciu v životnom prostredí ako celku.

Z vyhodnotenia vplyvov to vypadá tak, že táto úvaha platí. Až na odôvodniteľné výnimky sú všetky ciele POH v súlade s environmentálnymi cieľmi. Nesúlad vznikol len pri zámere rozširovať skládku odpadu a v niektorých prípadoch budú navrhované ciele a opatrenia "kompenzované" menej významnými vplyvmi na ovzdušie, čo je dôsledok kumulovania napr. biologicky rozložiteľného odpadu na mieste jeho zhodnotenia.

Vykonané vyhodnotenie environmentálnych vplyvov strategického dokumentu cez jeho ciele a opatrenia na realizáciu týchto cieľov preukázalo, že **Program odpadového hospodárstva mesta Handlová je v súlade so zadanými environmentálnymi cieľmi konzistentnými s kritériami uvedenými v prílohe II smernice SEA a zahŕňajúcimi všetky oblasti požadované smernicou.**

Výnimku predstavuje pripravovaná investícia rozšírenia skládky nie nebezpečných odpadov, ktorá je v nesúlade s environmentálnymi cieľmi. Jedná sa o historicky danú skutočnosť a jej akceptovanie je do budúcnosti naviazané na vytvorenie optimálnych podmienok pre separáciu odpadov a zníženie ich množstva ukladaného na skládku.

3 KUMULATÍVNE A SYNERGICKÉ VPLYVY

V súvislosti s kumulatívnymi vplyvmi možno konštatovať, že všetky ciele POH sú postavené tak, že vytvárajú priestor pre kumuláciu pozitívnych vplyvov. Je to dané tým, že separácia každej zo zložiek komunálneho odpadu, vrátane elektroodpadu, batérií a pod. predstavuje prevenciu pred nelegálnym zbavovaním sa takéhoto odpadu, čo v konečnom dôsledku znamená pozitívny vplyv na krajinu, pôdu, vodu i ovzdušie.

Negatívne a priame vplyvy na zložky života boli identifikované pri ovzduší, kde tkvie hlavný dôvod v tom, že pokiaľ sa získajú prostriedky na výstavbu kompostárne, ktorá by mala byť lokalizovaná v

susedstve skládky, dôjde aj ku kumulácii produkovaných emisií a pachov v danom priestore. Predpoklad je, že kumulatívne znečistenie ovzdušia bude v legislatívne vymedzenom rozsahu a nebude ovplyvňovať žiadne obytné alebo iným spôsobom citlivé prostredie. Dokonca by sa dalo odporučiť, aby uvažované aktivity na spracovanie plastov boli umiestnené tiež do tejto lokality.

Za synergický pozitívny vplyv možno považovať realizáciu všetkých uvedených cieľov a opatrení, ktoré v konečnom dôsledku pozitívne ovplyvnia krajinu, jednotlivé zložky životného prostredia aj komfort obyvateľstva.

Za negatívny synergický vplyv by bolo možné považovať umiestnenie recyklačného zariadenia na stavebný a demolačný odpad do blízkosti osídlenia. Akceptovateľný by bol, keby bolo zariadenie umiestnené do lokality, kde by spoločné pôsobenie emisií, hluku a vibrácií z tohto a prípadne aj z ďalších zdrojov neovplyvňovalo kvalitu bývania.

V. NAVRHOVANÉ OPATRENIA NA PREVENCIU, ELIMINÁCIU, MINIMALIZÁCIU A KOMPENZÁCIU VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE

Z vyhodnotenia POH vyplýva, že pri jeho implementácii jednoznačne prevažujú pozitívne vplyvy na životné prostredie a zdravie, ktoré sa premietajú do všetkých stanovených oblastí. Z vyhodnotenia je jasné, že čím razantnejšie a efektívnejšie budú realizované ciele a opatrenia na ich zabezpečenie, tým menej významnejšie budú nepriame negatívne vplyvy.

Pre splnenie cieľov stanovených v POH je potrebné akceptovať a realizovať nižšie uvedené princípy a opatrenia, ktoré sú súčasťou strategického dokumentu a ktoré sú popísané aj v kapitole IV. 1 a IV.2 tejto správy o hodnotení :

- Princípy riadenia odpadového hospodárstva
- Základné opatrenia na realizáciu cieľov pri minimalizácii vplyvu odpadov na zdravie ľudí a na životné prostredie
- Opatrenia na podporu opätovného použitia a recyklácie komunálnych odpadov
- Ciele a opatrenia na zníženie množstva vzniku KO, opatrenia na zvýšenie podielu triedeného zberu KO a ich následného zhodnotenia a opatrenia na znižovanie množstva biologicky rozložiteľných KO ukladaných na skládky odpadov
- Opatrenia na zabezpečenie informovanosti obyvateľov o triedenom zbere KO z obalov a o význame značiek na obaloch, ktoré znamenajú, že obal je možné zhodnotiť

V nadväznosti na pripravované investície ako je rozšírenie skládky odpadov, ale aj na tie, ktoré sa budú možno realizovať neskôr (kompostáreň, bioplynová stanica, zariadenie na spracovanie plastov...) odporúčame robiť samostatné na mieru šité kampane, v ktorých bude vysvetlené ľuďom čo sa pripravuje, z akého dôvodu a čo sa od toho očakáva. jednoducho zatiahnuť ľudí do života mesta.

V posledne uvedenom prípade musia byť zrealizované všetky opatrenia navrhnuté v rámci posúdenia vplyvov činností na životné prostredie (EIA).

Medzi opatrenia sú zaradené aj požiadavky, ktoré vyplynuli z rozsahu hodnotenia:

a) Rešpektovať zákon NR SR č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách v znení neskorších predpisov a podmienky prevádzkovateľa verejného vodovodu - Stredoslovenskej vodárenskej prevádzkovej spoločnosti, a. s., Banská Bystrica, závod 03 Prievidza.
b) Rešpektovať vodné toky a ich ochranné pásma v správe Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p., OZ Piešťany a Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p., OZ Banská Bystrica.
c) Rešpektovať existujúce vodárenské zdroje a ich ochranné pásma vo vlastníctve Stredoslovenskej vodárenskej prevádzkovej spoločnosti, a. s., Banská Bystrica a Hornonitrianskych baní Prievidza, a. s., Prievidza.
d) Vzhľadom k zložitým inžiniersko – geologickým pomerom ovplyvnených banskou činnosťou v potenciálne zosuvnom území negatívne neovplyvniť stabilitu a bezpečnosť v predmetnej lokalite, najmä vodnú stavbu III. kategórie – Stabilizačný násyp Handlová.
e) Pri zaobchádzaní so škodlivými látkami určenými v prílohe č. 1 zákona NR SR č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v platnom znení (ďalej len vodný zákon) rešpektovať § 39 vodného zákona, vyhlášku MV SR č. 96/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú zásady protipožiarnej bezpečnosti pri manipulácii a skladovaní horľavých kvapalín, ťažkých vykurovacích olejov a rastlinných a živočíšnych tukov a olejov, vyhlášku MŽP SR č. 100/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zaobchádzaní s nebezpečnými látkami, o náležitostiach havarijného plánu a

o postupe pri riešení mimoriadneho zhoršenia vôd a STN 75 3415, nebezpečné látky definovať v zmysle vodného zákona.
f) Všetky objekty, v ktorých sa bude zaobchádzať so škodlivými látkami vrátane manipulačných plôch zabezpečiť proti úniku škodlivých látok do povrchových a podzemných vôd súlade s platnými právnymi predpismi a technickými normami.
g) Činnosťou neohroziť ani nezhoršiť kvalitu alebo zdravotnú bezchybnosť vôd, nepoškodiť životné prostredie a nezhoršiť odtokové pomery, neohroziť alebo nepoškodiť susedné pozemky a existujúce vodné stavby.

VI. DÔVODY VÝBERU ZVAŽOVANÝCH ALTERNATÍV ZOHľadňujúcich Ciele A GEOGRAFICKÝ ROZMER STRATEGICKÉHO DOKUMENTU A POPIS TOHO, AKO BOLO VYKONANÉ VYHODNOTENIE VRÁTANE ŤAŽKOSTÍ S POSKYTOVANÍM POTREBNÝCH INFORMÁCIÍ, AKO NAPR. TECHNICKÉ NEDOSTATKY ALEBO NEURČITOSTI

Špecifikom tohto dokumentu, ako je to uvedené aj v úvode materiálu je, že vychádza z nadradených dokumentov z celoslovenskou, resp. krajskou pôsobnosťou. Ciele v odpadovom hospodárstve boli stanovené už tam a nebol priestor na varíovanie. Individuálny prístup môžu obce v danom prípade vyjadriť v prístupe k navrhovaným opatreniam na zabezpečenie realizácie programu.

Predkladaný strategický dokument Program odpadového hospodárstva mesta Handlová na roky 2011 – 2015 je vypracovaný v jednom variantnom riešení okrem nulového variantu (stav, ktorý by nastal, ak by sa strategický dokument neprijal a následne nerealizoval).

Ako bolo posúdené vyššie, ciele a opatrenia boli vyhodnotené vysoko pozitívne a varianty sa neukázali ako potrebné.

Miera neurčitosti je daná len nekonkrétnosťou pri navrhovaní nových zariadení odpadového hospodárstva.

VII. NÁVRH MONITOROVANIA ENVIRONMENTÁLNYCH VPLYVOV VRÁTANE VPLYVOV NA ZDRAVIE

Obstarávateľ a rezortný orgán sú povinní zabezpečiť sledovanie a vyhodnocovanie vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie, ktoré spočíva v zmysle §16 zákona č. 24/2006 Z.z. v systematickom sledovaní a vyhodnocovaní jeho vplyvov, vyhodnocovaní jeho účinnosti a zabezpečenia odborného porovnania predpokladaných vplyvov uvedených v správe o hodnotení strategického dokumentu so skutočným stavom.

Hodnoty, ktoré je potrebné dosiahnuť pri plnení POH sú jednoznačne stanovené v cieľoch programu.

Údaje pre monitorovanie odpadového hospodárstva sa získajú z evidencie údajov, ktoré poskytnú držiteľia odpadov na základe požiadaviek legislatívnych predpisov v odpadovom hospodárstve. Údaje držiteľia odpadov spracovávajú pre druhy odpadov, ktoré sú zaradené podľa Katalógu odpadov a príslušné hlásenia podľa vyhlášky č. 283/2001 Z. z. zasielajú na príslušné okresné úrady, odbory starostlivosti o životné prostredie. Údaje z hlásení sú následne vložené do Regionálneho informačného systému o odpadoch (RISO), Informačného systému OBALY a Informačného systému ELEKTRO, správcom ktorých je Slovenská agentúra životného prostredia. Pre oblasť komunálnych odpadov budú údaje zabezpečované v rámci zisťovania Štatistického úradu SR.

Spôsob monitorovania ako sú napĺňané ciele, bude sledovať mesto cieľa zameraného na zvýšenie zhodnocovania biologického odpadu, kde je navrhnuté opatrenie "**zaviesť systém evidencie a kontroly nakladania s biologicky rozložiteľnými komunálnymi odpadmi na komunálnej úrovni**". Opatrenie je vhodné rozšíriť na všetky ciele v predkladanom programe a každoročne na základe takto zavedenej evidencie vyhodnocovať program (v danom prípade len na konci roka 2015). Uvedené bude slúžiť zároveň aj pre informovanie verejnosti.

VIII. PRAVDEPODOBNE VÝZNAMNÉ CEZHRANIČNÉ ENVIRONMENTÁLNE VPLYVY VRÁTANE VPLYVOV NA ZDRAVIE

Návrh strategického dokumentu rieši otázky a problémy lokálneho až regionálneho charakteru a dosahovanie cieľov stanovených pre mesto Handlová. Vzhľadom na charakter dokumentu, v ktorom dominuje separovanie komunálneho odpadu, sa nepriaznivé cezhraničné environmentálne vplyvy nepredpokladajú.

IX. NETECHNICKÉ ZHRNUTIE POSKYTNUTÝCH INFORMÁCIÍ

V zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) je POH strategickým dokumentom, postup posudzovania ktorého upravuje druhá časť zákona. Zákon zohľadňuje požiadavky Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/42/ES z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie (tzv. smernica SEA).

Cieľom programu odpadového hospodárstva na obdobie rokov 2011-2015 je riešiť nakladanie s odpadmi v danom časovom horizonte v meste Handlová.

Program odpadového hospodárstva mesta Handlová na roky 2011 - 2015 je spracovaný v súlade s POH SR na roky 2011 – 2015 a POH Trenčianskeho kraja do roku 2015.

Z POH Trenčianskeho kraja sú do záväznej časti premietnuté:

- princípy riadenia odpadového hospodárstva
- základné opatrenia na realizáciu cieľov pri minimalizácii vplyvu odpadov na zdravie ľudí a na životné prostredie

V strategickom dokumente sú v záväznej časti stanovené ciele pre vybrané prúdy odpadov, z ktorých pre Mesto Handlová budú platiť ciele pre nasledovné prúdy odpadov:

- komunálne odpady a biologicky rozložiteľné komunálne odpady
- biologicky rozložiteľné odpady
- elektroodpad
- odpady z obalov
- opotrebované batérie a akumulátory
- opotrebované pneumatiky
- stavebný odpad a odpad z demolácií
- odpady z plastov
- odpady z papiera
- odpady zo skla

V zmysle POH Trenčianskeho kraja sú prevzaté opatrenia na:

- podporu opätovného použitia a recyklácie komunálnych odpadov
- zníženie skládkovania biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov a na dosiahnutie cieľov pre biologické odpady
- dosiahnutie cieľov pre vybrané prúdy odpadov

Opatrenia na dosiahnutie cieľov odpadového hospodárstva v meste Handlová sú rozpracované v nasledovných okruhoch:

- Predpokladaný vznik KO a DSO s členením na zmesový KO, DSO a na jednotlivé vytriedené zložky KO vrátane biologicky rozložiteľného kuchynského a reštauračného odpadu a odpadu zo záhrad a parkov vrátane odpadu z cintorínov, predpokladaný podiel ich zhodnocovania a zneškodňovania vo východiskovom roku a v cieľovom roku programu
- Ciele a opatrenia na zníženie množstva vzniku KO, opatrenia na zvýšenie podielu triedeného zberu KO a ich následného zhodnotenia a opatrenia na znižovanie množstva biologicky rozložiteľných KO ukladaných na skládky odpadov
- Údaje o systéme zberu KO a DSO a o zabezpečovaní triedeného zberu KO
- Opatrenia na zabezpečenie informovanosti obyvateľov o triedenom zbere KO z obalov a o význame značiek na obaloch, ktoré znamenajú, že obal je možné zhodnotiť.

V smernej časti programu sú dva hlavné okruhy zamerané na:

- Údaje o dostupnosti zariadení na spracovanie KO a o potrebe ich budovania vrátane návrhov aké typy spracovateľských zariadení pre KO je potrebné vybudovať
- Využitie kampaní, ich počet a charakter na zvyšovanie povedomia obyvateľov v oblasti nakladania s KO, o potrebe triedeného zberu KO, o prínose jeho zhodnocovania a o negatívach jeho zneškodňovania

Posúdenie vecnej stránky dokumentu a jeho environmentálne vplyvy boli spracované v súlade s odporúčaniami EÚ a v intenciách príručky "Handbook on SEA for Cohesion Policy 2007 - 2013", vydané pre uvedené programovacie obdobie vo februári 2006. Citovaná príručka predstavuje metodický návod ako spracovávať strategické environmentálne posúdenia pre projekty financované z európskych fondov.

Pri posudzovaní boli zbrané do úvahy všetky relevantné strategické dokumenty na európskej a národnej úrovni, ktoré majú priamy súvis s posudzovanou problematikou. Ich hlavný prínos spočíval v tom, že sa na ich základe stanovili environmentálne ciele, ktoré predstavovali kritériá pre celého materiálu.

Metodický prístup vychádzal z určenia oblasti, pre ktoré sa budú environmentálne ciele stanovovať. Tieto oblasti boli vybraté takým spôsobom, aby boli v súlade s prílohou II smernice SEA, t.j. vyhodnotené boli oblasti ako obyvateľstvo, zdravie ľudí, ovzdušie, klimatické faktory, pôdu, vodu, biodiverzitu, biotu, materiálne zdroje, krajinu a kultúrne dedičstvo.

V prvom kroku (kap. IV.1) boli posúdené ciele POH z hľadiska ich potenciálneho vplyvu na vyššie uvedené oblasti životného prostredia.

Cieľom tejto analýzy bolo zidentifikovať významné vplyvy, ktoré sú relevantné pre posudzovanie na úrovni strategického dokumentu, na základe ich komplexného vyhodnotenia. Súčasťou hodnotenia sú matice, v ktorých je prehľadne identifikovaný charakter vplyvu podľa kritérií:

- obdobie trvania - výstavba, prevádzka
- primárny, sekundárny
- doba trvania - dočasný, trvalý
- kumulatívnosť
- synergickosť
- zmierniteľnosť opatreniami - zmierniteľný dostupnými prostriedkami alebo obtiažne zmierniteľný
- významnosť vplyvu - významný alebo menej významný (významnosť bola stanovená aj podľa toho, či je vplyv zmierniteľný alebo minimalizovateľný).

Na konci vyhodnotenia každej oblasti boli definované tzv. kľúčové otázky. Tie referovali na nosné problémy danej oblasti a na ich základe sa stanovovali environmentálne ciele pre každú z oblastí.

Po prvom kroku bolo zistené, že pre ďalšie posudzovanie sú **irelevantné** oblasti ochrana prírody v celom rozsahu (vrátane území NATURA 2000) a oblasť kultúrneho dedičstva.

Takýmto spôsobom vstúpili do hodnotenia nasledovné environmentálne ciele pre jednotlivé oblasti:

Oblasť	Cieľ
Obyvateľstvo a zdravie	Zabezpečiť zdravé životné podmienky obyvateľov
	Podporovať zdravie znížením psychických stresov
Ovzdušie a klimatické faktory	Znižovať produkciu emisií
	Znižovať produkciu emisií skleníkových plynov
Pôda a horninové prostredie	Minimalizovať zábery poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov
	Predchádzať rizikám z titulu nestability horninového prostredia
Voda	Nezhoršovať ekologický a chemický stav vôd
	Znižovať rizika pri povodňových stavoch
Krajina	Udržať ekologickú stabilitu krajiny
	Zachovať integritu krajiny a jej scenerickú hodnotu
Materiálne zdroje	Zvýšiť efektívnosť využívania energetických zdrojov
	Racionálne využívať prírodné zdroje
	Predchádzať vzniku odpadov, zlepšiť podmienky nakladanie s odpadmi

Následne v druhom kroku hodnotenia (kap. IV.2) boli tiež maticovým spôsobom vyhodnotené všetky ciele programu ako aj opatrenia, ktorými má dôjsť k naplneniu týchto cieľov.

Pre hodnotenie boli použité klasifikačná stupnica, ktorá zohľadnila mieru vplyvu.

Súčasťou posúdenia sú aj projekty uvedené v smernej časti POH. Hodnotenie projektov je z hľadiska strategického environmentálneho posudzovania neštandardné, nakoľko tieto už nepredstavujú politiku, plán, stratégiu, či program, ale konkrétne projekty s definovaným umiestnením v území a preto podliehajú posudzovaniu v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (kodifikované znenie) - tzv. smernica EIA, ktorá bola transponovaná do zákona č. 24/2006 Z.z. Podľa analýzy projektov väčšina z nich už procesom EIA v minulosti prešla alebo prechádza (skládka, kompostáreň).

Kategorickou zásadou, ktorú bolo nutné pri posudzovaní uplatniť bolo, že **SEA nemá v žiadnom prípade suplovať proces EIA**. Tejto zásade bola podriadená najmä hĺbka hodnotenia jednotlivých projektov, pričom v zmysle filozofie SEA boli jednotlivé oblasti hodnotené na základe stanovených environmentálnych cieľov.

Zmyslom hodnotenia bolo predovšetkým **upozornenie na možný nesúlad projektu s environmentálnymi cieľmi** stanovenými pre jednotlivé oblasti.

Z vlastnej podstaty strategického dokumentu vyplýva, že má vylepšovať situáciu v odpadovom hospodárstve mesta Handlová a príslušných obciach. A keďže odpadové hospodárstvo spadá pod u nás zavedený pojem "životné prostredie" je logické, žeby mal vylepšovať aj situáciu v životnom prostredí ako celku.

Z vyhodnotenia vplyvov vyplýva, že táto úvaha platí. Až na odôvodniteľné výnimky sú všetky ciele POH v súlade s environmentálnymi cieľmi. Nesúlad vznikol len pri zámere rozširovať skládku odpadu a v niektorých prípadoch budú pozitíva navrhovaných cieľov a opatrenia "kompenzované" menej významnými vplyvmi na ovzdušie, čo je dôsledok kumulovania napr. biologicky rozložiteľného odpadu na mieste jeho zhodnotenia.

V súvislosti s kumulatívnymi vplyvmi možno konštatovať, že všetky ciele POH sú postavené tak, že vytvárajú priestor pre kumuláciu pozitívnych vplyvov. Je to dané tým, že separácia každej zo zložiek komunálneho odpadu, vrátane elektroodpadu, batérií a pod. predstavuje prevenciu pred nelegálnym

zbavovaním sa takéhoto odpadu, čo v konečnom dôsledku znamená pozitívny vplyv na krajinu, pôdu, vodu i ovzdušie.

Vykonané vyhodnotenie environmentálnych vplyvov strategického dokumentu cez jeho ciele a opatrenia na realizáciu týchto cieľov preukázalo, že **Program odpadového hospodárstva mesta Handlová je v súlade so zadanými environmentálnymi cieľmi konzistentnými s kritériami uvedenými v prílohe II smernice SEA a zahŕňajúcimi všetky oblasti požadované smernicou.**

Z tohto dôvodu sú nižšie uvedené ciele odporúčané na schválenie.

Ciele pre vybrané druhy odpadov

Ciele pre komunálne odpady

1. Do roku 2015 zvýšiť použitie a recykláciu odpadu z domácností ako papier, kovy, plasty a sklo a podľa možností z iných zdrojov, pokiaľ tieto zdroje obsahujú podobný odpad ako odpad z domácností, najmenej na 35% hmotnosti vzniknutých odpadov
2. Do roku 2015 znížiť množstvo skládkovaných biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov na 45% z celkovej hmotnosti biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov vzniknutých v roku 1995
3. Do roku 2020 znížiť množstvo skládkovaných biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov na 35% z celkovej hmotnosti biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov vzniknutých v roku 1995

Ciele pre biologické odpady

1. Zaviesť separovaný zber biologických odpadov s cieľom vykonávať kompostovanie alebo anaeróbne spracovanie odpadu; v prípade odpadov z potravín zabezpečiť zhodnotenie 90% vzniknutých odpadov a z toho 80% využiť na výrobu bioplynu a 20% na výrobu kompostu;

Ciele pre elektroodpad

1. Ročne vyzbierať najmenej 4 kg elektroodpadov z domácností na obyvateľa, zabezpečiť ich zhodnotenie prostredníctvom oprávnených organizácií

Ciele pre použité batérie a akumulátory

1. Dosiahnuť minimálne limity pre zber prenosných batérií a akumulátorov 45% do 26. septembra 2016; pre automobilové a priemyselné batérie a akumulátory 96% až 98% dosiahnuť minimálnu recyklačnú účinnosť.
Pre všetky vyzbierané druhy batérií a akumulátorov zabezpečiť ich spracovanie u autorizovaných spracovateľov

Ciele pre opotrebované pneumatiky

1. Žiadne skládovanie opotrebovaných pneumatík

Cieľ zhodnocovania opotrebovaných pneumatík pre rok 2015:

Činnosť	Limit činnosti % hmotnosti vzniknutého odpadu
Zhodnocovanie materiálové (recyklácia)	50%
Zhodnocovanie energetické	do 45%
Iný spôsob nakladania (s výnimkou skládkovania)	do 5%

Ciele pre stavebný a odpad z demolácií

1. Do konca roka 2015 zvýšiť prípravu na opätovné použitie, recykláciu a zhodnotenie stavebného odpadu (s výnimkou odpadu 17 05 04 zemina a kamenivo kategórie O) najmenej na 35% hmotnosti vzniknutého odpadu

Ciele pre odpady z obalov

- ročne zabezpečiť nasledovné miery zhodnotenia a recyklácie odpadov z obalov:

Obalový materiál ¹⁾	Záväzné limity pre rozsah zhodnocovania odpadov z obalov vo vzťahu k celkovej hmotnosti odpadov z obalov (%)		Záväzné limity pre rozsah recyklácie odpadov z obalov vo vzťahu k celkovej hmotnosti odpadov z obalov (%)	
	2011	2012 a nasledujúce roky	2011	2012 a nasledujúce roky
Papier	65	68	58	60
Sklo	50	60	50	60
Plasty	45	48	40	45
Kovy	50	55	50	55
Drevo	25	35	15	25
Spolu	56	60²⁾	50	55³⁾

Poznámky:

¹⁾ Za obaly z jedného materiálu sa považujú obaly, v ktorých jeden obalový materiál tvorí aspoň 70% hmotnosti obalu

²⁾ Vzťahuje sa na zabezpečenie celkového zhodnotenia alebo spálenia v spaľovniach s energetickým zhodnocovaním najmenej 60% hmotnosti odpadov z obalov k celkovej hmotnosti obalov uvedených na trh alebo použitých na balenie alebo plnenie výrobkov do obalov najneskôr do 31.decembra 2012

³⁾ Vzťahuje sa na zabezpečenie celkovej recyklácie najmenej 55% hmotnosti odpadov z obalov k celkovej hmotnosti obalov uvedených na trh alebo použitých na balenie alebo plnenie výrobkov do obalov najneskôr do 31.decembra 2012

X. INFORMÁCIA O EKONOMICKEJ NÁROČNOSTI

V súčasnosti uvedená informácia nie je k dispozícii.

Finančné prostriedky v systéme odpadového hospodárstva pochádzajú z verejných (Operačný program Životné prostredie, v ktorom sa sústreďujú prostriedky z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Kohézneho fondu, Environmentálny fond, rozpočet mesta Handlová, miestne poplatky za komunálne odpady a za drobné stavebné odpady) a súkromných zdrojov (Recyklačný fond, prostriedky sústredené v kolektívnych organizáciách a oprávnených organizáciách a súkromné zdroje pôvodcov a držiteľov odpadov).

XI. VYHODNOTENIE ŠPECIFICKÝCH POŽIADAVIEK ROZSAHU HODNOTENIA A PRIPOMIENOK DORUČENÝCH K OZNÁMENIU O STRATEGICKOM DOKUMENTE

Z rozsahu hodnotenia vydaného k POH Okresným úradom Prievidza, odborom starostlivosti o životné prostredie pod č. OU-PD-OSZP-2014/011960-015 zo dňa 14.8.2014 vyplynuli okrem všeobecných podmienok vyplývajúcich zo zákona tiež špecifické podmienky, ktoré vyplynuli zo stanovísk a rokovania zainteresovaných strán. Zoznam špecifických podmienok a spôsob ich zohľadnenia v správe je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tab.11 Špecifické požiadavky rozsahu hodnotenia a spôsoby ich riešenia

Požiadavka	Spôsob riešenia
a) Program odpadového hospodárstva mesta Handlová na roky 2011 – 2015 musí obsahovať náležitosti uvedené v § 1 - § 4 a v prílohe č. 4 vyhlášky MŽP SR č. 310/2013 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch a jeho záväzná časť musí byť v súlade so záväznou časťou Programu odpadového hospodárstva Trenčianskeho kraja na roky 2011 – 2015, ktorá bola vyhlásená Všeobecne záväznou vyhláškou Okresného úradu Trenčín č. 1/2013 zo dňa 04.12.2013.	Posudzovaný a predkladaný dokument spĺňa požadované náležitosti.
b) Rešpektovať zákon NR SR č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách v znení neskorších predpisov a podmienky prevádzkovateľa verejného vodovodu - Stredoslovenskej vodárenskej prevádzkovej spoločnosti, a. s., Banská Bystrica, závod 03 Prievidza.	Akceptuje sa a požiadavka je zahrnutá do kapitoly V, ktorá je venovaná opatreniam na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie.
c) Rešpektovať vodné toky a ich ochranné pásma v správe Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p., OZ Piešťany a Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p., OZ Banská Bystrica.	Akceptuje sa a požiadavka je zahrnutá do kapitoly V, ktorá je venovaná opatreniam na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie.
d) Rešpektovať existujúce vodárenské zdroje a ich ochranné pásma vo vlastníctve Stredoslovenskej vodárenskej prevádzkovej spoločnosti, a. s., Banská Bystrica a Hornonitrianskych baní Prievidza, a. s., Prievidza.	Akceptuje sa a požiadavka je zahrnutá do kapitoly V, ktorá je venovaná opatreniam na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie.

Požiadavka	Spôsob riešenia
e) Vzhľadom k zložitým inžiniersko – geologickým pomerom ovplyvnených banskou činnosťou v potenciálne zosuvnom území negatívne neovplyvniť stabilitu a bezpečnosť v predmetnej lokalite, najmä vodnú stavbu III. kategórie – Stabilizačný násyp Handlová.	Akceptuje sa a požiadavka je zahrnutá do kapitoly V, ktorá je venovaná opatreniam na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie.
f) Pri zaobchádzaní so škodlivými látkami určenými v prílohe č. 1 zákona NR SR č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v platnom znení (ďalej len vodný zákon) rešpektovať § 39 vodného zákona, vyhlášku MV SR č. 96/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú zásady protipožiarnej bezpečnosti pri manipulácii a skladovaní horľavých kvapalín, ťažkých vykurovacích olejov a rastlinných a živočíšnych tukov a olejov, vyhlášku MŽP SR č. 100/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zaobchádzaní s nebezpečnými látkami, o náležitostiach havarijného plánu a o postupe pri riešení mimoriadneho zhoršenia vôd a STN 75 3415, nebezpečné látky definovať v zmysle vodného zákona.	Akceptuje sa a požiadavka je zahrnutá do kapitoly V, ktorá je venovaná opatreniam na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie.
g) Všetky objekty, v ktorých sa bude zaobchádzať so škodlivými látkami vrátane manipulačných plôch zabezpečiť proti úniku škodlivých látok do povrchových a podzemných vôd súlade s platnými právnymi predpismi a technickými normami.	Akceptuje sa a požiadavka je zahrnutá do kapitoly V, ktorá je venovaná opatreniam na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie.
h) Činnosťou neohroziť ani nezhoršiť kvalitu alebo zdravotnú bezchybnosť vôd, nepoškodiť životné prostredie a nezhoršiť odtokové pomery, neohroziť alebo nepoškodiť susedné pozemky a existujúce vodné stavby.	Akceptuje sa a požiadavka je zahrnutá do kapitoly V, ktorá je venovaná opatreniam na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie.

Vyššie uvedené požiadavky spadajú svojou povahou skôr pod posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie (EIA), ale boli v preventívnej polohe zaradené do navrhovaných opatrení v rámci tejto správy o hodnotení.

XII. POUŽITÁ LITERATÚRA A ZDROJE

Okrem v texte uvádzaných strategických dokumentov boli pri práci na správe o hodnotení použité aj nasledovné zdroje:

ÚPN mesta Handlová

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Handlová (2008-2015),

Koncepcia rozvoja tepelného hospodárstva mesta Handlová, 2006

Rozšírenie skládky odpadov Handlová, zámer, 2014

Regionálne centrum zhodnocovania biologicky rozložiteľných odpadov Handlová, zámer, 2008

Zariadenie na zber odpadov Handlová, zámer, 2010

Assessment of plans and projects significantly affecting Natura 2000 sites. Methodological guidance on the provisions of Article 6(3) and (4) of the Habitats Directive 92/43/EEC. Office for official publications of the EC, 2002

Guidance on Integrating Climate Change and Biodiversity into Strategic Environmental Assessment. European Union, 2013

Handbook on SEA for Cohesion Policy 2007 - 2013. GRDP, 2006

Správa o stave životného prostredia SR v roku 2012. MŽP SR, SAŽP, 2013

www.enviroportal.sk

www.sazp.sk

www.sguds.sk

www.vuvh.sk

www.air.sk

XIII. MIESTO A DÁTUM VYPRACOVANIA SPRÁVY O HODNOTENÍ VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Žilina, september 2014

XIV. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV

1 MENO SPRACOVATEĽA SPRÁVY O HODNOTENÍ VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

ENVICONSLT spol. s r.o.
Obežná 7
010 08 Žilina

ZODPOVEDNÝ RIEŠITEĽ: RNDr. Anton Darnady

RIEŠITEĽSKÝ KOLEKTÍV:

RNDr. Ivan Pirman
PhDr. Božena Pirmanová
Mgr. Peter Kurjak, PhD.
RNDr. Dagmar Hullová

2 POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV SPRÁVY O HODNOTENÍ VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE PODPISOM OPRÁVNENÉHO ZÁSTUPCU OBSTARÁVATEĽA, PEČIATKA

Ing. Rudolf Podoba
primátor mesta Handlová